

วารสาร

ISSN 2774-129X (Print)
ISSN 2774-1443 (Online)

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์

Doctor of Philosophy in Social Sciences Journal

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2566

เจ้าของวารสาร

โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Doctor of Philosophy Programs in Social Sciences Ramkhamhaeng University
Website : <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/dpssj>
E-Mail : phdjournal.ru@gmail.com

วารสารปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2566)

วารสารปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ Doctor of Philosophy in Social Sciences Journal

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในรูปแบบของบทความวิจัย บทความวิชาการ บทวิจารณ์หนังสือและ
เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ทางด้านสังคมศาสตร์

การจัดพิมพ์

จัดพิมพ์ปีละ 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน) ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม) ฉบับที่ 3
(กันยายน – ธันวาคม)

เจ้าของวารสาร

โครงการปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ที่ปรึกษาเกิตติมศักดิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์	รักษาราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ศาสตราจารย์พิเศษปัญญา สุทธิขันธ์	กรรมการสภามหาวิทยาลัยรามคำแหง
รองศาสตราจารย์ ดร.ชนงกรณ์ กุณศลบุตร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
รองศาสตราจารย์ ดร.ชนกนารถ บุญวัฒนกุล	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกควบคุมคุณภาพวารสาร

รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพล ชันธไชย	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
---------------------------------	-----------------------

บทความหรือข้อคิดเห็นในวารสารปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์
เป็นความคิดเห็นของผู้เขียน มิใช่ความคิดเห็นของคณะผู้จัดทำวารสาร
จึงไม่ถือเป็นความรับผิดชอบของโครงการปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์

บรรณาธิการบริหาร

รองศาสตราจารย์สุขสมัย สุทธิบัติ

โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.จำเนียร ชุณหโสภาค

โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

รองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนนต์ พิพัฒนางกูร
ดร.สิทธิชัย จันทร์นันท

มหาวิทยาลัยเกริก
บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน)

กองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นะมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล รัตนไพจิตร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล
อาจารย์ ดร.ปิยะมาศ สือสวัสดิ์วิชัย
อาจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ บุญชูนนท์
อาจารย์ ดร.เสาวนีย์ สมันต์ตรีพร
นางสาวทิพนาถ ชาริรักษ์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ผู้จัดการ นางสาวศิตารินทร์ ภัครนินท์ศักดิ์

ฝ่ายศิลป์ นายอภิเชษฐ์ ตะกรุดแก้ว

ประจำกองจัดการ นางสาววิรุบล จันทา นางสาวกรรณิการ์ รัตนะ

เหรียญก นางสาวศิริรัตน์ อันจิตร

สถานที่ติดต่อ โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ อาคารท่าชัย ชั้น 4 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240 โทรศัพท์ 0-2310-8566

สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สารจากผู้อำนวยการโครงการปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์

โครงการปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ มีเจตนารมณ์ที่จะเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้จากผลการวิจัยในสาขาวิชาต่างๆ ในรูปแบบของ บทความวิชาการ บทความวิจัย และบทวิจารณ์หนังสือ ด้านสังคมศาสตร์ ซึ่งบทความที่จะลงตีพิมพ์ในวารสารปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์จะต้องปฏิบัติตามจริยธรรมการตีพิมพ์บทความลงในวารสารวิชาการ โดยการทำความเข้าใจในบทบาท ของผู้เขียนบทความ ทั้งนี้ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (ศูนย์ TCI) ซึ่งมีแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพด้วยการประเมินคุณภาพวารสารอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มศักยภาพการพัฒนางานวิจัยผ่านวารสารวิชาการอย่างมีคุณภาพ โดยได้ให้ความสำคัญกับหลักจริยธรรมและจรรยาบรรณ (Publication ethics) ซึ่งศูนย์ TCI ได้กำหนดเกณฑ์การดำเนินงานของกองบรรณาธิการให้ถูกต้องตามจริยธรรมและจรรยาบรรณของวารสารวิชาการไทยให้ยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

การจัดทำวารสารปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ เป็นหนึ่งในพันธกิจของโครงการปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในการนี้ใคร่ขอขอบคุณผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่ให้การสนับสนุนในการจัดทำวารสารฉบับนี้ เพื่อรองรับความต้องการในการเผยแพร่ผลงานวิจัยของนักศึกษาโครงการปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ คณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ และผู้สนใจทั่วไป ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์ในสาขาวิชาต่างๆ

ในนามของโครงการปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณาบทความกองบรรณาธิการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

รองศาสตราจารย์สุขสมัย สุทธิบัติ

ผู้อำนวยการโครงการปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทบรรณาธิการ

วารสารปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ ฉบับนี้นับเป็นฉบับที่ห้า หรือเป็นปีที่ 2 ฉบับที่ 2 บทความที่นำเสนอในฉบับนี้จะเน้นในด้านการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นบทความวิชาการ 2 บทความ 1) การบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา 2) ครูผู้นำการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และบทความวิจัย 4 บทความ 1) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน 2) การศึกษาการรับรู้และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาภายใต้โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียว 3) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 4) การนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครู ซึ่งเป็นบทความที่นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษา ได้ร่วมกันสร้างสรรค์ผลงานผ่านวารสารฉบับนี้ โดยทุกบทความจะได้รับการตรวจสอบประเมินคุณภาพของบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานในการจัดทำวารสาร

ทั้งนี้บทความที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ลงในวารสารจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการและเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านสังคมศาสตร์_ทางกองบรรณาธิการ จึงหวังว่าในฉบับต่อไป เราคงจะได้รับเกียรติจากคณาจารย์ นักวิชาการ และนักศึกษา นำเสนอผลงานของท่านผ่านทางวารสารปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ เพื่อให้งานวิชาการได้เผยแพร่สู่สาธารณชน

ในนามกองบรรณาธิการ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาพิจารณาบทความด้วยจิตอาสา เพื่อให้คงไว้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และขอขอบคุณผู้สนับสนุนบทความทุกท่าน ทำวันนี้ใคร่ขอเชิญชวนในการนำเสนอบทความเข้ารับการตีพิมพ์เผยแพร่สู่สาธารณะเพื่อเป็นการส่งเสริมคุณค่าทางวิชาการให้กับวารสารไทย

อาจารย์ ดร.จำเนียร ชุณหโสภาค

บรรณาธิการวารสารปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์

สารบัญ

บทความวิชาการ

การบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาด้านกิจกรรมการพัฒนานิสิตระดับอุดมศึกษาตาม คุณลักษณะที่พึงประสงค์.....	1
--	---

พระธีรวัฒน์ อั่นเต้ง

ครูผู้นำการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning).....	15
---	----

วิภาวรรณ ประทุมวัน

บทความวิจัย

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1.....	32
--	----

จุฑามาศ วรรณปะชี, ทศพร เกตุณอม

การศึกษารับรู้และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาภายใต้โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี กรณีศึกษา การเรียนการสอนรายวิชาโลกกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (4400010).....	45
--	----

สุรรัตน์ เทมวรรณ

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องสัตว์เลี้ยงในฟาร์ม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและพฤติกรรม ใฝ่เรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน วัดม่วงงาม จังหวัดเพชรบุรี.....	60
---	----

ปัทมิตา แสงกล้า, วีรวัฒน์ จันทรัตน์

การนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1.....	73
---	----

สุดารัตน์ ประกอบมัย, ทศพร เกตุณอม

การบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาด้านกิจกรรมการพัฒนานิสิต ระดับอุดมศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

พระธีรวัฒน์ อ้นเต้ง¹

วันที่รับบทความ: 10 เมษายน 2566

วันแก้ไขบทความ: 24 พฤษภาคม 2566

วันที่ตอบรับบทความ: 29 สิงหาคม 2566

บทคัดย่อ

บทความนี้ได้ทำการศึกษากิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งการศึกษาได้ประเด็นหลักสำคัญในการนำเสนอ ดังนี้ (1) แนวทางการบริหารกิจการนิสิตนักศึกษา (2) การพัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวม (3) การพัฒนานิสิตนักศึกษาการบูรณาการทักษะวิชาชีพและทักษะคนและสังคม (4) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย (5) กิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

การบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาด้านกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ การมีสุขภาวะที่ดีครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ สุขภาวะกาย สุขภาวะจิต สุขภาวะสังคม และสุขภาวะปัญญา กิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบไปด้วย 6 ด้าน ดังนี้ (1) กิจกรรมด้านวิชาการ (2) กิจกรรมด้านความมีวินัยและความรับผิดชอบ (3) กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ (4) กิจกรรมด้านความมีสุขภาพกาย (5) กิจกรรมด้านสุนทรียภาพทั้งทางด้านศิลปะดนตรี (6) กิจกรรมด้านความกตัญญูกตเวที

คำสำคัญ: การบริหารนิสิตนักศึกษา; การพัฒนานิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษา; คุณลักษณะที่พึงประสงค์

ประเภทบทความ: บทความวิชาการ

¹นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330, ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: mcu60.teerawat@gmail.com

Management of Student Affairs of Higher Education Institutions in Terms of Student Development Activities According to Desirable Characteristics

Phra Teerawat Oanteng¹

Received: 10 April 2023

Revised: 24 May 2023

Accepted: 29 August 2023

Abstract

This article has studied higher education student development activities according to desirable characteristics, which the study has the main issues presented as follows: (1) Guidelines for student affairs administration (2) Holistic student development (3) Student development integrating vocational skills, human and social skills (4) Desirable characteristics of Thai graduates (5) Higher education student development activities according to desirable characteristics.

Management of student affairs of higher education institutions in terms of activities for developing students at the higher education level according to desirable characteristics should consist of good health in all 4 aspects, namely; physical health, mental health, social health, and intellectual health. Higher education student development activities according to desirable characteristics consist of 6 aspects as follows: (1) Academic activities (2) Self-disciplined and responsibility activities (3) Service activities (4) Physical health activities (5) Aesthetic aspects activities, both in art and music (6) Gratitude activities

Keywords: Student Administration; Higher Education Student Development; Desirable Characteristics

Type of Article: Academic Article

¹Student, Master of Education, Faculty of Education ,Chulalongkorn University.

Faculty of Education , Phayathai Road, Wangmai, Pathumwan, Bangkok 10330, Thailand

Corresponding Author Email: mcu60.teerawat@gmail.com

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษา ในการพัฒนาศักยภาพ นิสิตนักศึกษาและงานด้านกิจการนิสิตนักศึกษา เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีคุณภาพและ สมรรถนะในการแข่งขันทั้งตลาดแรงงานในประเทศและต่างประเทศได้รวมไปจนถึงการดำเนินการพัฒนา ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 จึงริเริ่มให้มีการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษา จากหลักการเหตุผลและความจำเป็นของการพัฒนาคุณภาพนิสิตนักศึกษา เพื่อตอบสนอง ความท้าทายและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ แนวโน้มของโลกอนาคตที่ไม่มีวันหยุดยั้ง และสังคมที่มีพลวัตสูง รวมทั้งสามารถพัฒนาและยกระดับสมรรถนะ และขีดความสามารถของนิสิต นักศึกษาในการแข่งขันในประชาคมโลกได้อย่างมีคุณภาพ (สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560)

กิจกรรมนิสิตนักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตนิสิตนักศึกษาที่สำคัญต่อการพัฒนานิสิตเป็นอย่างยิ่ง เพราะถือว่าเป็นการให้โอกาสแก่นิสิตนักศึกษามีส่วนในการแสดงความสามารถ การตัดสินใจในการทำงาน การปรับบุคลิกภาพ และการรู้จักการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดีในสังคม กิจกรรมนิสิตนักศึกษาในบางสถาบัน ถือว่า เป็นกิจกรรมนอกหลักสูตร จึงไม่มีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกับหลักสูตรแต่ประการใด บางสถาบันถือว่า กิจกรรมนิสิตนักศึกษา คือ กิจกรรมของนิสิตนักศึกษา เพื่อนิสิตด้วยเหตุนี้กิจกรรมที่เกิดขึ้น จึงเกิดขึ้นโดย การกระทำตามแบบอย่างที่ไม่ผู้อื่นทำโดยไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริงของกิจกรรมนิสิต (สโสมสรณ์ศึกษา คณะเกษตรศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2553)

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการบริหารกิจการนิสิต

ทักษะในด้านต่าง ๆ แห่งอนาคตได้ถูกนำเข้าสู่ระบบการศึกษาในหลายประเทศทั่วโลก โดยการศึกษา นั้นต้องยึดหลักความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ หลักประชาธิปไตย และสิทธิของบุคคลในสังคมที่สามารถแสดงออก และทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์เพื่อความเป็นพลเมืองของสังคม ประเทศและสังคมโลก การบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งและต้องมีความสอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงของสังคมพันธกิจและค่านิยมหลักของมหาวิทยาลัย เพื่อบ่มุ่ให้นิสิตนักศึกษาเกิดคุณลักษณะ บัณฑิตที่พึงประสงค์ โดยใช้แผนการปฏิบัติการด้านกิจการนิสิตนักศึกษา แผนกิจกรรมประจำปี ผู้บริหาร คณะกรรมการนิสิตนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่และระบบประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย โดยเน้น แผนยุทธศาสตร์ด้านกิจการนิสิตนักศึกษาหรือแผนการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษา และการดำเนินการ ภายใต้วงจรคุณภาพ PDCA (Deming Cycle) ในการผลักดันให้การพัฒนางานกิจการนักศึกษาเกิดความเป็น รูปธรรม (สุรตนา มีขำ และวุฒิชัย อารักษ์โพชนงค์, 2555) ซึ่งการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาเป็นเสมือนแนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนานักศึกษาร่วมกันระหว่างสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต

การพัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวม

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, สำนักส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพนักศึกษา (2562) ได้กล่าวว่า สถาบันอุดมศึกษาอาศัยการเรียนการสอนในชั้นเรียนเป็นแนวทางหลัก ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาหากนิสิตนักศึกษารายใดมีปัญหา ก็จะมีระบบช่วยจัดการปัญหาเป็นราย ๆ ไป นอกจากนั้นสถาบันอุดมศึกษาจะจัดกิจกรรมต่าง ๆ เสริมทักษะชีวิต แต่การจัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนา นิสิตนักศึกษายังมีลักษณะไม่เป็นองค์รวมที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ผลของการพัฒนานิสิตนักศึกษา จึงไม่ สมบูรณ์อย่างแท้จริง กล่าวคือ กิจกรรมหรือโครงการที่มุ่งเฉพาะเรื่องหรือเฉพาะกลุ่มนิสิตนักศึกษา ไม่สามารถ เห็นภาพใหญ่ได้ ผลที่ได้จึงไม่เป็นไปตามความคาดหวังเต็มที่ การพัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวม (Olistic Approach) จึงเป็นแนวทางที่ได้รับความสนใจมากขึ้น

การพัฒนานิสิตนักศึกษาตามแนวทางแบบองค์รวมนั้น สถาบันอุดมศึกษาควรมุ่งเน้นวิธีการพัฒนา นิสิต นักศึกษาให้เติบโต ก้าวหน้า หรือการเพิ่มพูนความสามารถในการพัฒนาสู่ความสำเร็จของตน โดยการมุ่ง สู่ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา จำเป็นต้องอาศัยวิธีการแบบองค์รวมที่ครอบคลุมมิติของสภาพแวดล้อมที่ดี ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ที่ทำให้มองภาพใหญ่หรือภาพรวมได้ (LeCluyse, 2015) ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา ได้แก่ การมีทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) และทักษะคนและสังคม (Soft Skills) ซึ่งจำเป็นต้องสร้างขึ้นตามแนวทางแบบองค์รวม ประกอบไปด้วยมิติหลัก 4 มิติ ดังนี้

มิติความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาแบบองค์รวมที่ 1 : ภาวะผู้นำของสถาบัน (Institutional Leadership)

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, สำนักส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพนักศึกษา (2562) ได้กล่าวว่า ผู้นำสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ สภามหาวิทยาลัย อธิการบดี และทีม ผู้บริหาร ได้ให้ความสำคัญกับการสื่อสาร และแสดงการสนับสนุนการสร้างความสำเร็จแก่นิสิตนักศึกษา โดย การวางรากฐานให้ทุกส่วนในสถาบันอุดมศึกษาตระหนักและมีส่วนร่วม ซึ่งอาจอาศัยการจัดทำวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบายยุทธศาสตร์ แผนงาน และโครงการพัฒนานิสิตนักศึกษาสู่ความสำเร็จ โดยมีการกำหนด “ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา” ไว้อย่างชัดเจน อาจกล่าวได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาที่มีความโดดเด่นจะต้องให้ ทุกส่วนทุกกลุ่มร่วมมือกันและร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้และความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา

ในการสร้างและรักษาความยั่งยืนของสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา จำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนของผู้บริหารทุกระดับ ตั้งแต่ระดับสูง และถ่ายทอดไปสู่ผู้บริหารรองลงไปจนถึง ผู้นำระดับล่างสุด ไม่ว่าจะเป็นระดับคณะ สาขาวิชา ภาควิชา จนถึงอาจารย์และบุคลากรที่ปฏิบัติเกี่ยวข้อง สัมพันธ์กับนิสิตนักศึกษา ซึ่งเป็นการใกล้ชิดกับนิสิตนักศึกษามากที่สุด สภาพแวดล้อมเช่นนี้จะทำให้เกิดการ รวมพลังที่เข้มแข็งในการสนับสนุน ส่งเสริม และมีความผูกพันต่อความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา รวมทั้ง การจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร เทคโนโลยี และเครื่องมือต่าง ๆ ให้ สอดคล้องและเหมาะสม

มิติความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาแบบองค์รวมที่ 2 : วัฒนธรรมของสถาบัน (Institutional Culture)

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, สำนักส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพนักศึกษา (2562) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมที่มุ่งเน้นความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา (Success-Oriented Culture : SoC) ได้แก่ ทศนคติ และการพูดคุยของอาจารย์และบุคลากรเกี่ยวกับการจัดให้มีกิจกรรมและ โครงการที่มุ่งพัฒนาความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา ภายใต้วัฒนธรรมที่มุ่งสู่ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาและมีการพัฒนาบุคลากรให้เติบโตในงานพัฒนาความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา บุคลากรแต่ละคนมีความเข้าใจและ เห็นคุณค่าบทบาทหน้าที่การพัฒนานิสิตนักศึกษาตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา

นอกจากนี้ วัฒนธรรมมุ่งความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาที่มีหน่วยงานรองรับ จะมีการจัดทำ วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการส่งเสริมความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา และสามารถถ่ายทอดไปสู่แผนงานโครงการ กิจกรรม และการดำเนินการต่าง ๆ ทั้งในและนอกชั้นเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเรียนการสอนในชั้นเรียนที่ อยู่ภายใต้วัฒนธรรมมุ่งความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา ทำให้อาจารย์และนิสิตนักศึกษาร่วมกันสร้างสรรค์วิธีการ เรียนการสอนในชั้นเรียน (Engagement) จนเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่คุ้นเคยของอาจารย์ บุคลากร และนิสิต นักศึกษา และมีการถ่ายทอดสื่อสารไปทั่วสถาบันจนกลายเป็นวิถีชีวิตของมหาวิทยาลัย

ปัญหาที่นิสิตนักศึกษา อาจารย์ บุคลากร และผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการพัฒนานิสิต นักศึกษา ก็เนื่องมาจากสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากมีวัฒนธรรมแบบเดิม ๆ ที่ใช้เวลาในห้องเรียนไปกับการ ถ่ายทอดความรู้จากอาจารย์ไปสู่นิสิตนักศึกษา ซึ่งเป็นการพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านวิชาการ และทักษะ วิชาชีพ (Hard Skills) เป็นหลัก ในขณะที่ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษานั้นจะต้องมีทั้งทักษะวิชาชีพ และวิชา คนและสังคม (Soft Skills) ซึ่งจำเป็นต้องให้อาจารย์ บุคลากร นิสิตนักศึกษา และผู้บริหารตระหนักและเข้าใจ ถึงองค์ประกอบของความสำเร็จนี้

นอกจากนี้ สถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีระบบวัดและประเมินความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาเพื่อนำไปใช้ ประกอบการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาโดยปกติแล้ว อาจารย์จะเป็นผู้ประเมินนิสิตนักศึกษาตามปัจจัยความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Factors) ได้แก่ ความคิด (Thinking) ความเข้าใจ (Understanding) การเรียนรู้ (Learning) ความจำ (Memory) ความตั้งใจ (Attention) และการ แก้ปัญหา (Problem-Solving) ซึ่งเป็นตามวัฒนธรรมที่มุ่งความรู้ความเข้าใจ ที่เป็นทักษะแบบ Hard Skills การที่สถาบันอุดมศึกษาสร้างวัฒนธรรมมุ่งความสำเร็จ หรือ SoC ก็จะต้องสร้างและวัดปัจจัยที่นอกเหนือ ความรู้ความเข้าใจ (Non-Cognitive Factors) ได้แก่ ความรับผิดชอบของตนเอง (Personal Responsibility) การจูงใจตนเอง (Selfmotivation) การจัดการตนเอง (Self-Management) การพึ่งพาซึ่งกันและกัน (Interdependence) การตระหนักตนเอง (Self-Awareness) การศึกษาตลอดชีวิต (Life-Long Learning) ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) การใช้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy)

มิติความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาแบบองค์รวมที่ 3 : การเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษา (Student Learning)

วิวัฒนาการของสังคมดิจิทัลและการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ส่งผลให้มีการสร้างสรรค์นวัตกรรมสื่อและวิธีการสอนที่มีความแตกต่างหลากหลายมาก ผู้นำของสถาบันอุดมศึกษาและวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมที่มุ่งความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาและผลลัพธ์ของการเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนจึงมีความจำเป็นที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้แบบ Active Learning คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ทำ (Bonwell & Eison, 1991) ภายใต้สมมติฐานพื้นฐาน 2 ประการ คือ (1) การเรียนรู้เป็นกระบวนการธรรมชาติของมนุษย์ และ (2) บุคคลมีแนวทางการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน (Meyer & Jones, 1993) โดยบทบาทผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนจากผู้รับความรู้ (Receiver) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (Co-Creators) (Felder & Brent, 1996)

สถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถหลีกเลี่ยงการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ได้ เช่น สังคมออนไลน์การลงทุนและสร้างระบบการเรียนแบบ Active Learning กลายเป็นสิ่งจำเป็นที่ขาดไม่ได้ การเตรียมการให้พร้อมจะช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของนิสิตนักศึกษา โดยอาจมีการจัดทำเป็นระยะ (Phase) ต่าง ๆ ให้นิสิตนักศึกษาได้ใช้ตามระยะต่าง ๆ ของระบบ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ตลอดจนการเตรียมและสร้างความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีแก่นิสิต นักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการวางระบบการให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาการใช้งานขึ้น (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา, 2562)

มิติความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาแบบองค์รวมที่ 4 : ความผูกพันของนิสิตนักศึกษา (Student Engagement)

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา (2562) ได้กล่าวว่า การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความผูกพันของนิสิตนักศึกษามีมานานและได้รับการทดสอบและพิสูจน์มาแล้วจำนวนมาก ในความเป็นจริงแล้ว หากนิสิตนักศึกษาไม่มีความผูกพันและความตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียนแล้ว ก็ยากที่จะได้รับความสำเร็จจากการศึกษาเล่าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาความผูกพันของนิสิตนักศึกษากับสถาบันการศึกษาของตนจึงเป็นปัจจัยที่จำเป็นต่อความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของนิสิตนักศึกษา ฉะนั้น สถาบันอุดมศึกษาจะต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายของนิสิตนักศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลการติดตาม และการดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของนิสิตนักศึกษา

จุดมุ่งหมายสู่ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา ไม่เพียงแต่การสำเร็จการศึกษาและได้รับวุฒิตามปริญญาบัตรเท่านั้น ปัจจัยความสำเร็จอื่น ๆ ก็มีความสำคัญ ได้แก่ จุดมุ่งหมายในการประกอบอาชีพการงาน หรือกระทั่งจุดมุ่งหมายในการฝึกงาน การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น สถาบันอุดมศึกษาควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมและช่วยเหลือในการปรับหรือเปลี่ยนจุดมุ่งหมายของนิสิตนักศึกษาที่อาจปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

องค์ประกอบที่สำคัญของความผูกพันของนักศึกษา ได้แก่ ความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ภาควิชาหรือคณะ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมที่ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีและลึกซึ้งระหว่างนิสิตนักศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษาของตน หรือระหว่างนิสิตนักศึกษาด้วยกันเอง ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษา กับอาจารย์ จะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนใดชุมชนหนึ่งในสถาบันอุดมศึกษา และทำให้เกิดความผูกพันขึ้น นอกจากนี้ ยังอาจอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสร้างสรรค์วิธีการ หรือเครื่องมือใหม่ ๆ หรือนวัตกรรมสร้างความผูกพันที่แน่นแฟ้นได้

การพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านทักษะวิชาชีพ และทักษะคนและสังคม

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, สำนักส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพนักศึกษา (2562) ได้กล่าวว่า นิสิตนักศึกษาที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีทั้งทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) และทักษะคนและสังคม (Soft Skills) มีความสมดุลทั้งการเป็นคนเก่งและเป็นคนดีอย่างเหมาะสม การดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีความโดดเด่นในการสร้าง “คนเก่ง” ทางวิชาชีพ (Hard Skills) โดยการเน้นความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Factors) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เวลาในชั้นเรียนให้ได้ปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

- (1) ความคิด (Thinking)
- (2) ความเข้าใจ (Understanding)
- (3) การเรียนรู้ (Learning)
- (4) ความจำ (Memory)
- (5) ความตั้งใจ (Attention)
- (6) การแก้ปัญหา (Problem-Solving)

อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาที่แท้จริง จะต้องอาศัยปัจจัยที่นอกเหนือความรู้ความเข้าใจ (Non-Cognitive Factors) ด้วย ได้แก่

- (1) ความรับผิดชอบของตนเอง (Personal Responsibility)
- (2) การจูงใจตนเอง (Self-Motivation)
- (3) การจัดการตนเอง (Self-Management)
- (4) การพึ่งพาซึ่งกันและกัน (Interdependence)
- (5) การตระหนักรู้ตนเอง (Self-Awareness)
- (6) การศึกษาตลอดชีวิต (Life-Long Learning)
- (7) ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence)
- (8) การใช้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy)

ดังนั้น การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จึงบูรณาการ Soft Skills ที่ส่งเสริม Hard Skills ของนิสิตนักศึกษาด้วย ให้สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตที่ดี และสามารถสร้างความสำเร็จของตนเองได้ สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องมุ่งปัจจัยที่นอกเหนือความรู้ความเข้าใจ (Non-Cognitive Factors) ที่ผสมผสานกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่มุ่งการสร้างทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) ตาม

สาขาวิชาที่นิสิตนักศึกษาสังกัด และการผนวกการสร้างทักษะด้านคนและสังคม (Soft Skills) ให้นิสิตนักศึกษาในสังกัดของตน เพื่อให้ได้ทักษะเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

(1) ทักษะด้านการคิด

- (ก) การคิดอย่างเป็นระบบ (Systematic Thinking)
- (ข) การคิดวิเคราะห์ (Analytical Skill)
- (ค) การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking)

(2) ทักษะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น

- (ก) การสร้างเครือข่ายงาน (Networking)
- (ข) การทำงานเป็นทีม (Team-Working)
- (ค) ความเก่งด้านธุรกิจ และการทำงานในองค์กร
- (ง) ความขยันหมั่นเพียร (Perseverance)

(3) ทักษะการถามและฟัง

- (ก) ทักษะภาษาต่างประเทศ
- (ข) ทักษะระดับโลก ที่ไม่จำกัดด้วยเขตแดนของประเทศ

จะเห็นได้ว่า การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ตามแนวทางข้างต้นจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้มีลักษณะองค์รวม (Holistic) ที่จะต้องอาศัยอาจารย์และบุคลากรที่เข้าใจและมีความสามารถในการบูรณาการ Soft Skills ที่ส่งเสริม Hard Skills ทั้งในและนอกชั้นเรียน ฉะนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาจะต้องกำหนดนโยบายและแนวทางการบูรณาการทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) และทักษะคนและสังคม (Soft Skills) ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศให้ชัดเจน และกำหนดนโยบายส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาแบบองค์รวม (Holistic) โดยมุ่งความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาที่มีทักษะ ทั้งสองด้านอย่างสมดุลเหมาะสม ทั้งนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงฯ จำเป็นต้องวางระบบการวัดและการประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนกำกับให้เป็นไปตามนโยบายข้างต้นรวมทั้งวางระบบการประเมินทักษะทั้งสองด้านของนิสิตนักศึกษา เพื่อติดตามผลสำเร็จของนโยบายในระดับสถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาจะต้องดำเนินการตามนโยบายของสำนักงานปลัดกระทรวงฯ ข้างต้น และวางนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาของตนให้ชัดเจนสอดคล้องนโยบายดังกล่าว โดยจะต้องจัดทำแผนยุทธศาสตร์รองรับการดำเนินการตามนโยบายและมุ่งเน้นการดำเนินการพัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย

นันทพงศ์ หมิแหละหมั่น, นรธสรพร เล็กสู่, เฉลิมชาติ เมฆแดง และวัฒนา จินดาววัฒน์ (2563) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย หมายถึง บัณฑิตมีความสุภาพอ่อนน้อมกตัญญูรู้คุณ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน มีสำนึกรัก ดำรงความเป็นไทย รู้จักแสวงหาความรู้ และประสบการณ์ในสาขาวิชาที่ศึกษาและสามารถประยุกต์ใช้กิจกรรมนักศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต มีลักษณะท่าทางปิยาจาติ

การแต่งกายดี มีมนุษยสัมพันธ์ การวางตัวได้เหมาะสมกับกาลเทศะ และมีความเข้าใจในวัฒนธรรม มีสุขภาวะที่ดีครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ (1) สุขภาวะกาย (2) สุขภาวะจิต (3) สุขภาวะสังคม และ (4) สุขภาวะปัญญา รวมทั้งบัณฑิตมีวินัย มีความรับผิดชอบ เคารพกฎระเบียบของสังคม เสียสละ มีความเอื้อเฟื้อ เพื่อแบ่งทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

กิจกรรมการพัฒนานิสิตระดับอุดมศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

การใช้กิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย เป็นการกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย เพื่อให้ทุกคนใช้เป็นเกณฑ์และเป้าหมายในการดำเนินงาน ด้านหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนการสอน และกิจกรรมนอกหลักสูตร เพื่อพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตให้เป็นทั้งคนเก่ง คนดีและมีความสุข ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนการใช้กิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย 6 ด้าน ดังนี้

1. กิจกรรมด้านวิชาการ หมายถึง มุ่งให้บัณฑิต ส่งเสริมการทำงานด้านกิจกรรมวิชาการของคณะสาขาวิชาต่าง ๆ ที่ได้รับประสบการณ์ตรงในการเข้าร่วมกิจกรรมได้แสดงความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ ได้แสดงผลงานด้วยความภาคภูมิใจ กิจกรรมตัวอย่าง ได้แก่

1.1 กิจกรรมแข่งขันทักษะวิชาการของคณะสาขาวิชาต่าง ๆ

1.2 การจัดประชุมสัมมนา เพื่อเผยแพร่แนวทางในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาให้กับอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาที่เกี่ยวข้องได้รับทราบกฎ ระเบียบ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรม รวมถึงกำหนดแนวทางการพัฒนาและวางแผนปฏิบัติกิจกรรม เสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างนักศึกษาด้วยกัน อาจารย์ด้วยกัน และระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาที่ร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างภูมิปัญญาให้กับนักศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้เพื่อพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบัน เป็นนักวิชาการและนักวิชาชีพที่ดี

1.3 การจัดอบรมให้ความรู้ต่าง ๆ การติวด้านวิชาการ การเข้าค่ายภาษาต่างประเทศ การจัดค่ายวิทยาศาสตร์การจัดค่ายคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

1.4 กิจกรรมพี่ต๋วน้อง เพื่อนช่วยเพื่อน

1.5 กิจกรรมวิชาการเพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการของนักศึกษา

2. กิจกรรมด้านความมีวินัยและความรับผิดชอบ หมายถึง บัณฑิตเป็นคนตรงต่อเวลา มีการปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศของมหาวิทยาลัย ให้ความสนใจในกิจกรรมการเรียนและรับผิดชอบงาน แต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ มีสัมมาคารวะและสุภาพเรียบร้อยมีมารยาทในบทบาทต่าง ๆ ได้แก่

2.1 กิจกรรมรู้วินัย เป็นการเสริมสร้างให้นิสิตนักศึกษามีวินัยและความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมเคารพกฎเกณฑ์กติกา ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ ตลอดจนการตรงต่อเวลา และการแต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ รวมทั้งการเสริมสร้างสุขภาพ อนามัยที่แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขและยาเสพติด ตระหนักถึงความปลอดภัยและการดูแลสุขภาพแวดล้อมให้เป็นไปตามหลัก 5 ส

2.2 กิจกรรมจิตอาสา เสริมสร้างนักศึกษา มีวินัย มีความรับผิดชอบ ให้มีจิตสำนึกสาธารณะ เสียสละ และช่วยเหลือส่วนรวม มีส่วนร่วมในการพัฒนามหาวิทยาลัยและสังคม

2.3 กิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำ เป็นการพัฒนาศักยภาพผู้นำนักศึกษาเชิงสร้างสรรค์ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นในด้านบริหารจัดการด้านวินัยตนเองและร่วมรับผิดชอบต่อสังคม

2.4 กิจกรรมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต

2.5 กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม (ค่ายนักศึกษาใหม่)

2.6 กิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมเตรียมความพร้อมนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เพื่อพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

3. กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ หมายถึง บัณฑิต มีการบำเพ็ญตนเพื่อส่วนรวม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และร่วมกิจกรรมพัฒนามหาวิทยาลัยและชุมชน ได้แก่

3.1 กิจกรรมค่ายอาสาและบำเพ็ญประโยชน์

3.2 กิจกรรมค่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.3 กิจกรรมทำความสะอาด เพื่อสาธารณะประโยชน์

3.4 กิจกรรมอาสาคุ้มครองผู้บริโภค

3.5 กิจกรรมคลินิกสิ่งแวดล้อม

3.6 กิจกรรมหนุ่มสาวเข้าใจคุณธรรมจริยธรรม

3.7 กิจกรรมปลูกป่า รักโลกใบนี้

3.8 กิจกรรมจิตอาสาทำความดีเพื่อสังคม

3.9 กิจกรรมจิตอาสาเพื่อท้องถิ่น

4. กิจกรรมด้านความมีสุขภาพกาย สุขนิสัยและสุขภาพจิตที่ดีหมายถึง บัณฑิตรู้จักดูแลสุขภาพ สุขนิสัยและออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอไม่เสเพลสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา มีความมั่นใจในตัวเองและกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม ร่าเริง แจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น ได้แก่

4.1 กิจกรรมคลินิกสุขภาพ

4.2 กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ 3 ด้าน พัฒนากีฬาเพื่อสุขภาพ พัฒนากีฬาเพื่อมวลชน พัฒนากีฬาเพื่อความบันเทิง

4.3 กิจกรรมทดสอบสมรรถภาพทางกายประจำปีของนักศึกษา

4.4 กิจกรรมสัปดาห์กีฬาสบาย ๆ

4.5 กิจกรรมกีฬาด้านภัยยาเสพติด

4.6 กิจกรรมกีฬาวทพ

4.7 กิจกรรมกีฬาเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา

4.8 กิจกรรมมหกรรมกีฬากาญจนาภิเษก

4.9 กิจกรรมประกวดเชียร์ลีดเดอร์

4.10 กิจกรรมแอโรบิกและการออกกำลังกาย

5. กิจกรรมด้านสุนทรียภาพทั้งทางด้านศิลปะดนตรี หมายถึง บัณฑิตสนใจกิจกรรมงานด้านศิลปะ ดนตรีศิลปวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและกีฬา

5.1 กิจกรรมประกวดแข่งขัน ด้านศิลปวัฒนธรรมไทยดนตรีและการแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน (กีฬาฮาเฮ)

5.2 การจัดกิจกรรมและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างสุนทรียภาพ

5.3 กิจกรรมสร้างสุนทรียภาพให้กับคนในชุมชน

5.4 กิจกรรมประกวดศิลปะการถ่ายภาพ

6. กิจกรรมด้านความกตัญญูกตเวที หมายถึง บัณฑิต รักเคารพ พ่อแม่ผู้ปกครองและแสดงออกซึ่ง การตอบแทนพระคุณอย่างเหมาะสม ระลึกถึงพระคุณของครูอาจารย์ผู้มีคุณและแสดงออกซึ่งการตอบแทน พระคุณอย่างเหมาะสม ประพฤติตนเป็นสมาชิกที่ดีต่อครอบครัว ชุมชนและสังคม ได้แก่

6.1 กิจกรรมประเพณีสงกรานต์กตัญญูต่อบุพการี

6.2 กิจกรรมไหว้ครู

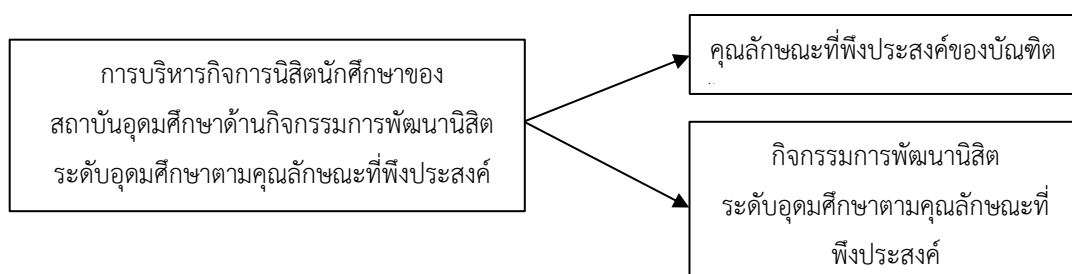
6.3 กิจกรรมประเพณีลอยกระทง

6.4 กิจกรรมการปลูกฝังความกตัญญูกตเวที

6.5 กิจกรรมความกตัญญูกตเวทีต่อสิ่งแวดล้อม

กรอบในการวิเคราะห์

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ด้านกิจกรรมการพัฒนานิสิตระดับอุดมศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เขียนนำมาใช้เป็นกรอบในการ วิเคราะห์ ดังนี้

ภาพ 1 กรอบในการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย

การบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ส่งผลให้ใน ปัจจุบันมีแนวทางหลักในการพัฒนานิสิตนักศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์หากนิสิตนักศึกษารายใดมี ปัญหา ก็จะมีระบบช่วยจัดการปัญหาเป็นราย ๆ ไป นอกจากนั้น สถาบันอุดมศึกษายังจัดกิจกรรมต่าง ๆ เสริม

ทักษะชีวิต แต่การจัดกิจกรรม หรือโครงการพัฒนานิสิตนักศึกษายังมีลักษณะไม่เป็นองค์รวมที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ผลของการพัฒนานิสิตนักศึกษา จึงไม่สมบูรณ์อย่างแท้จริง กล่าวคือ กิจกรรมหรือโครงการที่มุ่งเฉพาะเรื่อง หรือเฉพาะกลุ่มนิสิตนักศึกษา ไม่สามารถเห็นภาพใหญ่ได้ ผลที่ได้จึงไม่เป็นไปตามความคาดหวังเต็มที่ การพัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวม (Holistic Approach) จึงเป็นแนวทางที่ได้รับความสนใจมากขึ้น

ปัญหาที่นิสิตนักศึกษา อาจารย์ บุคลากร และผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา ก็เนื่องมาจากสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากมีวัฒนธรรมแบบเดิม ๆ ที่ใช้เวลาในห้องเรียนไปกับการถ่ายทอดความรู้จากอาจารย์ไปสู่นิสิตนักศึกษา ซึ่งเป็นการพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านวิชาการ และทักษะวิชาชีพ (Hard skills) เป็นหลัก ในขณะที่ความสำเร็จของนิสิตศึกษานั้นจะต้องมีทั้งทักษะวิชาชีพ และวิชาคนและสังคม (Soft skills) ซึ่งจำเป็นต้องให้อาจารย์ บุคลากร นิสิตนักศึกษา ในขณะเดียวกันบัณฑิตมีความสุภาพอ่อนน้อมกตัญญูรู้คุณ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์อดทน มีสำนึกรัก ดำรงความเป็นไทย รู้จักแสวงหาความรู้ และประสบการณ์ในสาขาวิชาที่ศึกษาและสามารถประยุกต์ใช้กิจกรรมนักศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตมีลักษณะท่าทางปียาจาติการแต่งกายดีมีมนุษยสัมพันธ์การวางตัวได้เหมาะสมกับกาลเทศะ และมีความเข้าใจ ในวัฒนธรรม มีสุขภาวะที่ดีครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ (1) สุขภาวะกาย (2) สุขภาวะจิต (3) สุขภาวะสังคม และ (4) สุขภาวะปัญญา รวมทั้งบัณฑิตมีวินัย มีความรับผิดชอบ เคารพกฎระเบียบของสังคม เสียสละ มีความเอื้อเฟื้อ เพื่อแบ่งทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

กิจกรรมการพัฒนานิสิตระดับอุดมศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ปัจจุบันการใช้กิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย เป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย เพื่อให้ใช้เป็นเกณฑ์และเป้าหมายในการดำเนินงาน ด้านหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนการสอน และกิจกรรมนอกหลักสูตร เพื่อพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตให้เป็นทั้งคนเก่ง คนดีและมีความสุข ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญา โดยการนำกิจกรรมนิสิตศึกษามาใช้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย เช่น กิจกรรมด้านวิชาการ กิจกรรมด้านความมีวินัยและความรับผิดชอบ กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมด้านความมีสุขภาพกาย กิจกรรมด้านสุนทรียภาพทั้งทางด้านศิลปะดนตรี และกิจกรรมด้านความกตัญญูกตเวที

บทสรุป

1. แนวทางการบริหารกิจการนิสิต ต้องยึดหลักความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ หลักประชาธิปไตย และสิทธิของบุคคลในสังคม โดยใช้แผนการปฏิบัติการด้านกิจการนิสิตนักศึกษา แผนกิจกรรมประจำปี ผู้บริหาร คณะกรรมการนิสิตนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่และระบบประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย โดยเน้นแผนยุทธศาสตร์ด้านกิจการนิสิตนักศึกษาหรือแผนการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษา และการดำเนินการภายใต้วงจรคุณภาพ PDCA (Deming Cycle) ในการผลักดันให้การพัฒนางานกิจการนักศึกษาเกิดความเป็นรูปธรรม

2. การพัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวม ประกอบไปด้วยมิติหลัก 4 มิติ

มิติที่ 1 ภาวะผู้นำของสถาบัน (Institutional Leadership)

มิติที่ 2 วัฒนธรรมของสถาบัน (Institutional Culture)

มิติที่ 3 การเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษา (Student Learning)

มิติที่ 4 ความผูกพันของนิสิตนักศึกษา (Student Engagement)

3. การพัฒนานิสิตการบูรณาการทักษะวิชาชีพและทักษะคนและสังคม การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จึงบูรณาการ Soft Skills ที่ส่งเสริม Hard Skills ของนิสิตนักศึกษาด้วย เพื่อให้ได้ทักษะเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

(1) ทักษะด้านการคิด

(2) ทักษะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น

(3) ทักษะการถามและฟัง

4. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย คือ การมีสุขภาวะที่ดีครบทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

(1) สุขภาวะกาย

(2) สุขภาวะจิต

(3) สุขภาวะสังคม

(4) สุขภาวะปัญญา

5. กิจกรรมการพัฒนานิสิตระดับอุดมศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบไปด้วย 6 ด้าน ดังนี้

(1) กิจกรรมด้านวิชาการ

(2) กิจกรรมด้านความมีวินัยและความรับผิดชอบ

(3) กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์

(4) กิจกรรมด้านความมีสุขภาพกาย

(5) กิจกรรมด้านสุนทรียภาพทั้งทางด้านศิลปะดนตรี

(6) กิจกรรมด้านความกตัญญูกตเวที

ข้อเสนอแนะ

1. การบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ช่วยในการพัฒนานิสิตนักศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยที่อาจารย์ บุคลากร และผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา กิจกรรมหรือโครงการที่มุ่งเฉพาะเรื่อง หรือเฉพาะกลุ่มนิสิตนักศึกษา ไม่สามารถเห็นภาพใหญ่ได้

2. การจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อาจารย์ บุคลากร และผู้บริหารควรคำนึงถึงการพัฒนานิสิตนักศึกษาตามแนวทางแบบองค์รวม สถาบันอุดมศึกษาควร

มุ่งเน้นวิธีการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เติบโต ก้าวหน้า เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการพัฒนาสู่ความสำเร็จของ
ตนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- นันทพงศ์ หมีแหละหมั่น, นรธสรพร เล็กสู่, เฉลิมชาติ เมฆแดง และวัฒนา จินดาววัฒน์. (2563). การใช้
กิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย. *วารสารวิชาการสถาบัน
เทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 6(2), 559-567.
- สโมสรณ์ศึกษาคณะเกษตรศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2553). *รายงานประจำปี สโมสรณ์ศึกษา
คณะเกษตรศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2553*. ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560). *สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา*. ผู้แต่ง.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ
นักศึกษา. (2562). *ยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (พ.ศ. 2560-2564)
(พิมพ์ครั้งที่ 2)*. ผู้แต่ง.
- สุรัตน์ มีขำ และวุฒิชัย อารักษ์โพธิ์มงคล. (2555). *แนวทางการพัฒนางานกิจการนักศึกษา คณะสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์. การประชุมวิชาการแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
ครั้งที่ 9 (หน้า 1063-1073). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน, นครปฐม,
กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย*
- Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). *Active learning: Creating excitement in the classroom*. The
George Washington University, School of Education and Human Development.
- Felder, R. M., & Brent, R. (1996). Navigating the Bumpy road to student-centered instruction.
College Teaching, 44(2), 43-47.
- LeCluyse, J. (2015). *A holistic approach to student success*. Collegiate Project Services.
- Meyer, C., & Jones, T. B. (1993). *Promoting active learning: Strategies for the college classroom*.
Jossey-Bass.

ครูผู้นำการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

วิภาวรรณ ประทุมวัน¹

วันที่รับบทความ: 10 เมษายน 2566

วันแก้ไขบทความ: 5 สิงหาคม 2566

วันที่ตอบรับบทความ: 29 สิงหาคม 2566

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้เป็นการศึกษาบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 ซึ่งพบว่าครูมีบทบาทในการจัดการเรียนรู้โดยการเป็นโค้ชเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ประกอบด้วยบทบาท 3 ด้าน ได้แก่ การสร้างความยึดมั่นผูกพัน (Engage) การเสริมพลังการเรียนรู้ (Empower) และการสร้างความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ (Enliven) ครูผู้สอนต้องออกแบบกิจกรรมที่สะท้อนการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง ซึ่งจะนำไปสู่การส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning

Active Learning เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้คิดและลงมือทำกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเขียน การพูด การฟัง การอ่าน และการอภิปรายสะท้อนความคิดแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อสร้างองค์ความรู้มากกว่าการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้รับเพียงฝ่ายเดียว โดยมีลักษณะสำคัญคือส่งเสริมทางด้านความคิด มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความร่วมมือ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน มีการสร้างองค์ความรู้ผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลาย การจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยการนำเอาวิธีการสอน เทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคต และถือเป็นการจัดการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

คำสำคัญ: บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21; การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ประเภทบทความ: บทความวิชาการ

¹นิสิตปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900, ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: wipawan.par@ku.th

Teachers Leading The Change in The 21st Century VS. Active Learning Management

Received: 10 April 2023
Revised: 5 August 2023
Accepted: 29 August 2023

Wipawan Prathumwan¹

Abstract

This academic paper studied the role of teachers in the 21st century VS. active learning management for the purpose of explaining the roles of teachers in the 21st century. It was found that teachers' role in learning management should be as a coach to stimulate learners' potential, consisting of 3 roles, Engagement, Empowerment and Enlivenment. Teachers must design the learning activities that reflect in learners' development to learn and apply in real lives. This will lead to support learners for the Active Learning.

The Active Learning is a teaching process that builds the thinking and performs activities through writing, speaking, listening, reading and discussion and exchange ideas to gather knowledge rather than teaching for one-sided absorption. The key aspect is to support thinking, participation, cooperation, interaction, knowledge sharing through the activities prepared by teachers, role and participation of learners by using many teaching technics and methods to design learning management and learning activities by supporting learners to implement skills and knowledge to real practices. The learning management should support learners to be equipped with qualifications that support the change of the current situation.

Keywords: Teacher's role in learning management in the 21st century; Active learning Management

Type of Article: Academic Article

¹Master's degree student Curriculum and Teaching Faculty of Education Kasetsart University
50 Ngamwongwan Road, Ladyao, Chatuchak, Bangkok 10900, Thailand
Corresponding Author Email: wipawan.par@ku.th

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติของประเทศไทย พ.ศ. 2561-พ.ศ. 2580 ได้ให้ความสำคัญในด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วจึงจำเป็นต้องมีการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบโดยจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่ง “คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มินิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทย ที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง” จึงนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉม ในทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถกำกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่อง มีการปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยออกแบบกระบวนการเรียนรู้ในทุกระดับชั้นอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการใช้ฐานความรู้และระบบคิดในลักษณะ สหวิทยาการ เช่น ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการตั้งคำถาม ความเข้าใจและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความรู้ทางวิศวกรรมศาสตร์และการคิดเพื่อหาทางแก้ปัญหา ความรู้และทักษะทางศิลปะ และความรู้ด้านคณิตศาสตร์และระบบคิดของเหตุผลและการหาความสัมพันธ์ การพัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่เน้นการลงมือปฏิบัติ มีการสะท้อนความคิด/บทวนไตร่ตรอง การสร้างผู้เรียนให้สามารถกำกับการเรียนรู้ของตนได้ การหล่อหลอมทักษะการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์ที่ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการสร้างรายได้หลายช่องทาง รวมทั้งการเรียนรู้ด้านวิชาชีพและทักษะชีวิต

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ กล่าวคือการจัดการกระบวนการเรียนรู้สถานศึกษาต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความ

รอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ซึ่งการจัดการเรียนรู้ในอดีตนั้น บทบาทของครูจะทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน การเรียนการสอนเน้นวิธีสอนแบบบรรยายที่เน้นเนื้อหาวิชา ยึดหลักครูเป็นศูนย์กลาง เป็นผู้ชี้แนะ ส่วนผู้เรียนจะเป็นฝ่ายรับความรู้ที่ครูถ่ายทอดให้เพียงอย่างเดียว ซึ่งการสอนแบบเดิมยังมีจุดอ่อนอีกหลายด้าน ดังที่ ไพบุลย์ เปานิสี (2546) ได้สรุปจุดอ่อนของการสอนแบบเดิม ไว้ดังนี้

1. ครูเป็นแหล่งความรู้ที่ล้าหลังหากไม่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
2. ผู้เรียนขาดความสนใจ เพราะทำหน้าที่ฟังอย่างเดียว
3. ผู้เรียนขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
4. ผู้เรียนไม่กล้าคิด ไม่กล้าแสดงออก ขาดความเชื่อมั่นตนเอง
5. ผู้เรียนไม่เกิดความรู้ที่แท้จริง ไม่สามารถนำไปประยุกต์-ปฏิบัติได้เพราะเน้นความจำ
6. ผู้เรียนไม่รู้จักการทำงานร่วมกันเป็นทีม
7. ครูให้ความสำคัญกับคะแนนสอบมากกว่าผลงานการประดิษฐ์คิดค้น
8. ผู้เรียนไม่รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้

ปัจจุบันเมื่อโลกของเราก้าวเข้าสู่โลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคที่สังคมโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างหลากหลาย และรวดเร็ว ในด้านต่างๆ ทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ การเมือง และเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ผู้คนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วไร้พรมแดน รวมถึงเงินเนอรัลชั่นของเด็กได้เปลี่ยนแปลงไป ปัจจุบันเด็กในยุค Gen Alpha หรือ Alpha Generation คือเด็กที่เกิดในปี พ.ศ. 2553 หรือ ค.ศ. 2010 จนถึงปัจจุบัน (อายุตั้งแต่ 10 ปีลงไป) เด็กกลุ่มนี้เติบโตมาพร้อมเทคโนโลยีโดยสมบูรณ์แบบ คือ มีเทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตและมองเป็นเรื่องปกติในชีวิตประจำวัน ไม่เหมือนกับเจนก่อน ๆ ที่อยู่ในช่วงการพัฒนาเทคโนโลยี จึงต้องปรับตัวกับโลกที่เปลี่ยนแปลงพอสมควร โดยเด็กเจนนี้สามารถค้นหาหรือเข้าถึงข้อมูลใหม่ ๆ ได้ตลอดเวลาเพราะเกิดมาพร้อมกับความเจริญทางเทคโนโลยีอย่างเต็มที่ตั้งแต่วัยเด็ก จึงส่งผลสำคัญให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวทางการจัดการศึกษาแบบเดิมที่เน้นการป้อนความรู้จากครู เพียงอย่างเดียวนั้นมีโอกาสพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมใหม่ได้ การเปลี่ยนบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ โดยปรับบทบาทจาก “ครูสอน” เป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยการการเรียนรู้” ทำหน้าที่กระตุ้น สร้างแรงบันดาลใจ แนะนำวิธีเรียนรู้และบริหารจัดการสร้างความรู้ ออกแบบกิจกรรม และสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน และผู้เรียนเองที่ผู้เรียนมีบทบาทในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา และตื่นตัว ผู้สอนเป็น Coach ให้กับผู้เรียน ด้วยการจูงใจ และชี้แนะให้ผู้เรียนใช้วิธีการเรียนรู้ของตนเอง ให้กำลังใจผู้เรียน กระตุ้นความเชื่อมั่นในตนเองและความภาคภูมิใจในตนเอง

จากสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจึงถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับครูในการออกจากกรอบความคิดเดิมที่จะทำหน้าที่สอนและป้อนเนื้อหาให้แก่ผู้เรียนเพียงอย่างเดียว นั้นไม่สามารถตอบสนองต่อความ

ต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบันได้ ครูจึงจำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นเยาวชนของชาติ ให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น ดังนั้น วิธีการจัดการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องตอบโจทย์กับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเพื่อวางฐานรากที่ดีและสอดคล้องกับชีวิตจริงและเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียนก่อนออกไปเผชิญกับสังคมที่กว้างขึ้นและเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพซึ่ง Active Learning เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองกระทำไปถือได้ว่าเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ของโลกในศตวรรษที่ 21 ได้เป็นอย่างดี

แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

บทบาทผู้สอนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2562) ได้กล่าวว่า ผู้สอน มีบทบาทในการ โค้ช เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ประกอบด้วยบทบาท 3 ด้าน ได้แก่ การสร้างความยึดมั่นผูกพัน (Engage) การเสริมพลังการเรียนรู้ (Empower) และการสร้างความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ (Enliven)

Engage หมายถึง ความยึดมั่นผูกพัน การทำให้เกิดความสนใจ ความไว้วางใจ ความดึงดูด ความยึดมั่น ความผูกพัน การมีส่วนร่วม การยอมรับนับถือ การเชื่อมต่อเข้าด้วยกัน และปฏิสัมพันธ์ที่นำไปสู่ความสำเร็จ

Empower หมายถึง การเสริมสร้างพลังอำนาจการให้อำนาจการตัดสินใจในการกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อเสริมสร้างความเป็นตัวตน ของตนเอง มีความคิดเป็นของตนเอง กระตุ้นให้เห็นความสามารถของตนเองทำให้พึ่งพาตนเองได้

Enliven หมายถึง ความกระตือรือร้นความตื่นเต้นความท้าทาย มีแรงบันดาลใจ ความกระตือรือร้น ความตั้งใจ ความสนุกสนาน กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นพลังในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จ

riegongkpragobkar.co.th ทั้ง 3 ประการนี้ว่า รูปแบบการโค้ช “3Es” โดยที่องค์ประกอบทั้ง 3 ประการ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โค้ชเลือกใช้วิธีการโค้ชหรือผสมผสานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในบริบทของการโค้ช โดยไม่จำกัดว่าจะต้องเริ่มจากองค์ประกอบใด ซึ่งองค์ประกอบทั้งสามประการ เป็นปัจจัยที่ทำให้การโค้ชของผู้สอนประสบความสำเร็จ คือ การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

บทบาทการโค้ชด้าน Engage ประกอบด้วย

1. สร้างความไว้วางใจ (Trust) ให้เกิดกับผู้เรียน
2. สร้างสัมพันธภาพที่ดีบนพื้นฐานของการยอมรับนับถือ
3. ปฏิบัติต่อผู้เรียนด้วยความเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
4. ตรงความสนใจเอาใจใส่ ติดตาม และประคับประคองผู้เรียน

5. ฟังผู้เรียนอย่างลึกซึ้ง ไม่ด่วนสรุป ไม่ด่วนตัดสิน ไม่ด่วนสวนกลับ

บทบาทการโค้ชด้าน Empower ประกอบด้วย

6. กระตุ้นผู้เรียนให้มี Growth mindset
7. กระตุ้นให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง
8. กระตุ้นให้ผู้เรียนมีวินัยในการเรียนรู้และนำตนเอง
9. กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย
10. กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดอย่างหลากหลาย
11. ใช้พลังคำถามกระตุ้นการคิดขั้นสูงด้านต่างๆ ของผู้เรียน
12. ให้ผู้เรียนเลือกและตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง
13. ให้กำลังใจและเสริมพลังความเชื่อมั่นในความสามารถของตน
14. ให้ผู้เรียนประเมินตนเองและสะท้อนคิดสู่การปรับปรุงและพัฒนา
15. ประเมินและให้ข้อมูลย้อนกลับที่เน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้

บทบาทการโค้ชด้าน Enliven ประกอบด้วย

16. กระตุ้นแรงบันดาลใจและแรงปรารถนาในการเรียนรู้
17. กระตุ้นแรงจูงใจภายในและความต้องการเรียนรู้สิ่งที่ท้าทาย
18. สื่อสารและสร้างบรรยากาศที่กระตือรือร้นและเอื้อต่อการเรียนรู้
19. กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นและพยายามในการเรียนรู้
20. แสดงออกถึงความกระตือรือร้นและการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

บทบาทของครูในฐานะเป็นผู้กระตุ้นการเรียนรู้

คุชฌี โยเหลา (2557) ได้กล่าวถึง บทบาทสำคัญของครูในขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่า ครูจะต้องแสดงบทบาทต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning ขึ้น โดยครูจะต้องเป็นผู้สังเกตการทำงานของนักเรียน สร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ โดยใช้คำถามปลายเปิดกระตุ้นการเรียนรู้ แทนการบอก ครูต้องศึกษาและรู้จักข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อแสดงบทบาทให้เหมาะสมในการทำให้เกิด Active Learning กับนักเรียนเป็นรายบุคคล ดังนี้

1. ใช้คำถามกระตุ้นการเรียนรู้ คำถามที่ใช้ในการกระตุ้นการรู้นั้นต้องเป็นคำถามที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้เรียนได้อธิบายโดยขึ้นต้นว่า “ทำไม” หรือ ลงท้ายว่า “อย่างไรบ้าง” “อะไรบ้าง” “เพราะอะไร”

2. ทำหน้าที่เป็นผู้สังเกต ครูจะต้องคอยสังเกตว่า ผู้เรียนแต่ละคนมีพฤติกรรมอย่างไร ขณะปฏิบัติกิจกรรมเพื่อนำทางชี้แนะกระตุ้น หรือยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

3. สอนให้ผู้เรียนเรียนรู้การตั้งคำถาม เมื่อผู้เรียนสามารถตั้งคำถามได้จะทำให้ผู้เรียนรู้จักถามเพื่อค้นคว้าข้อมูล รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และร่วมแสดงความคิดเห็นของตนเองในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้

4. **ให้คำแนะนำเมื่อผู้เรียนเกิดข้อสงสัย** ครูจะต้องเป็นผู้คอยแนะนำชี้แจง ให้ข้อมูลต่าง ๆ หรือยกตัวอย่างเหตุการณ์ใกล้ตัวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้เรียนเชื่อมโยงไปสู่ความรู้ด้านอื่น ๆ ในขณะทำกิจกรรมเมื่อผู้เรียนเกิดข้อสงสัย หรือคำถามโดยไม่บอกคำตอบ

5. **เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบด้วยตนเอง** สังเกตและคอยกระตุ้นด้วยคำถามให้ผู้เรียนได้คิดกิจกรรมที่อยากเรียนรู้และหาคำตอบในสิ่งที่สงสัยด้วยตนเอง

6. **เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานอย่างอิสระ** ตามความคิดและความสามารถของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้จินตนาการและความสามารถของตนเองในการคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) กล่าวว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แนวทาง Active Learning ครูผู้สอนต้องออกแบบกิจกรรมที่สะท้อนการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง โดยดำเนินการดังนี้

1. สร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมและการเจรจาโต้ตอบ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอน และเพื่อนในชั้นเรียน

2. ลดบทบาทการสอน และการให้ความรู้โดยตรง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นพลวัต (มีการเคลื่อนไหว/การขับเคลื่อน) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นพบความสำเร็จในการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และคิดสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ โดยเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมใกล้ตัว ปัญหาของชุมชน สังคม หรือประเทศชาติ

4. จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน วางแผนเกี่ยวกับเวลาในการจัดการเรียนรู้อย่างชัดเจน รวมถึงเนื้อหาและกิจกรรม

5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำทาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากวิธีการสอนที่หลากหลาย

6. เปิดใจกว้างยอมรับในความสามารถการแสดงออกและการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียน

7. ผู้สอนควรทราบว่าผู้เรียนมีความถนัดที่แตกต่างกัน และทราบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน

8. ผู้สอนควรสร้างบรรยากาศในการเรียน ให้ผู้เรียนกล้าพูด กล้าตอบและมีความสุข ในการเรียนรู้

ผู้เรียนจะต้องมีลักษณะดังนี้

1. รู้ว่าตัวเองจะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับอะไรบ้าง รู้สิ่งที่จะเรียน

2. สิ่งที่จะเรียนรู้นั้น เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนไปแล้วอย่างไร

3. สิ่งที่จะเรียนรู้นั้น สอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับความเป็นไปของโลกปัจจุบันอย่างไร

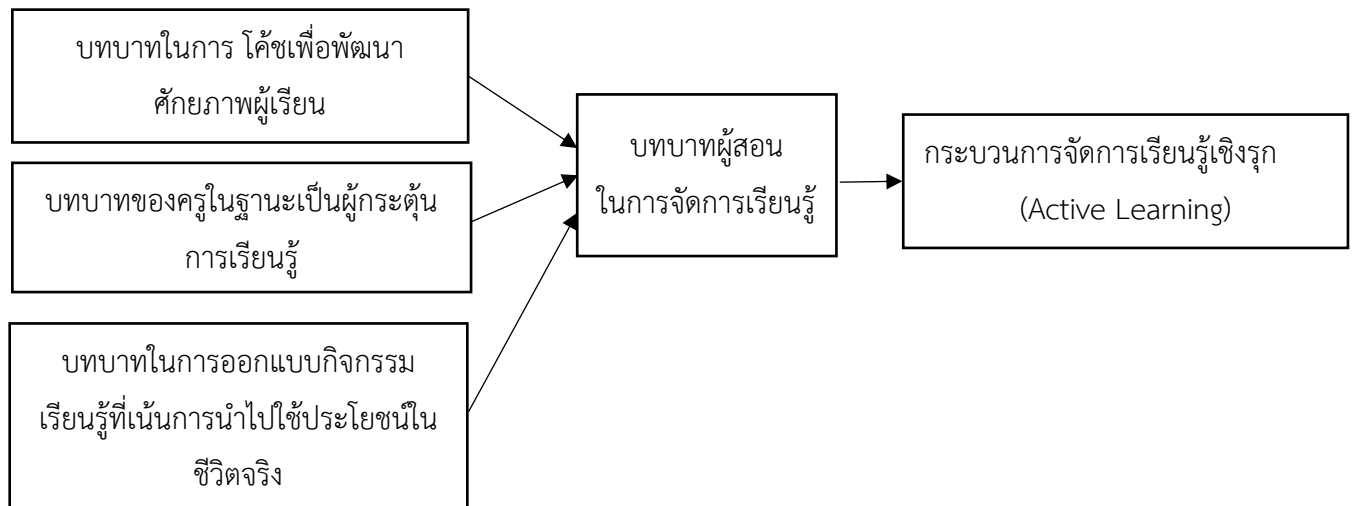
4. ผู้เรียนต้องรู้ว่า ทำอย่างไรจึงจะรู้ว่าข้อเท็จจริงหรือข้อความรู้ที่ได้รับรู้นั้น ถูกต้องแน่นอน

5. ผู้เรียนจะต้องกลับไปตรวจสอบการบ้าน หรือสิ่งที่ค้นคว้าใหม่ ว่าได้คำตอบที่ถูกต้องหรือไม่ หรือตอบถูกต้องตรงกับคำถามข้อไหน

6. สามารถสอบถามความรู้เพิ่มเติมจากผู้อื่น หรือทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้ได้คำตอบ ก่อนที่จะสรุปคำตอบสุดท้าย โดยต้องฟังหรือหาคำตอบให้ได้มาอย่างสมบูรณ์ที่สุด ก่อนที่จะสรุปนำเสนอ

กรอบในการวิเคราะห์

ภาพ 1 กรอบในการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์

จากการวิเคราะห์พบว่าครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 มีบทบาทในการจัดการเรียนรู้คือการเป็นโค้ชเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ประกอบด้วยบทบาท 3 ด้าน ได้แก่ การสร้างความยึดมั่นผูกพัน (Engage) การเสริมพลังการเรียนรู้ (Empower) และการสร้างความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ (Enliven) ครูผู้สอนต้องออกแบบกิจกรรมที่สะท้อนการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง เป็นผู้สังเกตการทำงานของนักเรียน สร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ โดยใช้คำถามปลายเปิดกระตุ้นการเรียนรู้แทนการบอก ครูต้องศึกษาและรู้จักข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อแสดงบทบาทให้เหมาะสม ซึ่งจะนำไปสู่การส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning แก่ผู้เรียนต่อไป

ความหมาย Active Learning

จิรกิตต์ เนาวพงษ์รัตน์ (2562) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนคิดและลงมือทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง (Active Learning) เพื่อสร้างองค์ความรู้มากกว่าการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้รับเพียงฝ่ายเดียว (Passive Learning) ในระหว่างการทำกิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันทั้งกับครูและเพื่อนร่วมชั้นและสร้างองค์ความรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติระหว่างการเรียนการสอนผ่านการเขียน การพูด การฟัง การอ่าน และการอภิปรายสะท้อนความคิด ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมมากที่สุด

ทิตินา แคมมณี (2554) กล่าวว่า Active Learning เป็นกระบวนการเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่เป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ หรือการลงมือทำซึ่ง “ความรู้” ที่เกิดขึ้นเป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ มีกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว เช่น

จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้โดยการอ่าน การเขียน การโต้ตอบและการวิเคราะห์ปัญหา อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ระบุว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) คือ การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง (Higher-Order thinking) ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ตั้งคำถาม และถาม อภิปรายร่วมกัน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2560) กล่าวว่า Active Learning คือ กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมดำเนินการในกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งด้วยการเชื่อมโยงผู้เรียนกับเนื้อหาในองค์ความรู้ทั้งที่เป็นข้อเท็จจริง แนวความคิดและทักษะผ่านกิจกรรมต่างๆ ผู้เรียนได้ลงมือทำงานและใช้กระบวนการคิด ค้นคว้า แสวงหาความรู้ ไตร่ตรองสะท้อนความคิด อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ และมีบทบาทในการสร้างการเรียนรู้ของตนเอง

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้คิดและลงมือทำกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเขียน การพูด การฟัง การอ่าน และการอภิปรายสะท้อนความคิด แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อสร้างองค์ความรู้มากกว่าการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้รับเพียงฝ่ายเดียว

ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ (2562) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning มีดังนี้

1. Active Learning ส่งเสริมการมีอิสระทางด้านความคิดและการกระทำของผู้เรียน การมีวิจรรณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาส มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงและมีการใช้วิจรรณญาณในการคิดและตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรมนั้น มุ่งสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับทิศทางการเรียนรู้ ค้นหาสไตล์การเรียนรู้ของตนเอง สู่การเป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง (Metacognition) เพราะฉะนั้น Active Learning จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking) ในการมีวิจรรณญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมินตัดสินใจ และการสร้างสรรค์

2. Active Learning สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่มจะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม

3. Active Learning ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน จูงใจในการเรียน และทำให้ผู้เรียน แสดงออกถึงความรู้ความสามารถ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ในสภาพแวดล้อม ที่เอื้ออำนวย ผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนเลือกเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เกิดความรับผิดชอบและทุ่มเทเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ

4. Active Learning ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งตัวผู้เรียน และตัวครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถที่เป็น

ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) สอดรับกับแนวคิดพหุปัญญา (Multiple Intelligence) เพื่อแสดงออกถึงตัวตนและศักยภาพของตัวเอง **ส่วนครูผู้สอนต้องมีความตระหนักที่จะปรับเปลี่ยนบทบาท แสวงหาวิธีการ กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ ครูเกิดทักษะในการสอนและมีความเชี่ยวชาญในบทบาท หน้าที่ ที่รับผิดชอบ เป็นการพัฒนาดน พัฒนา งาน และพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน**

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2553) กล่าวถึง ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ได้แก่

1. เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหาการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

2. เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้

3. ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน มีการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน

5. ผู้เรียนได้เรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงานและการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ

6. เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน ฟัง คิด

7. เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นทักษะการคิดขั้นสูง

8. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลข่าวสารสารสนเทศและหลักการสู่การสร้างความคิดรวบยอด

9. ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

10. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปบทวนของผู้เรียน

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning มีลักษณะสำคัญคือส่งเสริมทางด้านความคิด มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความร่วมมือ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน มีการสร้างองค์ความรู้ผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลาย

ลักษณะกิจกรรมที่เป็นการเรียนรู้ แบบ Active Learning

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ได้กล่าวถึงลักษณะกิจกรรมที่เป็นการเรียนรู้แบบ Active Learning ดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้ที่ลดบทบาทการสอนและการให้ความรู้โดยตรงของครูแต่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสร้างองค์ความรู้ และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้นำความรู้ ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า คิดสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ พัฒนาทักษะกระบวนการคิดไปสู่ระดับที่สูงขึ้น

3. กิจกรรมเชื่อมโยงกับนักเรียน กับสภาพแวดล้อมใกล้ตัว ปัญหาของชุมชน สังคม หรือประเทศชาติ

4. กิจกรรมเป็นการนำความรู้ที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาใหม่ หรือใช้ในสถานการณ์ใหม่

5. กิจกรรมเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดของตนเองอย่างมีเหตุมีผล มีโอกาสร่วมมืออภิปรายและนำเสนอผลงาน

6. กิจกรรมเน้นการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนด้วยกัน การจัดการเรียนรู้ Active Learning มีรากฐานมาจากแนวคิดทางการศึกษาที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ (Constructivist) โดยผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากข้อมูลที่ได้รับมาใหม่ด้วยการนำไปประกอบกับประสบการณ์เดิมในอดีต นอกจากนี้ยังมีมิติกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง 2 มิติได้แก่ กิจกรรมด้านการรู้คิด (Cognitive Activity) และกิจกรรมด้านพฤติกรรม (Behavioral Activity) ผู้นำไปใช้อาจเข้าใจคลาดเคลื่อนว่าการเรียนรู้แบบนี้ คือรูปแบบที่เน้นความตื่นตัวในกิจกรรมด้านพฤติกรรม (Behavioral Active) โดยเข้าใจว่าความตื่นตัวในกิจกรรมด้านพฤติกรรมจะทำให้เกิดความตื่นตัวในกิจกรรมด้านการรู้คิด (Cognitively Active) ไปเอง จึงเป็นที่มาของการประยุกต์ใช้ผิด ๆ ว่าให้ผู้สอนลดบทบาทความเป็นผู้ให้ความรู้ลง เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกและบริหารจัดการหลักสูตร โดยปล่อยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เองอย่างอิสระจากการทำกิจกรรมและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้เรียนด้วยกันเองตามยถากรรม โดยผู้เรียนไม่ได้เรียนรู้พัฒนาความคิดด้านการรู้คิด

ความตื่นตัวในกิจกรรมด้านพฤติกรรมอาจไม่ก่อให้เกิดความตื่นตัวในกิจกรรมด้านการรู้คิดเสมอไป การที่ผู้สอนให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านพฤติกรรมเพียงอย่างเดียว เช่น การฝึกปฏิบัติและการอภิปรายในกลุ่มของผู้เรียนเอง โดยไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านการรู้คิด เช่น การลำดับความคิดและการจัดองค์ความรู้ จะทำให้ประสิทธิผลของการเรียนรู้ลดลง

กรณีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบที่ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมและค้นพบความรู้ด้วยตนเองนี้ไปใช้กับการพัฒนาการเรียนรู้ตามลำดับขั้นการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จะเหมาะกับการพัฒนาในขั้นการทำความเข้าใจ การนำไปประยุกต์ใช้ และการวิเคราะห์ ขึ้นไปมากกว่าขั้นให้ข้อมูลความรู้เพราะเป็นการเสียเวลามาก และไม่บรรลุผลเท่าที่ควร

โดยสรุปลักษณะกิจกรรมที่เป็นการเรียนรู้แบบเชิงรุกมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านการรู้คิด (Cognitive Activity) และกิจกรรมด้านพฤติกรรม (Behavioral Activity) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ครูนำเอารูปแบบการสอน วิธีสอน เทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคต และถือเป็นการจัดการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

ในที่นี้จึงยกตัวอย่างวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning)

การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนามาจากแนวคิดในการ จัดการเรียน การสอนที่เผยแพร่ในปลายศตวรรษที่ 20 ที่เรียกว่า การเรียนรู้ที่เน้นบทบาท และการมีส่วนร่วม ของผู้เรียน

หรือ “การเรียนรู้เชิงรุก” (Active Learning) ซึ่งหมายถึง รูปแบบการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียน “ใช้กิจกรรมเป็นฐาน” หมายถึง นำกิจกรรมเป็นที่ตั้งเพื่อที่จะฝึกหรือพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนด

ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความตื่นตัวและกระตือรือร้นด้านการรู้คิด
2. กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้จากตัวผู้เรียนเอง มากกว่าการฟังผู้สอนในห้องเรียน และการท่องจำ
3. พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องนอกห้องเรียนด้วย
4. ได้ผลลัพธ์ในการถ่ายทอดความรู้ใกล้เคียงกับการเรียนรู้รูปแบบอื่น แต่ได้ผลดีกว่าในการ พัฒนาทักษะด้านการคิด และการเขียนของผู้เรียน
5. ผู้เรียนมีความพึงพอใจกับการเรียนรู้แบบนี้มากกว่ารูปแบบที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้ ซึ่งเป็นการเรียนรู้แบบตั้งรับ (Passive Learning)
6. มุ่งเน้นความรับผิดชอบของผู้เรียนในการเรียนรู้ผ่านการอ่าน เขียน คิด อภิปราย และ เข้าร่วมในการแก้ปัญหา และยังสัมพันธ์กับการเรียนรู้ตามลำดับขั้นการเรียนรู้ ทั้งในด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย

หลักการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

1. ให้ความสนใจที่ตัวผู้เรียน
2. เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติที่น่าสนใจ
3. ครูผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก
4. ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการเรียน
5. ไม่มีการสอบ แต่ประเมินผลจากพฤติกรรม ความเข้าใจ และผลงาน
6. เพื่อนในชั้นเรียนช่วยส่งเสริมการเรียนรู้
7. มีการจัดสภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาความคิด และเสริมสร้างความมั่นใจในตนเอง

เทคนิคการสอนที่นิยมใช้จัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

- การอภิปรายในชั้นเรียน (Class Discussion) ที่ใช้ได้ทั้งในห้องเรียนปกติ และการอภิปราย ออนไลน์
- การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion)
- กิจกรรม “คิด-จับคู่-แลกเปลี่ยน” (Think-Pair-Share)
- การฝึกเขียนข้อความสั้น ๆ (One-Minute Paper)
- การโต้เถียง (Debate)
- การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play)
- การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ (Situational Learning)
- การเรียนแบบกลุ่มร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Learning Group)

- เกมในชั้นเรียน (Game)

ฯลฯ

2. รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning)

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งสมมติฐาน สาเหตุและกลไกของการเกิดปัญหานั้น รวมถึงการค้นคว้าความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปัญหา เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาต่อไป โดยผู้เรียนอาจไม่มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ มาก่อน แต่อาจใช้ความรู้ที่ผู้เรียนมีอยู่เดิมหรือเคยเรียนมา นอกจากนี้ยังมุ่งให้ผู้เรียนเฝ้าหาความรู้เพื่อแก้ไข ปัญหา ได้คิดเป็น ทำ เป็น มีการตัดสินใจที่ดี และสามารถเรียนรู้การทำงานเป็นทีม โดยเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการ เรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถนำทักษะจากการเรียนมาช่วยแก้ปัญหาในชีวิต การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ โดยเริ่มจากการได้ประสบการณ์ตรงจากโจทย์ปัญหา ผ่านกระบวนการคิด และการสะท้อนกลับ ไปสู่ความรู้และความคิดรวบยอด อันจะนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ต่อไป การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานยังเป็นการตอบสนองต่อแนวคิด Constructivism โดยให้ผู้เรียนวิเคราะห์หรือตั้งคำถามจากโจทย์ปัญหา ผ่านกระบวนการคิดและสะท้อนกลับ เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนในกลุ่มเน้นการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วม นำไปสู่การ ค้นคว้าหาคำตอบหรือสร้างความรู้ใหม่ บนฐานความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีมาก่อนหน้านี้ นอกจากนี้การเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐานยังเป็นการสร้างเงื่อนไขสำคัญที่ส่งเสริมการเรียนรู้กล่าวคือ

1. การเรียนรู้สิ่งใหม่จะได้ผลดีขึ้น ถ้าได้มีการเชื่อมโยงหรือกระตุ้นความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีอยู่
2. การเรียนรู้เนื้อหาที่ใกล้เคียงสถานการณ์จริงหรือมีประสบการณ์ตรงจากโจทย์ปัญหาจะทำให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้ดีขึ้น

3. เนื่องจากการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนกลุ่มย่อย การได้แสดงออก แสดงความคิดเห็นหรืออภิปรายถกเถียงกันจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและเรียนรู้สิ่งนั้นได้ดีขึ้น การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในโลก เป็นบริบทของการ เรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิด ทักษะในการคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา รวมทั้งได้ความรู้ตามศาสตร์ในสาขาวิชาที่ตนศึกษาไปพร้อมกันด้วย การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัย ความเข้าใจและการแก้ไข ปัญหาเป็นหลัก

สิ่งสำคัญในการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน คือปัญหาเพราะปัญหาที่ดีจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้ ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจเฝ้าแสวงหาความรู้ในการเลือกศึกษาปัญหาที่มีประสิทธิภาพ ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงพื้นฐาน ความรู้ความสามารถของผู้เรียน ประสบการณ์ความสนใจและภูมิหลังของผู้เรียน เพราะคนเรามีแนวโน้มที่ จะสนใจเรื่องใกล้ตัวมากกว่าเรื่องไกลตัว สนใจสิ่งที่มีความหมายและความสำคัญต่อตนเองและเป็นเรื่องที่ ตนเองสนใจใคร่รู้ ดังนั้น การกำหนดปัญหาจึงต้องคำนึงถึงตัวผู้เรียนเป็นหลักรวมถึงสภาพแวดล้อม และ แหล่ง เรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการแสวงหาความรู้ของผู้เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ใน รูปแบบนี้จะเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เผชิญหน้ากับปัญหาด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียน ได้ฝึกทักษะในการคิดหลายรูปแบบ เช่น การคิดวิจารณ์ ถกเถียง คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

วัตถุประสงค์หรือผลลัพธ์ที่คาดหวังจากการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ได้แก่

1. ได้ความรู้ที่สอดคล้องกับบริบทจริงและสามารถนำไปใช้ได้
2. พัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การให้เหตุผล และนำไปสู่การแก้ปัญหา
3. ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่อง
4. ผู้เรียนสามารถทำงานและสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน
6. ความคงอยู่ (Retention) ของความรู้จะนานขึ้น

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา จัดสถานการณ์ต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และมองเห็นปัญหา สามารถกำหนดสิ่งที่เป็นปัญหาที่ผู้เรียนอยากรู้ อยากรู้เกิดความสนใจที่จะค้นหาคำตอบ

1. จัดกลุ่มผู้เรียนให้มีขนาดเล็ก (ประมาณ 3-5 /8-10 คน)
2. ใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ โดยลักษณะของปัญหาที่นำมาใช้ ควรมีลักษณะคลุมเครือไม่ชัดเจน มีวิธีแก้ไขปัญหาได้อย่างหลากหลาย อาจมีคำตอบได้หลายคำตอบ โดยคำนึงถึงการเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิม ความซับซ้อนของปัญหาจากง่ายไปสู่ยาก ระดับและประสบการณ์ผู้เรียน เวลาที่กำหนดให้ผู้เรียนใช้ดำเนินการ และแหล่งค้นคว้าข้อมูล

ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับปัญหา ปัญหาที่ต้องการเรียนรู้ ต้องสามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้

3. ผู้เรียนทำความเข้าใจหรือทำความเข้าใจความกระจ่างในคำศัพท์ที่อยู่ในโจทย์ปัญหานั้น เพื่อให้เข้าใจ ตรงกัน
4. ผู้เรียนจับประเด็นข้อมูลที่สำคัญหรือระบุปัญหาในโจทย์วิเคราะห์ หาข้อมูลที่เป็น ข้อเท็จจริง ความจริงที่ปรากฏในโจทย์ แยกแยะข้อมูลระหว่างข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น จับประเด็นปัญหา ออกเป็นประเด็นย่อย
5. ผู้เรียนระดมสมองเพื่อวิเคราะห์ปัญหา อภิปราย แต่ละประเด็นปัญหาว่าเป็นอย่างไร เกิดขึ้นได้อย่างไร ความเป็นมาอย่างไร โดยอาศัยพื้นฐานความรู้เดิมเท่าที่ผู้เรียนมีอยู่
6. ผู้เรียนร่วมกันตั้งสมมติฐานเพื่อหาคำตอบปัญหาประเด็นต่างๆ พร้อมจัดลำดับความสำคัญของสมมติฐานที่เป็นไปได้โดยมีเหตุผล
7. จากสมมติฐานที่ตั้งขึ้น ผู้เรียนจะประเมินว่ามีความรู้เรื่องอะไรบ้าง มีเรื่องอะไรที่ยังไม่รู้ หรือขาดความรู้ และความรู้จะอะไรจำเป็นที่จะต้องใช้เพื่อพิสูจน์สมมติฐาน ซึ่งเชื่อมโยงกับโจทย์ปัญหาที่ได้ ขั้นตอนนี้กลุ่มจะกำหนดประเด็นการเรียนรู้ หรือวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เพื่อจะไปค้นคว้าหาข้อมูลต่อไป

ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้วยวิธีการหลากหลาย

8. ผู้เรียนค้นคว้าหาข้อมูลและศึกษาเพิ่มเติมจากทรัพยากรการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น หนังสือ ตำรา วารสาร สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ การศึกษาในห้องปฏิบัติการ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน อินเทอร์เน็ต หรือปรึกษาผู้รู้ในเนื้อหาเฉพาะ เป็นต้น พร้อมทั้งประเมินความถูกต้องโดย

- ประเมินแหล่งข้อมูล ความถูกต้อง เชื่อถือได้ของข้อมูล
- เลือกนำความรู้ที่เกี่ยวข้องมาเชื่อมโยงว่าตรงประเด็นเพียงพอที่จะแก้ปัญหาอย่างไร

- หาประเด็นความรู้เพิ่มเติม ถ้าจำเป็น
- สรุป เตรียมสื่อ เลือกวิธีนำเสนอผลงาน

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

9. ผู้เรียนนำข้อมูลหรือความรู้ที่ได้มาสังเคราะห์ อธิบาย พิสูจน์สมมติฐานและประยุกต์ให้ เหมาะสมกับโจทย์ปัญหา พร้อมสรุปเป็นแนวคิดหรือหลักการทั่วไปโดย

- นำเสนอผลงานกลุ่มด้วยสื่อหลากหลาย สะท้อนความคิด ให้ข้อมูลย้อนกลับ อภิปราย ทำความเข้าใจ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างกลุ่ม ถึงกระบวนการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การเชื่อมโยง การสร้างองค์ความรู้ใหม่

- สรุปภาพรวมเป็นความรู้ทั่วไป

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าหาคำตอบ

10. ผู้เรียนแต่ละกลุ่ม สรุปผลงานของกลุ่มตนเอง และประเมินผลงานว่าข้อมูลที่ศึกษา ค้นคว้ามีความเหมาะสม หรือไม่เพียงใด โดยพยายามตรวจสอบแนวคิดภายในกลุ่มของตนเองอย่างอิสระ ทุกกลุ่มช่วยกันสรุปองค์ความรู้ ในภาพรวมของปัญหาอีกครั้ง

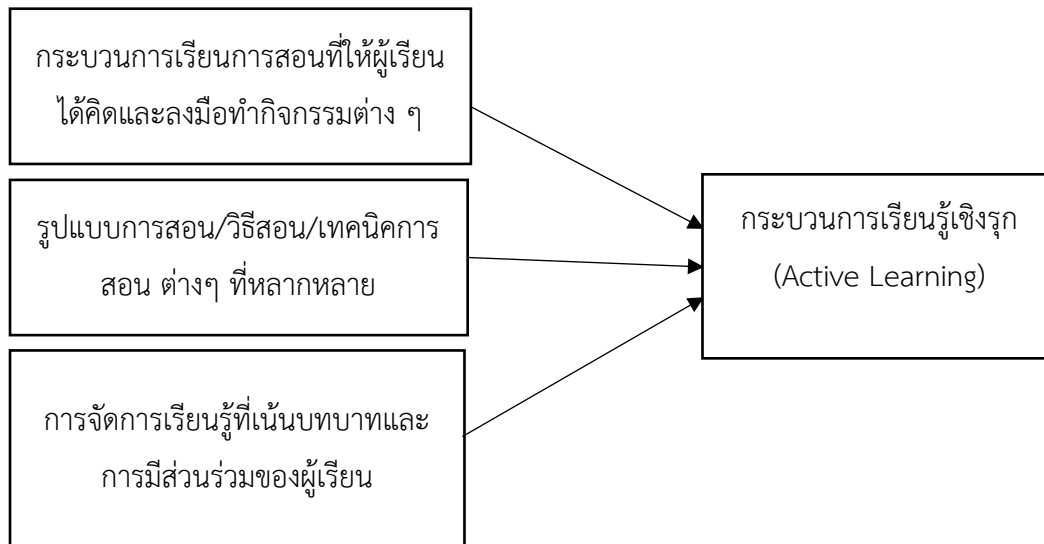
11. ประเมินผลจากสภาพจริง โดยดูจากความสามารถในการปฏิบัติ

บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

1. ทำหน้าที่ เป็นผู้อำนวยความสะดวก หรือผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ
2. เป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ มิได้เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยตรง
3. ใช้ทักษะการตั้งคำถามที่เหมาะสม
4. กระตุ้นและส่งเสริมกระบวนการกลุ่ม ให้กลุ่มดำเนินการตามขั้นตอนของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
5. สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนและเน้นให้ผู้เรียนตระหนักว่าการเรียนรู้เป็นความรับผิดชอบของผู้เรียน
6. กระตุ้นให้ผู้เรียนเอาความรู้เดิมที่มีอยู่มาใช้อภิปรายหรือแสดงความคิดเห็น
7. สนับสนุนให้กลุ่มสามารถตั้งประเด็นหรือวัตถุประสงค์การเรียนรู้/แก้ปัญหาได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ครูกำหนด
8. หลีกเลี่ยงการแสดงความคิดเห็นหรือตัดสินว่าถูกหรือผิด
9. ส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินการเรียนรู้ของตนเอง รวมทั้งเป็นผู้ประเมินทักษะของผู้เรียนและกลุ่ม พร้อมการให้ข้อมูลย้อนกลับ

กรอบในการวิเคราะห์

ภาพ 2 กรอบในการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์

จากการวิเคราะห์พบว่า Active Learning เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้คิดและลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเขียน การพูด การฟัง การอ่าน และการอภิปรายสะท้อนความคิดแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อสร้างองค์ความรู้มากกว่าการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้รับเพียงฝ่ายเดียว โดยมีลักษณะสำคัญคือ ส่งเสริมทางด้านความคิด มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความร่วมมือ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน มีการสร้างองค์ความรู้ผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลาย การจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยการนำเอาวิธีการสอน เทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับครูสอน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคต และถือเป็นการจัดการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน เช่น รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning)

บทสรุป

ถึงเวลาที่คุณครูในโรงเรียนจะได้พัฒนาศักยภาพของตนเองโดยปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้ให้ความรู้เป็นผู้ทำหน้าที่ในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 (โลกได้เข้าสู่สังคมที่เรียกว่า “สังคมความรู้” ความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นทุกวันเป็นโลกของเทคโนโลยีและนวัตกรรม เครื่องจักรและหุ่นยนต์) และคำนึงถึงผู้เรียนที่หลากหลายมุ่งเน้นบรรยากาศการเรียนรู้และการเจรจาโต้ตอบให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี

กับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยออกแบบกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดและลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองเพื่อสร้างองค์ความรู้มากกว่าการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้รับเพียงฝ่ายเดียว

เอกสารอ้างอิง

- จิรกิตติ เนาวพงศ์รัตน์. (2562). ผลการจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต (สุขศึกษาและพลศึกษา), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2553). *Active Learning*. ข่าวสารวิชาการคณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ประจำเดือนพฤศจิกายน 2553.
- ดุสิต โยเหลา. (2557). การศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ PBL ที่ได้จากโครงการสร้างชุดความรู้เพื่อส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน: จากประสบการณ์ความสำเร็จของโรงเรียนไทย. หจก. ทิพย์วิสุทธิ์.
- ทิตนา แคมมณี. (2554). *ศาสตร์การสอน*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพบูลย์ เปานิล. (2546). *เอกสารประกอบการอบรม การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม*. สถาบันราชภัฏจันทรเกษม. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา. (2562). *การจัดการเรียนรู้ในยุค Disruptive Innovation*. ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้*. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). *ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580*. <https://cbethailand.com/>

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

จุฑามาศ วรรณปะชี¹

ทัศพร เกตุพนอม²

วันที่รับบทความ: 28 มิถุนายน 2566
วันแก้ไขบทความ: 26 กรกฎาคม 2566
วันตอบรับบทความ: 23 สิงหาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและหาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของนักเรียนในเขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 144 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านกลุ่มเพื่อน ด้านการบริหาร ด้านอาคารสถานที่ (2) แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา มีแนวทาง ดังนี้ (1) ด้านการจัดการเรียนรู้ ควรจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่สอดคล้องกับชุมชนและบริบทในชุมชน (2) ด้านกลุ่มเพื่อน ควรให้ความร่วมมือร่วมใจในการรักษาชื่อเสียงและภาพพจน์ของโรงเรียน (3) ด้านการบริหาร ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นกับการบริหารงานของโรงเรียน (4) ด้านอาคารสถานที่ ควรมีการจัดสถานที่แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด สวนวิทยาศาสตร์ สวนเกษตรภายในโรงเรียน

คำสำคัญ: การจัดสภาพแวดล้อม; การเรียนรู้; โรงเรียนมัธยมศึกษา

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

19/1 ถนนเพชรเกษม เขตหนองแขม กรุงเทพฯ 10160, ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: E-mail: tjutamas5946@gmail.com

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ 19/1 ถนนเพชรเกษม เขตหนองแขม กรุงเทพฯ 10160, ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: E-mail: kettanom23@gmail.com

Providing an Environment Conducive to Learning for Makkasan Pittaya School Students Under The Office of Bangkok Secondary Education Service Area 1

Received: 28 June 2023

Revised: 26 July 2023

Accepted: 23 August 2023

Jutamas Wannapakee¹

Thasporn Kettanom²

Abstract

The objectives of this research was to study and seek solutions to develop a learning conducive environment for students at Makkasan Pittaya School, Bangkok Secondary Education Service Area 1. The sample used in the research were 144 Makkasan Pittaya School students. The research tools were a 5-level assessment scale questionnaire and a structured interview. The confident value for the entire issue was 0.97. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The results showed that; (1) A learning conducive environment for Makkasan Pittaya School students in overall was at a high level, ranked in the order of averaged value from the highest to the lowest as follows: learning management, friends and building administration. (2) Principles for developing a learning conducive environment for Makkasan Pittaya School students are as follows: 1) Learning Management; Learning should be managed by using local wisdom, technology and media that are consistent with community and its context. 2) Friend and Teacher Groups; to cooperate in maintaining the reputation and image of the school 3) Administration; students should be given an opportunity to express their opinions on school administration. 4) Premises; there should be a place for learning resources, a library, a science park and agricultural garden within the school.

Keywords: Environment arrangement; Learning; Makkasan pittaya school

Type of Article: Research Article

¹Master of Education students Education Administration Faculty of Arts and Sciences Southeast Asia University 19/1 Phetkasem Road, Nong Khaem District, Bangkok, 10160, Thailand

Corresponding Author E-mail: tjutamas5946@gmail.com

²Assistant professor Dr. of the Master of Education Program Education Administration Faculty of Arts and Sciences Southeast Asia University 19/1 Phetkasem Road, Nong Khaem District, Bangkok, 10160, Thailand

Corresponding Author E-mail: kettanom23@gmail.com

บทนำ

การจัดการศึกษาในปัจจุบันต้องยึดหลักที่ว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนจึงควรได้รับการสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้น กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพในการจัดกระบวนการเรียนรู้ยังต้องส่งเสริมให้ผู้สอนจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ปัจจัยเหล่านี้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2562 (ฉบับที่ 4) ได้ให้ความหมาย การจัดการเรียนรู้ ดังนี้ หมวด 4 มาตรา 24 (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันโดยผู้เรียน ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณภาพเต็มศักยภาพและมุ่งประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อเป็นคนดี คนเก่งและคนมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2565) ดังที่ กิตติยา โพธิสาเกตุ (2561) ได้อธิบายว่า สภาพแวดล้อม หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ภายในโรงเรียนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน โรงเรียนจำเป็นต้องพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียน ดังจะเห็นได้ว่า การพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของนักเรียนนั้น เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการประกันคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

โรงเรียนมักกะสันพิทย เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ม.1-ม.6 มุ่งเน้นการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐาน มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ มีความสามารถ พึ่งตนเองได้ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมพร้อมที่จะออกไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และประกอบอาชีพได้ในอนาคต (แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียน, 2565) แต่โรงเรียนได้ประสบปัญหาด้านปริมาณของนักเรียนซึ่งมีจำนวนนักเรียนลดน้อยลง ดังนั้นการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นประการหนึ่งในการจัดการศึกษาให้กับนักเรียน โรงเรียนได้ประสบปัญหาและอุปสรรคในการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งปัญหาที่พบ อาทิ อาคารสถานที่ เมื่อนักเรียนลดลงทำให้ห้องเรียน อุปกรณ์ในห้องเรียน สนามกีฬา ห้องน้ำ โรงโภชนาการ ขาดการดูแล ไม่มีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอเท่าที่ควร จึงขาดความปลอดภัยกับนักเรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ ขาดการนำสื่อเทคโนโลยีมาสอน ด้านการบริหาร ผู้บริหารขาดภาวะผู้นำ ในการบริหารจัดการสิ่งต่างๆ ในโรงเรียนให้เป็นระบบ จึงทำให้การทำงาน ขาดความอิสระและเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกัน (รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา, 2564)

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูในโรงเรียนมักกะสันพิทยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิดของ แอสติน (Astin) (1986) เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านอาคารสถานที่ 2) ด้าน

การเรียนรู้ 3) ด้านการบริหาร 4) ด้านกลุ่มเพื่อน เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอนและการบริหารงานของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 230 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 144 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จากนั้นใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ชั้นเรียนเป็นชั้น (Strata) และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random sampling) ด้วยวิธีจับฉลาก

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ใน 4 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหาร และด้านกลุ่มเพื่อน ปีการศึกษา 2565

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ
2. ผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานหรือแนวทางสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีชื่อเสียงต่อไป

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนตามแนวคิดของ แอสติน (Astin) (1986) ที่อธิบายว่า สภาพแวดล้อม หมายถึง การรวมตัวของสภาพภายนอกที่มีอิทธิพลต่อชีวิตและการพัฒนาอินทรีย์ ส่วนคำว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (School Environment) หมายถึง ลักษณะใด ๆ ก็ตามของสถานศึกษาที่เป็นสิ่งเร้า (Stimulus) ที่มีศักยภาพและอิทธิพลต่อนักศึกษา สภาพแวดล้อมในการเรียนเป็น

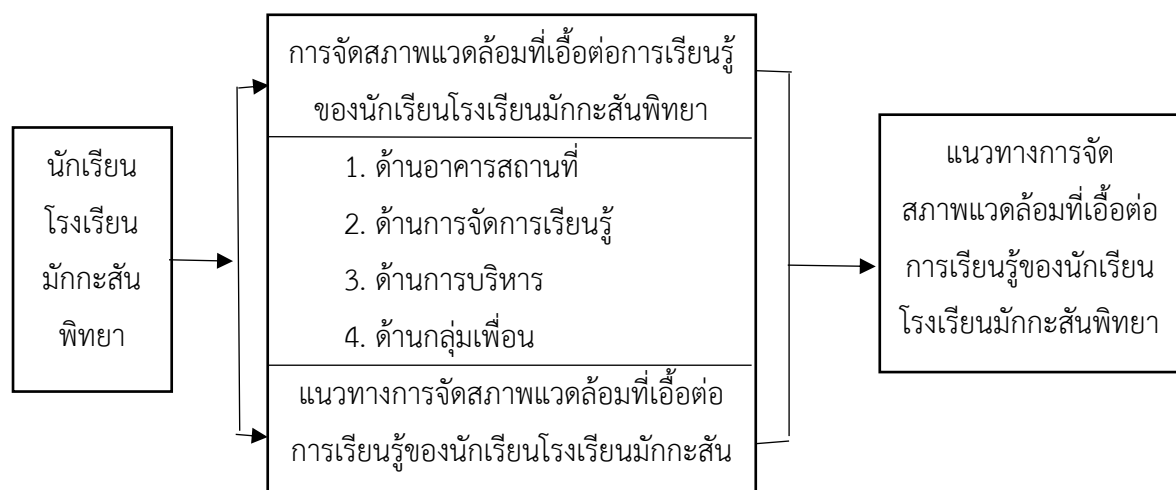
สิ่งเร้าที่กระตุ้นให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมหรือคุณลักษณะต่างๆ ออกมาตามสภาพแวดล้อมที่สำคัญ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ (1) ด้านอาคารสถานที่ (2) ด้านการเรียนรู้ (3) ด้านการบริหาร (4) ด้านกลุ่มเพื่อน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิราพร เครือแวงมน (2562) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า (1) การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ภายในสำหรับสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (2) ผลการเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ภายในสำหรับสถานศึกษา จำแนกตามเพศ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามเพศเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาคารสถานที่ และด้านการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ผลการเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ภายในสำหรับสถานศึกษา จำแนกตามระดับช่วงชั้น โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Marsden (2006) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของครูกับนักเรียน เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเป็นระเบียบของเด็กลงในโรงเรียนทางทิศใต้ของแคลิฟอร์เนีย (Relations Between Teacher Perceptions of Safe and Orderly Environment and Student Achievement Among Ten Better-performing, High-poverty Schools in One Southern California Elementary School District) ผลการวิจัยพบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกใน โรงเรียน สิ่งแวดล้อมในห้องเรียน ความสะดวกในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันกับความสำเร็จของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางลบกับความสำเร็จของนักเรียน แต่พฤติกรรมของนักเรียนที่ยากจน มีบทบาทที่สำคัญในการสนับสนุนในการรักษาระเบียบวินัยอย่างดี

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2565 จำนวน 230 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 144 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างนำไปสัมภาษณ์ (1) ผู้อำนวยการโรงเรียน (2) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ (3) รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ใน 4 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหาร และด้านกลุ่มเพื่อน ทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างขอบเขตของการวิจัย รวมทั้งวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อพิจารณาความถูกต้องครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้วนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและแบบสอบถามแต่ละข้อสามารถสอบถามได้ตรงตามเนื้อหา จากนั้นนำผลการตอบของผู้เชี่ยวชาญไปหาค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC เท่ากับ 0.5 ขึ้นไป ผลปรากฏว่าข้อคำถามใช้ได้ทุกข้อ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6-1.00 นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขถูกต้องสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำมาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.97 นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขแล้ว นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป (Cronbach, 1971)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าลิเคิร์ต (Likert Scale) ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอหนังสือจากคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน 144 ชุด ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม พร้อมนัดหมายวันรวบรวมข้อมูลกลับคืน โดยผู้วิจัยติดตามเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 144 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ วิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่าเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.63$, S.D.=0.63) ด้านกลุ่มเพื่อน ($\bar{X}=4.50$, S.D.=0.73) ด้านการบริหาร ($\bar{X}=4.48$, S.D.=0.65) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย คือ ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{X}=4.27$, S.D.=0.79)

2. แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ได้แนวทางในการพัฒนา ดังนี้

2.1 ด้านการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนควรมีการจัดการเรียนรู้โดยมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่สอดคล้องกับชุมชนและบริบทในชุมชน สร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ควรมีการนำสื่อเทคโนโลยีการเรียนการสอนมาใช้อย่างถูกต้อง

2.2 ด้านกลุ่มเพื่อน ครูให้ความร่วมมือร่วมใจในการรักษาชื่อเสียงและภาพพจน์ของโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน การสร้างบรรยากาศเป็นกันเองสนุกสนาน น่าเรียน รวมทั้งการแสดงออกถึงความรู้สึกหรือความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นในหมู่คณะ

2.3 ด้านการบริหาร โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นกับการบริหารงานของโรงเรียน ควรมีการจัดการสิ่งต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารและตัดสินใจ ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำโดยใช้หลักการบริหารแบบการมีส่วนร่วม ทั้งบุคลากรในโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

2.4 ด้านอาคารสถานที่ ควรมีการจัดสถานที่แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด สวนวิทยาศาสตร์ สวนเกษตร ภายในโรงเรียนการจัดตกแต่งอาคารสถานที่ สิ่งปลูกสร้างควรให้มีความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย โรงอาหารถูกสุขลักษณะ ห้องน้ำ ห้องส้วม ที่มีการดูแลความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ อุปกรณ์ในห้องเรียน สนาม กีฬา อุปกรณ์กีฬามีเพียงพอเหมาะสมและปลอดภัย

การอภิปรายผล

1. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมด้านการบริหาร ด้านการจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากโรงเรียนมีสถานที่หรือที่นั่งให้นักเรียนสามารถทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม หรือประชุมวางแผนการทำงาน พื้นที่บริเวณทั่วไปภายในของโรงเรียนมีเพียงพอรองรับกับการทำกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนมีสถานที่หรือพื้นที่สำหรับจัดแสดงผลงานของนักเรียน โต๊ะ เก้าอี้ที่นักเรียนสามารถเคลื่อนย้าย ปรับเปลี่ยนได้สะดวกเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ มีวัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้ให้เลือกใช้ได้หลากหลายเพียงพอ และอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน การสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียนที่เป็นมิตรด้วยคำพูดและท่าทางที่สุภาพ นักเรียนสามารถขอคำแนะนำจากครูได้หรือซักถามในสิ่งที่ไม่แน่ใจในการทำงานต่าง ๆ ขณะเดียวกัน ครูเปิดกว้างและยอมรับแนวความคิดใหม่ ๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและเต็มใจรับฟังความคิดของนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน มีบรรยากาศความรู้สึกเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกัน นักเรียนมีโอกาสเลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ที่ตนมีความสนใจ ด้วยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองหรือศึกษาร่วมกันกับเพื่อนในชั้นเรียนมีส่วนร่วมในรายวิชาที่เรียน มีโอกาสเป็นผู้คิด เป็นผู้ตั้งคำถาม วางแผน และวิธีการทำงานด้วยตัวของนักเรียนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติยา โพธิสาเกตุ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาเอกชน สังกัดองค์กรสังคมชนบทท่าแร่ หนองแสง ผลการวิจัยพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนทั้งแหล่งวิทยบริการ และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ควรเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปและการจัดวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้นักเรียนสามารถไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้

2. แนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

2.1 ด้านการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนควรมีการจัดการเรียนรู้โดยมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่สอดคล้องกับชุมชนและบริบทในชุมชน สร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้ความรู้และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ควรมีการนำสื่อเทคโนโลยีการเรียนการสอนมาใช้อย่างถูกต้อง โรงเรียนได้มีการดำเนินการเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิบาล สุวรรณโคตร (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองบุญมาก 2 สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการเช่น การเขียนแผนการสอนและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดทำหรือหาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน กระบวนการที่เรียนเน้นกระบวนการคิดและมุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน การพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน กิจกรรมเสริมทักษะทางวิชาการ มีการวัดผลและประเมินผลอย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา แก่นพุด (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษของโรงเรียนกาญจนา-นุเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนรู้ ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะค่านิยมของผู้เรียนให้ไปในทิศทางที่พึงประสงค์ การเรียนการสอนนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบทางด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนที่ละเอียดอ่อนและมีความสำคัญเท่าเทียมกับเนื้อหาวิชาและจุดประสงค์การเรียน ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกใช้สภาพแวดล้อมในการเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนนั้น คือบรรยากาศที่เอื้อยอหรือส่งเสริมความสำคัญของผู้เรียนให้มีความรู้สึกร่วมสมัย

2.2 ด้านกลุ่มเพื่อน ครูให้ความร่วมมือ ร่วมใจในการรักษาชื่อเสียงและภาพพจน์ของโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน การสร้างบรรยากาศเป็นกันเองสนุกสนาน น่าเรียน รวมทั้งการแสดงออกถึงความรู้สึกหรือความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นในหมู่คณะ ในการร่วมกันทำกิจกรรมเป็นทีมหรือเป็นกลุ่มและส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิวราช อินตะวิชัย (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทางด้านความรู้ ทักษะ บุคลิกภาพ คุณธรรม และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน นักเรียนต้องใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษาจึงต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในกลุ่มเพื่อน เพราะกลุ่มเพื่อนให้ความมั่นใจและยอมรับในพฤติกรรมต่างๆ ของเขา ทำให้สบายใจ มีความสุขและกลุ่มเพื่อนนี้ ยังมีอิทธิพลทำให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นและมีพฤติกรรมไปตามกลุ่มที่เขายึดอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรกิจ ปรามสร (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้บนเครือข่ายตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาจริยธรรมของเยาวชนไทย ผลการวิจัยพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน ทางด้านสังคมและจิตใจมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะสภาพแวดล้อมทางสังคมและจิตใจมีความสำคัญต่อการพัฒนาการด้านการปรับตัวของนักเรียน การเลียนแบบจากครูที่เป็นต้นแบบที่ดีเกิดการปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน

2.3 ด้านการบริหาร โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของโรงเรียน ควรมีการจัดการสิ่งต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารและตัดสินใจ ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำโดยใช้หลักการบริหารแบบการมีส่วนร่วม ทั้งบุคลากรในโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ควรมีการวางแผนพัฒนางานที่เกิดจากการร่วมมือร่วมใจกันของบุคลากร การบังคับบัญชาควรมีความเป็นกันเอง มีความเป็นประชาธิปไตย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี ทองสำฤทธิ์ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ผลการวิจัย

พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมด้านการบริหารควรใช้การมีส่วนร่วมในการบริหารไม่ว่าจะเป็นไปในลักษณะของการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ ร่วมวางแผนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพร เครือแวงมน (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมด้านการบริหาร เป็นการดำเนินการโดยวิธีที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ครูได้ใช้ความสามารถของตนเองเต็มที่และสามารถอุทิศเวลาปฏิบัติหน้าที่ได้มากพอในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจ รวมถึงรับทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง ตลอดจนแนวทางปฏิบัติที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

2.4 ด้านอาคารสถานที่ ควรมีการจัดสถานที่แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด สวนวิทยาศาสตร์ สวนเกษตร ภายในโรงเรียนการจัดตกแต่งอาคารสถานที่ สิ่งปลูกสร้างควรให้มีความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย โรงอาหารถูกสุขลักษณะ ห้องน้ำ ห้องส้วม ที่มีการดูแลความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ อุปกรณ์ในห้องเรียน สนามกีฬา อุปกรณ์กีฬามีเพียงพอเหมาะสมและปลอดภัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชานา อับดุลเลาะ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 “แนวคิด ทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติ” ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมและบริการที่ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาตามธรรมชาติอย่างเต็มศักยภาพ โรงเรียนมีอาคารสถานที่ที่เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย มีการให้บริการและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิดา ปณูปิตตา (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนบงใต้โนนรังพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ควรจัดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยน่าดู ควรจัดวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในบริเวณที่เหมาะสมแก่การใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ด้านการจัดการเรียนรู้ ควรมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนและมีกระบวนการเรียนที่หลากหลายเน้นการคิดและมุ่งพัฒนาศักยภาพนักเรียนเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสร้างทักษะทางวิชาการ

2. ด้านกลุ่มเพื่อน ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาให้นักเรียนในทุก ๆ ด้าน สร้างบรรยากาศเป็นกันเอง แสดงความรู้สึกหรือความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดแก่หมู่คณะทั้งครูและนักเรียน

3. ด้านการบริหาร ควรมีการวางแผนพัฒนางานให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยการร่วมมือร่วมใจของบุคลากร การบังคับบัญชาแบบเป็นกันเองมีความเป็นประชาธิปไตย บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารและตัดสินใจ

4. ด้านอาคารสถานที่ ควรจัดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่ในตำแหน่งหรือบริเวณที่เหมาะสม เอื้อประโยชน์ต่อการใช้สอย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนกับโรงเรียนในสังกัดเดียวกันที่มีบริบทใกล้เคียงกัน เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการนำมาพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนต่อไป

2. ศึกษาจำแนกปัจจัยส่งเสริมพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาให้เหมาะสมนั้นควรจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2 ด้านคือด้านกายภาพและด้านจิตวิทยา ด้านกายภาพ ควรมีการออกแบบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้อย่างแท้จริง ทุกพื้นที่สามารถเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนให้สามารถเกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา สำหรับด้านจิตวิทยา ควรคำนึงถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่มีผลต่อความรู้สึกของนักเรียนทั้งปัจจัยทางบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นทางบวกให้กับนักเรียน ตระหนักถึงความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันในทุกฝ่าย เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข

เอกสารอ้างอิง

- กิตติยา โพธิสาเกต. (2561). *การพัฒนาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาเอกชน สังกัดองค์กรสังฆมณฑลท่าแร่ หนองแสง*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยนครพนม.
- จิราพร เครือแวงมน. (2562). *การพัฒนาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- นิตยา แก่นพุ่ม. (2562). การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษของโรงเรียนกาญจนา-
นุเคราะห์. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียน. (2565). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ.
- รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา. (2564). โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,
กระทรวงศึกษาธิการ.
- วนิดา ปณูปิตตา. (2561). การพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนบงใต้โนนรังพัฒนา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิชานา อับดุลเลาะ. (2563). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ใน
ศตวรรษที่ 21 “แนวคิด ทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2565). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4)
พ.ศ. 2562. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. บริษัทสยามสปอร์ตซินดิ จำกัด.
- สิวราช อินต๊ะวิชัย. (2563). การศึกษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุภาวดี ทองสำฤทธิ์. (2561). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ
ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สุรกิจ ปรางสร. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้บนเครือข่ายตามหลัก
เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาจริยธรรมของเยาวชนไทย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- อภิบาล สุวรรณโคตร. (2565). การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา
ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองบุญมาก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา),
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- Astin, A. W. (1986). *The college environment*. American Council on Education.
- Cronbach, L. J. (1971). *Essentials of psychological testing*. (4th ed.) Harper & Row Publishers.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.
Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.

Marsden. (2006). *Dale Brandt. Relations Between Teacher Perceptions of Safe and Orderly Environment and Student Achievement Among Ten Better-Performing. High-poverty School in One Southern California Elementary School District.* Dissertation Abstracts International.

การศึกษาการรับรู้และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาภายใต้โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียว ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี กรณีศึกษา การเรียนการสอนรายวิชาโลกกับวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (4400010)

วันที่รับบทความ: 4 เมษายน 2566

วันแก้ไขบทความ: 10 สิงหาคม 2566

วันที่ตอบรับบทความ: 28 สิงหาคม 2566

สุรรัตน์ เทมวรรณ¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการรับรู้และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาภายใต้โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวผ่านรูปแบบกิจกรรมที่บูรณาการกับการเรียนการสอน และ (2) สังเคราะห์แนวทางการบูรณาการกับการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับนโยบายโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียว นั้น กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ชั้นปีที่ 1 จำนวน 28 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาโลกกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (4400010) ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามการรับรู้และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาภายใต้โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และแบบประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมที่บูรณาการกับการเรียนการสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาสังเคราะห์แนวทางการบูรณาการกับการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับนโยบายโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียว

ผลการประเมินการรับรู้ของนักศึกษาเฉลี่ยรวมในทุกประเด็นอยู่ในระดับการรับรู้มาก ผลการประเมินการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในแต่ละด้านได้แก่ ด้านการจัดการพลังงาน ด้านการจัดการน้ำ ด้านการจัดการของเสีย และด้านการคมนาคมขนส่ง มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก ผลการประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมที่บูรณาการกับการเรียนการสอน มี คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก จากการสังเคราะห์พบว่า แนวทางการบูรณาการกิจกรรมกับการเรียนการสอน โดยเรียงลำดับสาระสำคัญของกิจกรรมที่กำหนดให้นักศึกษาปฏิบัติ เริ่มจากให้รู้ถึงแนวคิดและที่มาของประเด็นดังกล่าวก่อน จากนั้นให้สืบค้นตัวอย่างที่ผ่านมาทั้งในและต่างประเทศเพื่อนำตัวอย่างเหล่านั้นมาร่วมกันวิพากษ์ในชั้นเรียน เพื่อให้ศึกษามีข้อมูลสำหรับการออกแบบรูปแบบและแนวทางปฏิบัติตามความคิดของนักศึกษา

คำสำคัญ: การรับรู้และการมีส่วนร่วม; มหาวิทยาลัยสีเขียว; กิจกรรมที่บูรณาการกับการเรียนการสอน

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 38 หมู่ 8 ต.นาุ้ง อ.เมือง จ.เพชรบุรี 76000, ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ email: sureerat.tem@mail.pbr.ac.th

Management of Student Affairs of Higher Education Institutions in Terms of Student Development Activities According to Desirable Characteristics

Sureerat Temawat¹

Received: 4 April 2023

Revised: 10 August 2023

Accepted: 28 August 2023

Abstract

The purposes of this research were studying 1) perception and participation of undergraduate students in PBRU Green university development project through an integrated activity with teaching and learning 2) synthesize guidelines integrated with the teaching that were in line with the green university development policy. The sample consisted of 28 first year students who registered in the course of the World, Science and Technology (4400010) in the first semester of the academic 2021, Phetchaburi Rajabhat University. Data were collected by developed questionnaire of student perception and participation under the Green University Development Project of Phetchaburi Rajabhat University and an assessment form for activities that were integrated with teaching and learning. Data were analyzed by descriptive statistics and standard deviation, and the results of the analysis were used to synthesize guidelines for integrating teaching.

The result of the overall average student perception assessment was at a good level. The average assessment scores of students' participation in each aspect e.g. energy management, water management, waste management and transportation were at a good level of. The satisfaction average assessment scores showed at a good level. The synthesis found that the integration of activities with teaching and learning by ordering the importance of activities starting from knowing the concept and the background of issues first. Then search past examples, both domestically and internationally to bring them to criticize together in class in order to provide students with information for designing patterns and guidelines for students' own ideas.

Keywords: Perception and participation; Green University; Activities integrated with teaching and learning

Type of Article: Research Article

¹Phetchaburi Rajabhat University, 38 Moo8 Nawung Subdistrict, Mueang District, Phetchaburi Province 76000, Thailand

Corresponding Author Email: sureerat.tem@mail.pbru.ac.th

บทนำ

สถานการณ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันเกิดความเสื่อมโทรม โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินจากพื้นที่สีเขียวไปสู่การพัฒนาเมืองด้านต่าง ๆ ปัจจุบันกระแสการตื่นตัวด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลกได้กลายเป็นประเด็นกดดันของสังคมโลก มีผลให้องค์กรต่าง ๆ ต้องดำเนินกิจกรรมภายใต้ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น หน่วยงานภาครัฐและเอกชนจะต้องให้ความสำคัญและรณรงค์สร้างความร่วมมือแก้ปัญหาอย่างจริงจัง สำหรับสถาบันการศึกษาการกำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติสู่มหาวิทยาลัยสีเขียวเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถนำมาช่วยลดผลกระทบจากการพัฒนานั้นได้

การจัดอันดับมหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยทั่วโลกโดย UI Green Metric Ranking of World Universities 2012 จัดโดย University of Indonesia หรือ UI เป็นกลไกเพื่อส่งเสริมให้สถาบันศึกษาระดับ มหาวิทยาลัยทั่วโลกได้จัดทำนโยบายและจัดระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยให้เกิดความยั่งยืน และเอื้อต่อการลดผลกระทบที่ก่อให้เกิดภาวะโลกร้อน โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์พลังงาน การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี รวมถึงการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและการส่งเสริมให้เกิดการใช้พลังงานทดแทน ซึ่งเกณฑ์การตัดสินได้คำนึงถึงการจัดทำนโยบาย การพัฒนาระบบการจัดการ กิจกรรมการส่งเสริมให้เกิดการรับรู้และการนำระบบไปสู่การปฏิบัติให้ครบถ้วนภายในมหาวิทยาลัย (นิชดา สารถวัลย์แพศย์ และคณะ, 2563) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีนโยบายโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียว ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนา 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการจัดการของเสีย ด้านการจัดการน้ำ ด้านการจัดการพลังงานและการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ด้านการวางระบบโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการคมนาคมขนส่ง และด้านการศึกษา โดยมีหลักการ 3 ด้าน คือ ให้ความสำคัญด้านการมีส่วนร่วมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านเศรษฐกิจ มุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่อย่างต่อเนื่องในระยะยาว และด้านสิ่งแวดล้อม เน้นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยได้กำหนด Road Map to PBRU Green and Clean University แนวทางการเป็นมหาวิทยาลัยเขียวสะอาด ด้วยมาตรการ 2R 3G 4L (กลุ่มงานสื่อสารองค์กรมหาวิทยาลัยราชภัฏ-เพชรบุรี, 2562) ซึ่งมาตรการที่ได้กำหนดขึ้นนั้นจำเป็นต้องได้รับการรับรู้และมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในมหาวิทยาลัย เพื่อช่วยกันขับเคลื่อนและพัฒนามหาวิทยาลัยสู่การเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว

จะเห็นว่าภาคส่วนที่มีบทบาทสำคัญส่วนหนึ่งคือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ซึ่งจะเป็นผู้ที่ช่วยสนับสนุนและเสริมสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาสู่มหาวิทยาลัยสีเขียวได้ จำเป็นอย่างยิ่งต้องให้นักศึกษาเหล่านี้รับรู้และเข้าใจในหลักการและแนวทางพร้อมทั้งมีส่วนร่วมในการดำเนินการและปฏิบัติตามมาตรการที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ ซึ่งนักศึกษาอาจจะยังไม่ได้รับรู้หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เท่าที่ควร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการบูรณาการกิจกรรมอันเกี่ยวเนื่องกับมาตรการที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้นั้นสามารถสอดแทรกผ่านการเรียนรู้การสอนในรายวิชาโลกกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (4400010) ซึ่งเป็นรายวิชาในหมวดการศึกษาทั่วไป และมีหัวข้อในการศึกษาที่สามารถบูรณาการสอดแทรกมาตรการต่าง ๆ เหล่านี้ได้ และเพื่อสังเคราะห์แนวทางการบูรณาการกับการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับนโยบายโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาภายใต้โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวผ่านรูปแบบกิจกรรมที่บูรณาการกับการเรียนการสอน
2. เพื่อสังเคราะห์แนวทางการบูรณาการกับการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับนโยบายโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียว

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาภายใต้โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวผ่านรูปแบบกิจกรรมที่บูรณาการกับการเรียนการสอนในรายวิชาโลกกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (4400010) ซึ่งเป็นรายวิชาในหมวดการศึกษาทั่วไป
2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ศึกษา คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ที่เรียนในรายวิชาโลกกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (4400010) ภาคการศึกษาที่ 1/2564 จำนวน 1 ห้องเรียน มีจำนวนนักศึกษาทั้งหมดที่ลงทะเบียนเรียน 30 คน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 28 คน คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของเครจซีและมอร์แกน (วัลลภ รัฐฉัตรานนท์, 2561)
3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น คือ การบูรณาการกิจกรรมกับการเรียนการสอนรายวิชาโลกกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (4400010) ตัวแปรตาม คือ การรับรู้และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาภายใต้โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวผ่านรูปแบบกิจกรรมที่บูรณาการกับการเรียนการสอน
4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ดำเนินการศึกษาวิจัยตั้งแต่ มีนาคม 2564-ธันวาคม 2565

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบถึงการรับรู้และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาภายใต้โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวผ่านรูปแบบกิจกรรมที่บูรณาการกับการเรียนการสอน
2. ได้แนวทางการบูรณาการกิจกรรมกับการเรียนการสอนที่สนองตอบสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากร

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

จากแนวคิดกระบวนการมีส่วนร่วมที่นักวิชาการทั้งหลายได้ให้นิยามเอาไว้แล้ว เมื่อนำมาประมวลให้เป็นลักษณะที่เป็นระบบตามแนวคิดของ Cohen & Uphoff (วชิรวัชร งามละม่อม, 2559) จะเห็นว่า มีความเป็นระบบในเรื่องของประเด็นสำคัญ โดยได้มีการนำเอากระบวนการมีส่วนร่วมจากนักวิชาการทั้งหลายมาประมวลเป็นแนวคิดหลัก และได้จำแนกรูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วม ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation)

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits)

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

2. กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning: PL) ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการคิดและลงมือทำจากประสบการณ์ที่ผ่านมาของตนเอง (Schools for Future Youth, 2014) โดยหลักการนี้มีพัฒนาการจากการที่นักปรัชญาการศึกษา Deweyian ที่ได้เริ่มใช้วิธีการเรียนรู้จากการกระทำ (Learning by Doing) ซึ่งเป็นพื้นฐานการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ดึงความสามารถของผู้เรียนออกมาในรูปของการเรียนรู้ ที่เรียกว่า Active learning ในทศวรรษที่ 80 ได้มีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้รูปแบบใหม่จนได้โครงสร้างพื้นฐานของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วยวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) ผสมผสานกับกระบวนการกลุ่ม (Group Process) เพราะในแต่ละองค์ประกอบของวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์นั้น ผู้เรียนแต่ละคนซึ่งมีประสบการณ์ติดตัวมา จะสามารถใช้ประสบการณ์ของตนเองให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนทดลองใช้ความรู้ที่เรียนมาไปสู่การปฏิบัติได้นั้นต้องผ่านกระบวนการกลุ่ม ฉะนั้นการให้ผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน และช่วยกันทำงานให้บรรลุผลสำเร็จได้ด้วยดี (สุภณิดา ปุสุรินทร์คำ, 2551)

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้จึงได้ประยุกต์การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) ผสมผสานกับกระบวนการกลุ่ม (Group Process) มาใช้ในการออกแบบรูปแบบกิจกรรมบูรณาการกับการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ประสบการณ์ของตนเองให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสามารถใช้ความรู้ที่เรียนมาไปสู่การปฏิบัติได้ และการให้ผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน และช่วยกันทำงานให้บรรลุผลสำเร็จได้ด้วยดี

3. มหาวิทยาลัยสีเขียว

การจัดอันดับมหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยทั่วโลกโดย UI Green Metric Ranking of World Universities จัดโดย University of Indonesia หรือ UI ริเริ่มการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลกขึ้นในปี ค.ศ. 2010 เป็นกลไกเพื่อส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยทั่วโลก ได้จัดทำนโยบายและจัดระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยให้เกิดความยั่งยืน และเอื้อต่อการลดผลกระทบที่ก่อให้เกิดภาวะโลกร้อน โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์พลังงาน การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี รวมถึงการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและการส่งเสริมให้เกิดการใช้พลังงานทดแทน ซึ่งเกณฑ์การตัดสินได้คำนึงถึงการจัดทำ นโยบาย การพัฒนาระบบการจัดการ กิจกรรมการส่งเสริมให้เกิดการรับรู้และการนำระบบไปสู่การปฏิบัติให้ครบถ้วนภายในมหาวิทยาลัย โดยได้ยึดถือหลักการ 3 E's คือ Environment, Economics, Equity and Education 4. แนวทางสู่การเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (Road Map to PBRU Green and Clean University)

นโยบายโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียว ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนา 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการจัดการของเสีย ด้านการจัดการน้ำ ด้านการจัดการพลังงานและการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ด้านการวางระบบโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการคมนาคมขนส่ง และด้านการศึกษา โดยมีหลักการ 3 ด้าน คือ ด้านสังคม ให้ความสำคัญด้านการมีส่วนร่วมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านเศรษฐกิจ มุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่

อย่างต่อเนื่องในระยะยาว และด้านสิ่งแวดล้อม เน้นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (กลุ่มงานสื่อสารองค์กรมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 2562)

แนวทางสู่การเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว (Road Map to PBRU Green and Clean University) ด้วยมาตรการ 2R 3G 4L (สองอาร์ สามจี สี่แอล) ประกอบไปด้วย

1. มาตรการ 2R ได้แก่ Renewable Energy และ Recycle Park
2. มาตรการ 3G ได้แก่ Green Vision Creation, Good Conservation Practice และ Green & Smart Office
3. มาตรการ 4L ได้แก่ Leader of Eco Consumption, Low Carbon Transportation, Less Waste & Pollution และ Living Green Campus

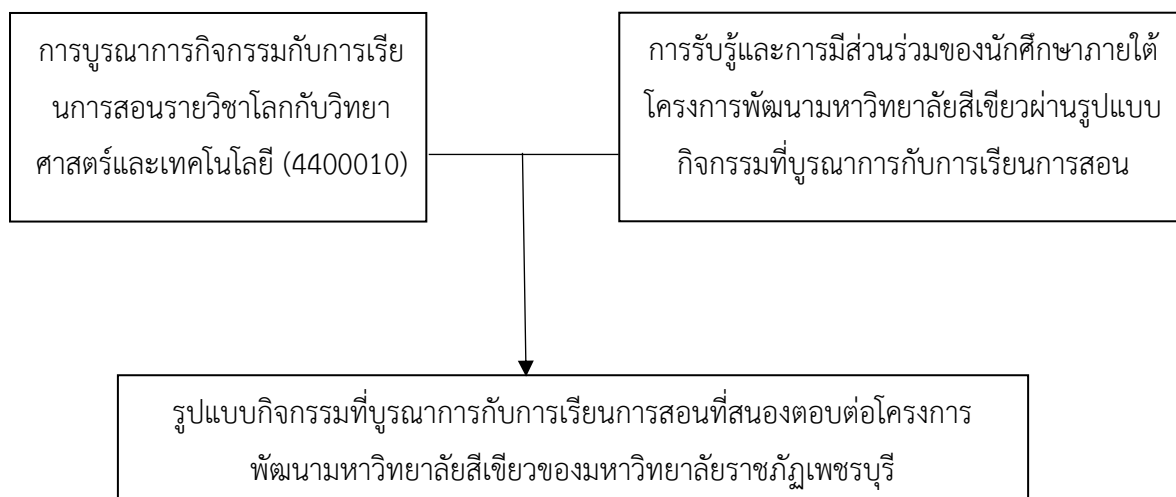
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิชดา สารถวัลย์แพศย์ และคณะ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การรับรู้และพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ตามนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนางพูนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการรับรู้และพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ตามนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวและเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนางพูนบุรี ซึ่งผลการศึกษา การรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พบว่า ประเด็นที่สำคัญที่สุดคือ ด้านพลังงาน โดยเริ่มจากการประหยัดไฟฟ้า

จักรเศ เมตตะธำรงค์ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (มหาวิทยาลัยสีเขียว) กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีแนวคิดที่จะร่วมเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.07 นักศึกษามีความคิดเห็นว่าการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจะช่วยให้สังคมมีสภาพแวดล้อมที่ดีมากยิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ย 4.04 นักศึกษามีความเชื่อมั่นว่าหากร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแล้วจะทำให้สังคมมีสภาพแวดล้อมที่ดี มีค่าเฉลี่ย 4.03 ในเรื่องแนวทางในการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นักศึกษาเล็งเห็นคุณค่าของการประหยัดน้ำ ประปา และไฟฟ้าเพื่อความยั่งยืนค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.00

ปิยะมาศ สามสุวรรณ และสมทิพย์ ด่านธีรวิชัย (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนใน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า การประหยัดน้ำ ไฟฟ้า และกระดาษ เป็นประเด็นหลักที่นักศึกษาให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมมากที่สุดซึ่งพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของนักศึกษาส่วนใหญ่จะมีต่อการดำเนินการในด้านการใช้น้ำ ไฟฟ้า และการใช้กระดาษจากการเรียนการสอน

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาโลกกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (4400010) ภาคการศึกษาที่ 1/2564 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักศึกษาทั้งสิ้นจำนวน 30 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาจำนวน 28 คน คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของเครจซี่และมอร์แกน เนื่องจากสามารถคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างกับประชากรที่มีขนาดเล็กได้ตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป (วัลลภ รัฐฉัตรานนท์, 2562)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบกิจกรรมที่บูรณาการกับการเรียนการสอนทั้งในและนอกเวลาเรียน โดยใช้คู่มือมหาวิทยาลัยสีเขียวเป็นกรอบในการดำเนินกิจกรรม และประยุกต์การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) ผสมผสานกับกระบวนการกลุ่ม (Group Process) มาใช้ในการออกแบบและจัดทำเป็นแผนรูปแบบกิจกรรมที่บูรณาการกับการเรียนการสอน ประเด็นที่บูรณาการคือ มหาวิทยาลัยสีเขียว (Green University) โดยกำหนดกิจกรรมในแผนการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาปฏิบัติ ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิดและความสำคัญของมหาวิทยาลัยสีเขียว โดยการบรรยายและอภิปรายร่วมกันในห้องเรียน (ใช้เวลา 1 ชั่วโมง)

1.2 กิจกรรม “ต้นแบบมหาวิทยาลัยสีเขียว” (ใช้เวลา 2 ชั่วโมง) ค้นคว้ากรณีศึกษามหาวิทยาลัยสีเขียวทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นรายกลุ่ม ๆ ละ 3-4 คน พร้อมทั้งนำเสนอในห้องเรียน ร่วมกัน

อภิปรายประเด็นดังนี้ รูปแบบและแนวทางปฏิบัติของมหาวิทยาลัยสีเขียวที่แต่ละกลุ่มนำเสนอ ข้อเด่น/ข้อด้อย/ข้อจำกัด ของมหาวิทยาลัยสีเขียวแต่ละแห่ง และข้อเสนอแนะที่ควรเพิ่มเติมหรือปรับปรุงให้ดีขึ้น

1.3 กิจกรรม “สายลับกรีนยู” (ใช้เวลา 1 ชั่วโมง) สืบค้นกิจกรรมภายใต้โครงการมหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เป็นรายกลุ่ม ๆ ละ 3-4 คน พร้อมทั้งนำเสนอและวิเคราะห์กิจกรรมเหล่านั้นว่าเป็นไปตามแนวทางสู่การเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียวหรือไม่อย่างไร

1.4 กิจกรรม “มหาวิทยาลัยสีเขียวในฝัน” (ใช้เวลา 2 ชั่วโมง) ออกแบบรูปแบบและแนวทางปฏิบัติ “มหาวิทยาลัยสีเขียว” ตามความคิดของนักศึกษา เป็นรายกลุ่ม ๆ ละ 3-4 คน ซึ่งกำหนดขอบเขตภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยอยู่ภายใต้กรอบแนวคิดมหาวิทยาลัยสีเขียว

1.5 ให้ออกแนวทางการมีส่วนร่วมของนักศึกษาภายใต้โครงการมหาวิทยาลัยสีเขียว ในฐานะที่เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการรับรู้และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาภายใต้โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมบูรณาการกับการเรียนการสอนแล้ว ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยประเด็นที่ใช้ในการสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยได้ประยุกต์จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามการรับรู้โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 9 ประเด็น โดยใช้มาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งใช้เกณฑ์ 5 ระดับ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 12 ประเด็น โดยใช้มาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งใช้เกณฑ์ 5 ระดับ

3. แบบประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมที่บูรณาการกับการเรียนการสอน จำนวน 9 รายการ โดยใช้มาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งใช้เกณฑ์ 5 ระดับ

การประเมินคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบกิจกรรมที่บูรณาการกับการเรียนการสอนทั้งในและนอกเวลาเรียน กำหนดให้มีการประเมินคุณภาพของแผนจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประเมินระดับความคิดเห็น จำนวน 6 รายการ โดยใช้มาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งใช้เกณฑ์ระดับคะแนน 1-5 ผลการประเมินมีค่าคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ย เท่ากับ 4.11 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

2. แบบสอบถามการรับรู้และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาภายใต้โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี กำหนดให้มีการตรวจสอบเครื่องมือ จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยแบบสอบถามการรับรู้ ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.96 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก และทุกข้อคำถามมีค่า 0.5 ขึ้นไป แบบสอบถามการมีส่วนร่วม ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.94 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก โดยมีข้อคำถามที่มีค่าต่ำกว่า 0.5 จำนวน 1 ข้อ และได้ทำการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว

3. แบบประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมที่บูรณาการกับการเรียนการสอน กำหนดให้มีการตรวจสอบเครื่องมือ จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประเมินระดับความคิดเห็น จำนวน 9 รายการ โดยใช้มาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งใช้เกณฑ์ระดับคะแนน 1-5 ผลการประเมินมีค่าคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ย เท่ากับ 4.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาและออกแบบรูปแบบกิจกรรมที่เหมาะสม โดยประยุกต์การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (experiential learning) ผสมผสานกับกระบวนการกลุ่ม (Group Process) มาใช้ในการออกแบบรูปแบบกิจกรรมบูรณาการกับการเรียนการสอน

2. ดำเนินการกิจกรรมในการบูรณาการกับการเรียนการสอนทั้งในและนอกเวลาเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียว

3. ประเมินการรับรู้และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมบูรณาการกับการเรียนการสอนแล้ว

4. รวบรวมข้อมูลจากผลประเมินการรับรู้และการมีส่วนร่วมของนักศึกษา และผลการประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมที่บูรณาการกับการเรียนการสอน เพื่อนำมาสังเคราะห์แนวทางการบูรณาการกับการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับนโยบายโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดเตรียมแบบสอบถามการรับรู้ และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาภายใต้โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และแบบประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมที่บูรณาการกับการเรียนการสอน เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมบูรณาการกับการเรียนการสอนแล้ว สำหรับให้นักศึกษาตอบแบบประเมิน

2. รวบรวมแบบสอบถามและแบบประเมินจากนักศึกษาทุกคน และตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ก่อนดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

3. นำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์และประมวลผล เพื่อเป็นข้อมูลในการสังเคราะห์แนวทางการบูรณาการกับการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับนโยบายโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้วยโปรแกรม Microsoft Excel ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นสอบถามการรับรู้/มีส่วนร่วม กำหนดคะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543)

2. การสังเคราะห์แนวทางการบูรณาการกับการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับนโยบายโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามการรับรู้และการมีส่วนร่วมของนักศึกษา และแบบประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมที่บูรณาการกับการเรียนการสอน เพื่อนำผลที่ได้มาสังเคราะห์แนวทางการบูรณาการกิจกรรมกับการเรียนการสอนที่ได้ดำเนินการไป

ผลการวิจัย

1. การรับรู้ของนักศึกษาภายใต้โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นทุกกิจกรรมแล้ว ได้ทำการประเมินการรับรู้ของนักศึกษา โดยในแบบประเมินจะเป็นการให้นักศึกษาประเมินการรับรู้ของตนเองเกี่ยวกับโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ผลการรับรู้ของนักศึกษาเป็นดังตาราง 1

ตาราง 1

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

รายการการรับรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ทราบถึงนโยบายและแนวทางของโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	4.36	0.45	มาก
2. นโยบายของมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับความยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	4.21	0.45	มาก
3. มหาวิทยาลัยใช้เกณฑ์ในการจัดอันดับของ UI Green Metric ในการดำเนินโครงการ PBRU Green University	4.11	0.66	มาก
4. กำหนดแนวทางสู่การเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว (Road Map to PBRU Green and Clean University) ด้วยมาตรการ 2R 3G 4L	4.28	0.50	มาก
5. กำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อม อาชีวอนามัย และความปลอดภัย เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี พัฒนาสู่สำนักงานสีเขียว (Green Office)	3.93	0.23	มาก
6. มุ่งมั่นในการสร้างความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อม และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้กับบุคลากรและนักศึกษา	3.96	0.26	มาก
7. เสริมสร้างคุณภาพชีวิต ความรู้และสุขอนามัยที่ดีให้กับบุคลากรและนักศึกษา	4.00	0.38	มาก
8. สร้างบรรยากาศภายในมหาวิทยาลัยให้มีความสะอาด ร่มรื่น ทนสมัย สะดวกสบาย ปลอดภัย มุ่งสู่การเป็นมหาวิทยาลัยเขียวสะอาด	4.32	0.67	มาก
9. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจะช่วยให้สังคมมีสภาพแวดล้อมที่ดีมากยิ่งขึ้น	4.76	0.64	มากที่สุด
รวม	4.21	0.47	มาก

จากตาราง 1 พบว่า การรับรู้ของนักศึกษาเฉลี่ยรวมในทุกประเด็นอยู่ในระดับการรับรู้มาก คือ 4.21 คะแนน ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน คืออยู่ในช่วงระหว่างช่วง

คะแนน 3.51-4.50 คะแนน มีเพียง 1 ประเด็นการรับรู้ของนักศึกษาที่อยู่ในระดับการรับรู้มากที่สุด คือ ประเด็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจะช่วยให้สังคมมีสภาพแวดล้อมที่ดีมากยิ่งขึ้น คะแนนเฉลี่ยคือ 4.76 คะแนน

2. การมีส่วนร่วมของนักศึกษาภายใต้โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

นักศึกษาประเมินการมีส่วนร่วมของตนเองเกี่ยวกับโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ที่คาดว่าหลังจากนี้เป็นต้นไปนักศึกษาจะมีส่วนร่วมในประเด็นที่ระบุไว้ในแบบประเมินในระดับใดบ้าง ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของนักศึกษาดังตาราง 2

ตาราง 2

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ประเด็นการมีส่วนร่วมของนักศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการจัดการพลังงาน			
1. สนับสนุนการใช้พลังงานทดแทนภายในมหาวิทยาลัย เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น	4.14	0.38	มาก
2. ปิดไฟและอุปกรณ์ไฟฟ้าทุกครั้งเมื่อไม่ใช้งานแล้ว	4.36	0.45	มาก
3. ร่วมกิจกรรมรณรงค์ประหยัดพลังงานที่จัดขึ้นภายในมหาวิทยาลัย	4.18	0.59	มาก
เฉลี่ยรวมด้านการจัดการพลังงาน	4.23	0.47	มาก
ด้านการจัดการน้ำ			
4. ช่วยกันอนุรักษ์แหล่งน้ำภายในมหาวิทยาลัยให้มีคุณภาพดี	4.28	0.50	มาก
5. ช่วยกันประหยัดน้ำ และปิดก๊อกน้ำทุกครั้งที่ไม่ได้ใช้งานแล้ว	4.43	0.48	มาก
6. ประชาสัมพันธ์แนวทางและข้อปฏิบัติในการอนุรักษ์แหล่งน้ำ และประหยัดน้ำให้แก่บุคลากรและนักศึกษา	4.03	0.71	มาก
เฉลี่ยรวมด้านการจัดการน้ำ	4.25	0.56	มาก
ด้านการจัดการของเสีย			
7. สนับสนุนการบริโภคอย่างฉลาด เลือกใช้สินค้า ผลิตภัณฑ์ และวัสดุต่าง ๆ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานในกลุ่มของ “ฉลากนิเวศน์” หรือ “Eco Label”	4.03	0.47	มาก
8. ลดอัตราการผลิตขยะพลาสติก ได้แก่ ถุงพลาสติก ขวดและแก้วน้ำพลาสติก เป็นต้น	4.39	0.51	มาก
9. คัดแยกขยะก่อนทิ้งลงในถังขยะ เพื่อสามารถนำขยะไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้	4.32	0.48	มาก
เฉลี่ยรวมด้านการจัดการของเสีย	4.25	0.49	มาก
ด้านการคมนาคมขนส่ง			
10. ลดการใช้ยานพาหนะส่วนบุคคลภายในมหาวิทยาลัย	4.25	0.63	มาก
11. ตรวจสอบสภาพ/ดูแลรักษายานพาหนะให้อยู่ในสภาพที่ดี	4.25	0.63	มาก

12. สนับสนุนการใช้ระบบขนส่งมวลชนภายในมหาวิทยาลัย ซึ่งใช้พลังงานทดแทนเป็นหลัก	4.25	0.43	มาก
เฉลี่ยรวมด้านการคมนาคมขนส่ง	4.25	0.56	มาก

จากตาราง 2 ผลการประเมินการมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จากตาราง 2 เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยรวมในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการพลังงาน ด้านการจัดการน้ำ ด้านการจัดการของเสีย และด้านการคมนาคมขนส่ง มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก และคะแนนเฉลี่ยมีค่าใกล้เคียงกัน คือ 4.23, 4.25, 4.25 และ 4.25 ตามลำดับ

3. การสังเคราะห์แนวทางการบูรณาการกิจกรรมกับการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเป็นแบบออนไลน์ เนื่องจากอยู่ในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ผ่านโปรแกรม Google Meet โดยในช่วงแรกของโครงการดำเนินการจะเป็นการศึกษาแนวคิดและความสำคัญของมหาวิทยาลัยสีเขียว โดยการบรรยายจากอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาร่วมกันอภิปรายในห้องเรียน หลังจากนั้นให้นักศึกษาสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตตามหัวข้อในกิจกรรมที่กำหนดให้และจัดทำสื่อในการนำเสนอเป็นรายกลุ่ม ๆ ละ 3-4 คน ผ่านห้องเรียนออนไลน์ เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นทุกกิจกรรมแล้วได้ให้นักศึกษาทำการประเมินผลความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมที่บูรณาการกับการเรียนการสอนดังกล่าว ผลการประเมินพบว่า คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก คือ 4.16 คะแนน เมื่อพิจารณาผลการประเมินเป็นรายประเด็นที่มีคะแนนมากที่สุด 3 อันดับ คือ เป็นการประยุกต์สาระที่สอนเข้ากับเหตุการณ์ปัจจุบัน/สภาพแวดล้อม คะแนนเฉลี่ย 4.28 คะแนน รองลงมา คือ กิจกรรมมีความหลากหลายน่าสนใจ คะแนนเฉลี่ย 4.25 คะแนน และ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดมหาวิทยาลัยสีเขียวมากขึ้น คะแนนเฉลี่ย 4.21 คะแนน ตามลำดับ

เมื่อรวบรวมผลการวิเคราะห์ที่ได้จากแบบสอบถามการรับรู้และการมีส่วนร่วมของนักศึกษา และแบบประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมที่บูรณาการกับการเรียนการสอนเพื่อมาทำการสังเคราะห์แนวทางการบูรณาการกิจกรรมกับการเรียนการสอนที่ได้ดำเนินการไป จากการสังเคราะห์พบว่า แนวทางการบูรณาการกิจกรรมกับการเรียนการสอน โดยเรียงลำดับสาระสำคัญของกิจกรรมที่กำหนดให้นักศึกษาปฏิบัติ เริ่มจากให้รู้ถึงแนวคิดและที่มาของประเด็นดังกล่าวก่อน จากนั้นให้สืบค้นตัวอย่างที่ผ่านมาทั้งในและต่างประเทศเพื่อนำตัวอย่างเหล่านั้นมาร่วมกันวิพากษ์ในชั้นเรียน ให้เห็นถึงความเหมือนและแตกต่างกันของแต่ละแห่ง เพื่อให้ นักศึกษามีข้อมูลสำหรับการออกแบบรูปแบบและแนวทางปฏิบัติตามความคิดของนักศึกษาเองได้ โดยกิจกรรมเรียงลำดับดังนี้

1. กิจกรรม “ต้นแบบมหาวิทยาลัยสีเขียว” ทำให้นักศึกษาได้เกิดกระบวนการสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยสีเขียว ได้แก่ แนวคิดมหาวิทยาลัยสีเขียว กิจกรรมและการดำเนินงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยสีเขียวทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นต้น โดยนักศึกษาได้วิเคราะห์ข้อเด่น ข้อด้อย และข้อจำกัด ของมหาวิทยาลัยสีเขียวแต่ละแห่ง รวมถึงข้อเสนอแนะที่ควรเพิ่มหรือปรับปรุงด้วย

2. กิจกรรม “สายลับกรีนยู” เป็นการสืบค้นกิจกรรมภายใต้โครงการมหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ทำให้เกิดกระบวนการรับรู้ของนักศึกษาที่มีต่อโครงการพัฒนามหาวิทยาลัย

เชี่ยวชาญของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีว่ามีกิจกรรมอะไรบ้างที่ดำเนินงานภายในมหาวิทยาลัยที่ตนเองกำลังศึกษาอยู่

3. กิจกรรม “มหาวิทยาลัยสีเขียวในฝัน” เป็นการให้นักศึกษาได้ออกแบบรูปแบบและแนวทางปฏิบัติมหาวิทยาลัยสีเขียวตามความคิดของนักศึกษา ซึ่งกำหนดขอบเขตภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยอยู่ภายใต้กรอบแนวคิดมหาวิทยาลัยสีเขียว และแนวทางสู่การเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จากกิจกรรมนี้ทำให้นักศึกษาได้สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมมาทั้งหมดตั้งแต่กิจกรรมแรก เพื่อมาออกแบบรูปแบบและกิจกรรมที่เหมาะสมภายในมหาวิทยาลัยสีเขียวตามความคิดของนักศึกษาโดยอิสระ

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเห็นได้ว่า เมื่อนักศึกษาได้ปฏิบัติกิจกรรมที่บูรณาการกับการเรียนการสอนไปแล้วมีการรับรู้แนวทางหรือวิธีการในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยวิธีการต่าง ๆ อาทิเช่น การเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียวสามารถช่วยให้สังคมมีสภาพแวดล้อมที่ดีมากยิ่งขึ้นได้ เห็นได้จากกิจกรรม “ต้นแบบมหาวิทยาลัยสีเขียว” ซึ่งนักศึกษาได้ทำการค้นคว้ากรณีศึกษามหาวิทยาลัยสีเขียวทั้งในประเทศและต่างประเทศและร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ รูปแบบและแนวทางปฏิบัติของมหาวิทยาลัยสีเขียว ข้อเด่น/ข้อด้อย/ข้อจำกัด ของมหาวิทยาลัยสีเขียวแต่ละแห่ง รวมทั้งได้มีการเสนอแนะในสิ่งที่ควรเพิ่มเติมหรือปรับปรุงให้ดีขึ้นด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรศร เมตตะธำรงค์ (2559) ซึ่งพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่าการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจะช่วยให้สังคมมีสภาพแวดล้อมที่ดีมากยิ่งขึ้น และนักศึกษามีความเชื่อมั่นว่าหากร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแล้วจะทำให้สังคมมีสภาพแวดล้อมที่ดีซึ่งอยู่ในระดับมาก เป็นประเด็นที่นักศึกษาให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ ผลการประเมินการมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เมื่อพิจารณาผลการประเมินเป็นรายประเด็น พบว่าประเด็นการมีส่วนร่วมที่มีคะแนนมากที่สุด 3 อันดับ คือ ช่วยกันประหยัดน้ำและปิดก๊อกน้ำทุกครั้งที่ไม่ได้ใช้งานแล้ว คะแนนเฉลี่ย 4.43 คะแนน รองลงมา คือ ลดอัตราการผลิตขยะพลาสติก ได้แก่ ถุงพลาสติก ขวดและแก้วน้ำพลาสติก เป็นต้น คะแนนเฉลี่ย 4.39 คะแนน และ ปิดไฟและอุปกรณ์ไฟฟ้าทุกครั้งเมื่อไม่ใช้งานแล้ว คะแนนเฉลี่ย 4.36 คะแนน ตามลำดับ เห็นได้ว่าทั้งสามประเด็นเป็นประเด็นการมีส่วนร่วมที่นักศึกษาทุกคนสามารถปฏิบัติได้ง่ายเมื่อใช้ชีวิตประจำวันอยู่ภายในมหาวิทยาลัย ไม่ได้มีขั้นตอนการปฏิบัติที่ซับซ้อนหรือยุ่งยากในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิชดา สารถวัลย์แพศย์ และคณะ (2563) ซึ่งพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นสิ่งแวดล้อมในด้านพลังงาน โดยเริ่มจากการประหยัดไฟฟ้า ลดการใช้ที่ไม่จำเป็น อาจเนื่องจากการเป็นประเด็นที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันของนักศึกษามากที่สุด และสามารถปฏิบัติด้วยตนเองได้ง่าย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะมาศ สามสุวรรณ และ สมทิพย์ ด่านธีรวิชัย (2555) ซึ่งพบว่า การประหยัดน้ำไฟฟ้า และกระดาษ เป็นประเด็นหลักที่นักศึกษารับทราบและมีส่วนร่วมมากที่สุด โดยนักศึกษามีการปิดก๊อกน้ำทุกครั้งเมื่อไม่ใช้งาน ช่วยปิดไฟก่อนออกจากห้องบรรยาย และมีการนำเอกสารที่สำเนาแล้วแต่เดิมมาใช้ใหม่

เป็นกระตือรือร้นและมุ่งมั่นตั้งใจ จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในประเด็นดังกล่าว นั้น เป็นสิ่งที่นักศึกษาสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเองในชีวิตประจำวันเมื่ออยู่ในมหาวิทยาลัยนั่นเอง

จากการสังเคราะห์แนวทางการบูรณาการกิจกรรมกับการเรียนการสอนแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าการกำหนดกิจกรรมย่อยต่าง ๆ โดยเน้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มและการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ส่งผลให้นักศึกษาเกิดการรับรู้และมีส่วนร่วมต่อโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีในระดับมาก สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning: PL) ของ Deweyian (สุภณิดา ปุสุรินทร์คำ, 2551) โดยประยุกต์การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) ผสมผสานกับกระบวนการกลุ่ม (Group Process) มาใช้ในการออกแบบรูปแบบกิจกรรมบูรณาการกับการเรียนการสอน ดังนั้น การบูรณาการกิจกรรมกับการเรียนการสอนดังกล่าวข้างต้นนั้น ส่งผลให้นักศึกษาเกิดการรับรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยสีเขียวและโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมากขึ้น และส่งผลให้นักศึกษาคาดว่าจะมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินการภายใต้โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีต่อไป และจากการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาในการจัดกิจกรรมที่บูรณาการกับการเรียนการสอนดังกล่าว เป็นการประยุกต์สาระที่สอนเข้ากับเหตุการณ์ปัจจุบัน/สภาพแวดล้อม และทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดมหาวิทยาลัยสีเขียวมากขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะ

การสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาภายใต้โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ควรมีการให้ความรู้แก่นักศึกษาและส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการใช้กิจกรรมบูรณาการกับการเรียนการสอนทั้งในและนอกเวลาเรียน และสนับสนุนให้นักศึกษาจัดทำโครงการหรือกิจกรรมเพื่อให้เกิดความตระหนักในการช่วยกันพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งสนับสนุนให้นักศึกษาและบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทุกคนในองค์กรเกิดความตระหนักและร่วมมือในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมตามนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มงานสื่อสารองค์กรมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. (2562). *Road Map to PBRU Green and Clean University แนวทางสู่การเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียวสะอาด ด้วยมาตรการ 2R 3G 4L (สองอาร์ สามจี สี่แอล)*. <https://www.pbru.ac.th/GreenU/project/project8.html>

- จักรเศ เมตตะธำรงค์. (2559). การมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (มหาวิทยาลัยสีเขียว) กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร.
<http://www.thaiedresearch.org/index.php/home/paperview/141/?topicid=4>
- นิชดา สารถวัลย์แพศย์ สุदारัตน์ วันงามวิเศษ และวลีรัตน์ แตรตุลาการ. (2563). การรับรู้และพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ตามนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียวของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครหนองบัว. วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ, 14(1), 32-42.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 6). บริษัท สุริยนาสาร จำกัด.
- ปิยะมาศ สามสุวรรณ และ สมทิพย์ ด้านธีรวิชัย (2555). การมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนใน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี. การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2 ประจำปี พ.ศ. 2555 (หน้า 148-149). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย
- วชิรวัชร งามละม่อม. (2559). ทฤษฎีการมีส่วนร่วม. http://learningofpublic.blogspot.com/2016/02/blog-post_79.html
- วัลลภ รัฐฉัตรานนท์. (2562). การหาขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย: มายาคติในการใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน และเครจซี-มอร์แกน. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JIRGS/article/view/243621>
- สุกัญญา ปุสุรินทร์คำ. (2551). หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- Schools for Future Youth. (2014). *Participatory Learning Methods*. https://sfyouth.eu/images/toolkit/global_citizenship_education/ParticipatoryLearningMethods.pdf

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องสัตว์เลี้ยงในฟาร์ม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน และพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบโพนิกส์ วิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดม่วงงาม จังหวัดเพชรบุรี

ปติตตา แสนกล้า¹

วีรวัฒน์ จันทรัตน์²

วันที่รับบทความ: 22 มิถุนายน 2566

วันแก้ไขบทความ: 25 สิงหาคม 2566

วันที่ตอบรับบทความ: 26 สิงหาคม 2566

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบโพนิกส์ เรื่อง สัตว์เลี้ยงในฟาร์ม วิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดม่วงงาม จังหวัดเพชรบุรี (2) เพื่อประเมินทักษะการอ่านของนักเรียนหลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบโพนิกส์ เรื่องสัตว์เลี้ยงในฟาร์ม วิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดม่วงงาม จังหวัดเพชรบุรี และ (3) เพื่อประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดม่วงงาม จังหวัดเพชรบุรี กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 2 โรงเรียนวัดม่วงงาม จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย (1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบโพนิกส์ (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ (3) แบบประเมินทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ และ (4) แบบประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ในรายวิชาภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ มีสถิติพื้นฐานซึ่งประกอบไปด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติอ้างอิง T-test

ผลการวิจัย พบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนแบบโพนิกส์มีคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) ผลการประเมินทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบโพนิกส์ พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบโพนิกส์มีผลการประเมินทักษะการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 8.08 และ (S.D = 0.79) อยู่ในระดับดี (3) การประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบโพนิกส์ พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบโพนิกส์มีผลการประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 15.29 และ (S.D = 2.39) อยู่ในระดับดี

คำสำคัญ: การพัฒนาทักษะการอ่าน; วิธีการสอนแบบโพนิกส์; พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตร สาขาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

38 หมู่ 8 ถนนหาดเจ้าสำราญ ตำบลนาุ้ง อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000, ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล patitta.sae@mail.pbru.ac.th

²อาจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

38 หมู่ 8 ถนนหาดเจ้าสำราญ ตำบลนาุ้ง อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000, ประเทศไทย

Development of Learning Achievement About on the Farm Unit to Develop Reading and Learning Behavior Skills by Using Phonics Teaching Methods. English for Grade 2 Students, Wat Muang Ngam School, Phetchaburi

Patitta Saenkla¹

Weerawat Jantarattana²

Received: 22 June 2023

Revised: 25 August 2023

Accepted: 26 August 2023

Abstract

The purposes of this research were to; (1) compare learning achievement of primary 2 students before and after learning with phonics teaching methods about on the farm unit (2) assess reading skills of primary 2 students with phonics teaching methods about on the farm unit and (3) assess learning behavior of primary 2 students with phonics teaching methods about on the farm unit, The research demographics of 8 primary 2 students of Wat Muang Ngam School in Phetchaburi province The research instruments were (1) lesson plans by using phonics teaching methods (2) learning achievement test (3) English reading skills assessment and (4) learning behavior assessment. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and t-test.

The findings of this research were as follows: (1) The learning achievement of primary 2 students after implementing phonics teaching methods were higher than that of before at the .01 level of statistical significance. (2) The English reading skills of primary 2 students after implementing with phonics teaching methods the average reading skills in English after learning were 8.08 and S.D = 0.79, were good. (3) The English learning behavior of primary 2 students after implementing with phonics teaching methods the average learning behavior in English after learning were 15.29 and S.D = 2.39, were good.

Keywords: Reading Skills; Phonics Teaching Methods; Learning Behavior

Type of Article: Research Article

¹Certificate Program in Teacher Profession Faculty of Education Phetchaburi Rajabhat University

38 Moo8 Nawung Subdistrict, Mueang District, Phetchaburi Province 76000, Thailand

Corresponding Author Email: patitta.sae@mail.pbru.ac.th

²Lecturer Dr., Faculty of Education, Phetchaburi Rajabhat University

38 Moo8 Nawung Subdistrict, Mueang District, Phetchaburi Province 76000, Thailand

บทนำ

สังคมโลกของเราในปัจจุบันมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วในทุกด้านและทุกรูปแบบ เพื่อให้ทันต่อความต้องการของทรัพยากรมนุษย์ การติดต่อสื่อสารจึงเป็นสื่อกลางสำคัญในการเชื่อมโยงระบบการพัฒนาในทุกรูปแบบของสังคม ภาษาอังกฤษจึงได้ชื่อว่าเป็นภาษาสากลที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกันทั่วโลก เพื่อให้ประชากรในทุกประเทศสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและได้รับการพัฒนาได้อย่างเท่าเทียมกัน จากความสำคัญต่อการพัฒนานี้ ภาษาอังกฤษจึงถูกกำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนภาคบังคับตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้ผู้เรียนซึ่งเป็นประชากรที่จะเติบโตไปเป็นกำลังหลักของประเทศได้มีความรู้พื้นฐานด้านภาษาอังกฤษ ทั้ง 4 ทักษะพื้นฐาน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยเฉพาะทักษะการอ่าน ที่เป็นหนึ่งในทักษะพื้นฐานที่ควรเริ่มต้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ซึ่งจะสามารถต่อยอดพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้านต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วน

ในปัจจุบัน พบว่า ผู้เรียนที่เรียนรู้ในรายวิชาภาษาอังกฤษ ยังมีข้อบกพร่องทางการอ่าน การสะกดคำศัพท์และการเขียนประโยค เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ท่องจำ ซึ่งผู้เรียนจะสามารถจดจำได้เพียงระยะเวลาสั้น ๆ เท่านั้น จึงจำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เสียงของตัวอักษร เพราะสมองของมนุษย์สามารถรับรู้หรืออ่านตัวอักษรในรูปแบบการออกเสียงโฟนิกส์ได้มีประสิทธิภาพกว่าในรูปแบบภาพหรือตัวหนังสือ (ทรงพจน์ สุภาผล, 2557) ผู้เรียนจึงมีความจำเป็นที่ต้องได้เรียนรู้ถึงหน่วยเสียงของตัวอักษรต่าง ๆ ที่ประกอบเป็นคำศัพท์และประโยคเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษต่อไป

ปัจจุบันนี้ในประเทศไทยได้นำวิธีการเรียนรู้จากประเทศอเมริกาที่ผ่านการวิจัยโดยนักการศึกษาด้านการสอนภาษาต่างประเทศที่ให้ความสำคัญกับการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา ในงานวิจัยมีผลรายงานว่า ในช่วงวัยระดับประถมศึกษาเป็นช่วงที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และจดจำภาษาจากการเลียนเสียงคำและประโยคได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้ผู้เรียนและพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งทักษะการอ่านเป็นอีกหนึ่งทักษะสำคัญและผู้เรียนได้เรียนรู้มากกว่าทักษะอื่น ๆ (สุภัทรา อักษรานุเคราะห์, 2532) การอ่านจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะพัฒนาผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จในอนาคตได้ ถึงอย่างนั้นการอ่านก็ยังเป็นปัญหาสำคัญของระบบการศึกษาในประเทศไทย เพราะความแตกต่างของระบบเสียงในภาษาไทย และภาษาอังกฤษมีความแตกต่างกัน ในภาษาต่างประเทศนั้น การท่องจำคำศัพท์เพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้ผู้เรียน เรียนรู้และทำความเข้าใจถึงการออกเสียงและการเชื่อมโยงตัวอักษรได้ ส่งผลให้ไม่มีความเข้าใจในการอ่าน ไม่กล้าสะกด และออกเสียงคำศัพท์ รวมไปถึงไม่สามารถจำความหมายคำศัพท์ที่ออกเสียงนั้นได้อีกด้วย

ผู้สอนจึงควรเน้นย้ำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ครบถ้วน ผ่านระบบการสอนภาษาอังกฤษที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนอ่านออก เขียนได้ซึ่ง มี 7 องค์ความรู้ (อินทรีรา ศรีประสิทธิ์, 2552) ได้แก่

1. องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการสอนให้ได้ยินรับรู้ (Phonemic Awareness) ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักจัดการกับทุกหน่วยเสียงของภาษาอังกฤษที่เป็นส่วนประกอบของคำและพยางค์
2. องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการเชื่อมโยงตัวอักษรกับหน่วยเสียง (Phonics) ซึ่งมีความสัมพันธ์แบบที่ทำนายได้ ทำให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษได้ด้วยการถอดรหัส ตัวอักษร ของภาษาเขียนให้เป็นหน่วยเสียง

3. การพัฒนาคำศัพท์ (Vocabulary Development) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความเข้าใจในบทอ่านเมื่อผู้อ่านพบคำใหม่นอกจากจะอ่านได้อย่างถูกต้องอย่างคล่องแคล่วแล้วจำเป็นที่จะต้องเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่านถ้าไม่เช่นนั้นเขาต้องใช้กลยุทธ์อื่นเช่นศาสตร์แห่งการเดาจากบริบทของประโยคเพื่อที่จะเข้าใจความหมายของคำศัพท์นั้น

4. ความสามารถในการอ่านอย่างถูกต้องและชด้อยชดคำ (Reading Fluency) ด้วยความคล่องแคล่วและความรู้สึกเนื่องจากความสามารถในการอ่านอย่างถูกต้องและคล่องแคล่วเปรียบเสมือนสะพานที่เชื่อมระหว่างการเรียนรู้คำกับความเข้าใจ

5. ความเข้าใจในบทอ่านเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สลับซับซ้อน (Reading Comprehension) ผู้อ่านจะเข้าใจบทอ่านได้ จำเป็นต้องพึ่งทักษะในการรับรู้คำและคำศัพท์ การอ่านอย่างคล่องแคล่วไม่ตะกุกตะกักและการติดตามบทอ่านเพื่อที่จะเข้าใจสิ่งที่อ่านนั้นอย่างถ่องแท้

6. ทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ ทักษะที่พัฒนาให้ผู้เรียนได้เขียนจากความเข้าใจในการใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างมั่นใจและแสดงออกผ่านการเขียนได้อย่างถูกต้อง (Writing)

7. ความสามารถอย่างเต็มขั้นของการอ่านออกเขียนได้ (Full Literacy) ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะทั้งการอ่านและเขียนได้เกือบเทียบเท่ากับเจ้าของภาษา

ซึ่งระบบการศึกษาในประเทศไทย ส่วนใหญ่ให้นักเรียนเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยข้ามขั้นตอนที่ 1 และ 2 ไปรวมไปถึงการเลือกใช้วิธีการท่องจำส่งผลให้ผู้เรียนไม่ได้เกิดการเรียนรู้จากความเข้าใจพื้นฐานการออกเสียงของตัวอักษร หรือโฟนิกส์ ดังนั้นในการใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ จำเป็นต้องคำนึงถึงวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและออกเสียงคำ รวมไปถึงการทราบความหมายของคำได้อย่างถูกต้อง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษธิการกำหนดให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ประกอบด้วย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ ซึ่งสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษธิการกล่าวถึงความสำคัญของพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ว่า คุณลักษณะใฝ่เรียนรู้เป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึกสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) ซึ่งพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้นี้เป็นคุณลักษณะที่ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ ชอบศึกษาแสวงหาความรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและอยู่ในสังคมแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นั้น จัดอยู่ในช่วงวัย 6-12 ปี ซึ่งเป็นวัยแห่งการเตรียมพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ถ้าเด็กได้รับสิ่งแวดล้อมที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทุก ๆ ด้าน เด็กก็จะสามารถปรับตัวให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่หรือสิ่งแวดล้อมใหม่ได้อย่างราบรื่น เด็กในวัยนี้จะมีการเรียนรู้เพิ่มขึ้น รวมไปถึงการปรับตัวเพื่อเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน (บุษกร โยธานัก, 2555) จนในบางกรณีส่งผลให้การจดจ่อกับเพื่อนมากเกินไปก่อให้เกิดพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ลดลง จนมีผลกระทบด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ตามมาในที่สุด เมื่อพิจารณาจากสภาพปัญหาการอ่านภาษาอังกฤษ ความบกพร่องด้านพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้และวิธีการสอนแบบโฟนิกส์แล้ว จึงทำให้ผู้วิจัยทำการศึกษาและพัฒนา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อเป็นแนวทางในการเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เรื่อง สัตว์เลี้ยงในฟาร์ม วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดม่วงงาม จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อประเมินทักษะการอ่านของนักเรียนหลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เรื่องสัตว์เลี้ยงในฟาร์ม วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดม่วงงาม จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ในรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดม่วงงาม จังหวัดเพชรบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยใช้การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบโฟนิกส์เป็นเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง สัตว์เลี้ยงในฟาร์ม (On the Farm) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 8 ชั่วโมง

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดม่วงงาม จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนทั้งหมด 8 คน

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น ได้แก่ การสอนภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ ตัวแปรตาม ได้แก่ (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ (2) ทักษะการอ่าน และ (3) พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดม่วงงามที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบโฟนิกส์มีทักษะด้านการอ่านภาษาอังกฤษที่ดีขึ้น
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษาค้นคว้าและพัฒนากิจการการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ต่อไป

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการสอนแบบโฟนิกส์

โฟนิกส์ คือ วิธีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยหลักการออกเสียงและการประสมอักษร A-Z ทั้ง 26 ตัว อย่างเป็นขั้นตอน โดยลักษณะเด่นของการเรียนโฟนิกส์ คือการเรียนระบบของเสียงของตัวอักษรในภาษาที่มีกฎเกณฑ์ต่าง ๆ แต่ละอักษรจะมีเสียงเฉพาะตัว เรียกว่า “หน่วยเสียง (Phoneme)” ซึ่งนักเรียนจะต้องจดจำหลักการออกเสียงของอักษรแต่ละตัวให้ได้ก่อน แล้วจึงเริ่มประสมอักษรอย่างง่ายไปจนถึงการประสมอักษรที่มีความยากและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น (โฟนิกส์คืออะไร, 2557) นักการศึกษาและหน่วยงาน

ทางการศึกษาได้ให้คำจำกัดความของวิธีโฟนิกส์ ดังนี้ โฟนิกส์เป็นระบบเสียงในภาษาที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างรูป ตัวพยัญชนะ เสียงสระ เป็นระบบที่นำมาใช้ในการสอนอ่านออกเสียงผู้เรียนจะสามารถออกเสียงได้โดยสังเกตความสัมพันธ์ระหว่างรูปและเสียงตัวอักษร

โฟนิกส์ เป็นระบบเสียงของตัวอักษรในภาษาซึ่งแต่ละตัวมีเสียงเฉพาะของตัวเอง การอ่านออกเสียงผู้เรียนจะต้องศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเสียงและรูปร่างของตัวอักษรนั้น ๆ การออกเสียงมีกฎเกณฑ์ทางภาษาบ่งบอกชัดเจนว่าตัวอักษรแต่ละตัวจะมีเสียงใดและเมื่อสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนไปตัวอักษรนั้น ๆ จะมีเสียงใด (ก็ก่อ พิสุทธิ์ และกัลยรัตน์ ชาววันดี, 2561)

วิธีโฟนิกส์เริ่มต้นด้วยการสอนให้นักเรียนรู้จักแยกแยะหน่วยเสียงภาษาอังกฤษ หรือถอดรหัสเสียงซึ่งมีทั้งหมด 42 เสียง (Phonemic Awareness/Decoding) ก่อนที่จะอ่านเป็นคำและเมื่อเอาหน่วยเสียงมาเชื่อมกับตัวอักษร (Letter Sound Correspondence หรือ Phonics) นักเรียนก็สามารถที่จะอ่านเป็นคำได้ง่ายดาย และขัดถ้อยขัดคำการสอนด้วยวิธีโฟนิกส์ต้องสอนอย่างเป็นระบบเป็นลำดับตามขั้นตอนไม่ควรสอนแทรกไปกับบทอ่านหรือบทสนทนา ผลสรุปนี้ได้รับการยืนยันจากงานวิจัยทางการเรียนรู้ทางด้านสมอง (Brain-Based Learning/Neuron-Scientific Research) ของมหาวิทยาลัยเยล ที่ได้จากการทำการสแกนสมองของผู้เรียนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการของโฟนิกส์ และวิธีการเดิมซึ่งงานวิจัยนี้ได้สรุปว่าวิธีการสอนโฟนิกส์ในรูปแบบดังกล่าวช่วยกระตุ้นเซลล์สมองทำให้สมองมีการสร้างเส้นใยสมองใหม่และใยสมองเดิมแตกตัวมีผลทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านภาษาอังกฤษสูงเมื่อเปรียบเทียบกับการสอนด้วยวิธีอื่น (อินทิรา ศรีประสิทธิ์, 2552)

สรุปได้ว่า วิธีการโฟนิกส์นั้นสัมพันธ์กับทักษะในการเรียนภาษาอังกฤษทุกทักษะไม่ว่าจะเป็น ฟัง พูด อ่าน เขียน และสะกดคำ ซึ่งเมื่อผู้เรียนแยกแยะหน่วยเสียงเป็นจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจ เวลาฟังเจ้าของภาษาพูด (Listening) เมื่อเข้าใจก็สามารถโต้ตอบได้ (Speaking) และเมื่อผู้เรียนพบคำใหม่ ก็ใช้หลักแยกแยะหน่วยเสียงอ่านได้ (Reading) ซึ่งเมื่อผู้เรียนอ่านได้ก็จะสามารถเขียนคำตามที่ได้ (Spelling และ Writing)

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้

พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติตนของผู้เรียนในลักษณะใดก็ตามที่เป็นไปเพื่อการเรียนรู้ โดยครอบคลุมทั้งการเรียนรู้จากรายวิชาต่างในห้องเรียน และการเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ในโลกกว้าง อาทิ จากการอ่านหนังสือ การเรียนรู้ผ่าน E-learning การใช้ Application การเรียนรู้ผ่าน YouTube และการศึกษาตามอัธยาศัยต่างๆ ที่ยุคสมัย ปัจจุบันมีช่องทางเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2551) ได้กล่าวถึง ประเด็นนี้ว่า โลกแห่งการเรียนรู้ที่ไร้พรมแดนเช่นในปัจจุบัน ได้บีบคนยุคนี้ให้เข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งหากบุคคล สังคม หรือสถาบันการศึกษาสามารถปรับตัวให้สอดคล้องและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ ก็จะสามารถนำพาตนเองสู่ความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน ด้วยเหตุนี้เองการเตรียมพร้อมผู้เรียนยุคนี้ด้วยการส่งเสริมให้มีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้จึงเป็นความจำเป็นของการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน การศึกษาและการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ แนวคิดการสร้างผู้เรียนให้มีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ (Active Learning Behavior) จึงได้ถูกกล่าวถึงอย่างมากในการจัด การศึกษาของศตวรรษนี้ และถือเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในทุกช่วงวัย ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวทางการ

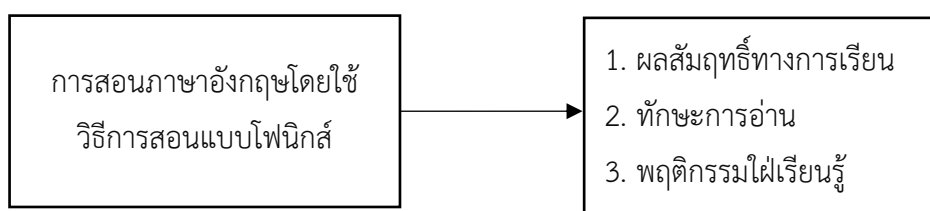

ปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ที่มีวิสัยทัศน์ส่งเสริมให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ และเพื่อให้คนไทยยุคใหม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

สรุปได้ว่า การมีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้จึงถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของนักเรียนในยุคสมัยนี้ แม้ว่าปัจจุบันผู้เรียนจะมีปัจจัยที่เอื้ออำนวยในการเรียนรู้มากขึ้น แต่ ผู้เรียนเองก็ต้องมีบุคลิกของการกระตือรือร้นใฝ่เรียนรู้อยู่เสมอ เพราะการที่บุคลิกที่ใฝ่เรียนรู้จะมี ความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในอนาคตของผู้เรียน Guglielmino and Guglielmino (2003) ได้อธิบายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าต้องมาจากความพร้อม ของปัจจัย 2 ด้าน คือ (1) ความพร้อมด้านเทคนิคการเข้าถึง (Technical Readiness) คือ มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการสืบค้น และรู้จักแหล่งข้อมูลสำหรับการเรียนรู้โดยใช้ช่องทางต่าง ๆ สามารถเข้าใจภาษาของแหล่งเรียนรู้ได้ดี และประการสำคัญต้องมีทัศนคติที่เป็นบวกต่อการใช้เทคโนโลยีหรืออุปกรณ์เพื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วย และ (2) ความพร้อมทางด้านการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Readiness for Self-Directed Learning) คือ มีความเชื่อมั่นว่าสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง มีความคิดที่เปิดกว้างพร้อมที่จะเปิดโอกาสการเรียนรู้ให้ตนเองอย่างไร้ข้อคิด สามารถรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองโดยไม่จำเป็นต้องมีการบังคับ

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิธีการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอนแบบโพนิกส์ จากแนวคิดดังข้างต้นจึงคาดว่าจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบโพนิกส์จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษด้านทักษะการอ่านและพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียนดังกรอบแนวคิด

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest)

ประชากรในการวิจัย

กลุ่มประชากรของงานวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดม่วงงาม จังหวัดเพชรบุรีที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบโพนิกส์ หน่วยการเรียนรู้เรื่องสัตว์เลี้ยงในฟาร์ม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบไปด้วยขั้นนำ (Warm Up) ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ (Presentation) และขั้นสรุป (Wrap Up)
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ประจำหน่วยการเรียนรู้เรื่องสัตว์เลี้ยงในฟาร์ม เพื่อใช้ทดสอบก่อนและหลังเรียน เป็นข้อสอบปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ
3. แบบประเมินทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ เป็นแบบประเมินที่กำหนดคำศัพท์ใน หน่วยการเรียนรู้เรื่องสัตว์เลี้ยงในฟาร์ม โดยใช้แบบบันทึกเก็บคะแนน
4. แบบประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ในรายวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อได้กลุ่มประชากรแล้วจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยโดยแบ่งขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูลวิจัยได้ดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) โดยการวัดความรู้ภาษาอังกฤษเรื่องสัตว์เลี้ยงในฟาร์มด้วยการให้กลุ่มประชากรทำแบบทดสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อเก็บเป็นคะแนนก่อนการทดลอง
2. ดำเนินการทดลองโดยการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หน่วยการเรียนรู้เรื่องสัตว์เลี้ยงในฟาร์ม โดยใช้วิธีการสอนแบบโพนิกส์ ซึ่งทำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั่วโมงเรียนวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 8 ชั่วโมง
3. ทำการทดสอบหลังการทดลอง (Post-Test) ด้วยการให้ทำแบบทดสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษภายหลังการใช้วิธีการสอนแบบโพนิกส์
4. ทำการประเมินทักษะการอ่านภาษาอังกฤษแบบฟิกส์ โดยการบันทึกคะแนนการอ่านลงในแบบประเมินการอ่านโดยใช้แบบบันทึกเก็บคะแนน
5. ทำการประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้โดยการบันทึกคะแนนโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม
6. นำข้อมูลที่ได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน ผลการประเมินทักษะการอ่าน และผลการประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ มาวิเคราะห์ทางสถิติ
7. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ
 - 1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ ประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ โดยการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมในการนำไปใช้จัดการเรียนรู้
 - 1.2 การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ
 - 1.2.1 ค่าความสอดคล้อง (IOC)
 - 1.2.2 ค่าความยาก (P) รายข้อ
 - 1.2.3 ค่าอำนาจจำแนก (B-Index) รายข้อ

1.2.4 ค่าความเชื่อมั่น (r) แบบอิงเกณฑ์

1.3 แบบประเมินทักษะการอ่าน ประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินทักษะการอ่าน โดยผู้เชี่ยวชาญ โดยการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมในการนำไปใช้ประเมินต่อไป

1.4 แบบประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ ความเหมาะสมของแบบประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ โดยการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมในการนำไปใช้ประเมินต่อไป

2. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษโดยใช้แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนด้วย *t-test Dependent Sample*

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ (สุรวาท ทองบุ, 2550)

1.1 หาค่าสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบรายข้อกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัดโดยใช้สูตรการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ

1.2 หาค่าความยากของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

1.3 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

1.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. สถิติที่ใช้การทดสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สูตร (*t-test Dependent Sample Group*) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ผลการวิจัย

การนำเสนอสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอภาพรวมและข้อสรุปผลการวิจัยที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ตามลำดับดังนี้

1.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบโฟนิกส์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนอยู่ที่ 6.75/15 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.04 และค่าเฉลี่ยหลังเรียนอยู่ที่ 12.13/15 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.23

1.2 ผลการประเมินทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบโฟนิกส์มีผลการ

ประเมินทักษะการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 8.08 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.79 อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 100

1.3 การประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบโฟนิกส์มีผลการประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 15.29 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.39 อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 50 และระดับดีมาก ร้อยละ 50

การอภิปรายผล

1. จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบหาค่าความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดม่วงงาม โดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์จากผลการวิจัย พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้สามารถอภิปรายได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกิดขึ้น เกิดจากการเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ ซึ่งสอดคล้องกับ ปราณี กองจินดา (2549) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงความสามารถหรือผลสำเร็จที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ เสืออินทร์ (2557) ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตวดี วังสนาม (2564) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านออกเสียงแบบโฟนิกส์ (Phonics) โดยใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านออกเสียงแบบ โฟนิกส์ (Phonics) โดยใช้แบบฝึกทักษะ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. จากการประเมินทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดม่วงงาม หลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ พบว่า มีผลการประเมินทักษะการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 8.08 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.79 อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 100 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชพล สุริยมณฑล (2560) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ในระดับดีเยี่ยมหลังได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบโฟนิกส์ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริณภาพรหมคำ (2558) เรื่อง แนวทางทางภาษาศาสตร์ในการสอนการเน้นเสียงพยางค์ภาษาอังกฤษในระดับคำสำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า หลังจากการเรียนการออกเสียงตามหลักสัทศาสตร์แล้ว ผู้เรียนที่ได้เรียนการออกเสียงตามหลักสัทศาสตร์สามารถเน้นเสียงพยางค์ในภาษาอังกฤษได้ถูกต้องตามรูปแบบของภาษาอังกฤษมากกว่าผู้เรียนที่ไม่ได้เรียนการออกเสียงตามหลักสัทศาสตร์อย่างเห็นได้ชัด และผู้เรียนที่ได้เรียนการออกเสียงตามหลักสัทศาสตร์มีพัฒนาการด้านการเน้นเสียงพยางค์ในภาษาอังกฤษดีกว่าผู้เรียนที่ไม่ได้เรียนการออกเสียงตามหลักสัทศาสตร์อย่างเด่นชัด ดังนั้น การเรียนการออกเสียงภาษาอังกฤษตามหลักสัทศาสตร์เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านการเน้นเสียงพยางค์ในคำภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น

3. การประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ โดยพฤติกรรมบ่งชี้ถึงการแสดงออกพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้มีความสอดคล้องกับการศึกษาของปิลันญา วงศ์บุญ (2550) ที่ได้รับถึงพฤติกรรมบ่งชี้ต่าง ๆ ที่จะแสดงออกเมื่อนักเรียนมีใฝ่เรียนรู้ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ (1) อยากรู้ อยากเห็น เป็นคนช่างสังเกตสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว (2) มีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ชอบศึกษาค้นคว้า ทบทวนความรู้อยู่เสมอ (3) มีความเพียรพยายาม มีความมุ่งมั่นตั้งใจ ทำการบ้านด้วยตัวเอง หลังจากทำการทดลองจนได้ผลการประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดม่วงงามที่เรียนด้วยการสอนแบบโฟนิกส์มีผลการประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 15.29 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.39 อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 50 และระดับดีมาก ร้อยละ 50 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำลี รักสุทธี (2553) พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้เพิ่มขึ้นสามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษของนักเรียนได้เป็นอย่างดีและผู้เรียนมีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้อยู่ในระดับดี ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรเพิ่มและมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการเรียนรู้พื้นฐานการอ่านออกเสียงตามหลัก เพื่อให้เด็กมีความเข้าใจในระบบการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษโดยเฉพาะในช่วงชั้นประถมศึกษาตอนต้นจะสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและปรับพื้นฐานการอ่านให้นักเรียนได้เป็นอย่างดี
2. ครูสามารถนำวิธีการสอนโฟนิกส์ไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมกับผู้เรียน รวมไปถึงรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษาและการออกเสียงและคำนึงถึงความเหมาะสมด้านเวลา สื่อการเรียน และเนื้อหาที่เหมาะสม
3. ควรมีการทำการวิจัยทดลองแบบมีกลุ่มทดลองเพื่อเปรียบเทียบนักเรียนสองกลุ่มเพื่อให้เห็นข้อแตกต่างของการจัดการเรียนรู้แบบปกติและการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบโฟนิกส์ได้อย่างชัดเจน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษของนักเรียนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากวิธีการโฟนิกส์นั้นสัมพันธ์กับทักษะในการเรียนภาษาอังกฤษทุกทักษะไม่ว่าจะเป็นฟัง พูด อ่าน เขียนและสะกดคำ ซึ่งเมื่อผู้เรียนแยกแยะหน่วยเสียงเป็นจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจ เวลาฟังเจ้าของภาษาพูด (Listening) เมื่อเข้าใจก็สามารถโต้ตอบได้ (Speaking) และเมื่อผู้เรียนพบคำใหม่ ก็ใช้หลักแยกแยะหน่วยเสียงอ่านได้ (Reading) ซึ่งเมื่อผู้เรียนอ่านได้ก็จะสามารถเขียนคำตามที่ได้ (Spelling และ Writing)

เอกสารอ้างอิง

- กีก่อ พิสุทธิ และกัลยรัตน์ ชาวันดี. (2561). การพัฒนาทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษ โดยใช้ชุดฝึกทักษะ โฟนิคส์ออนไลน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเต่างอยพัฒนศึกษา.
http://www.ska2.go.th/reis/data/research/25620911_150656_0997.pdf
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). คู่มือการใช้แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สำหรับครูผู้สอนโรงเรียนในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำ ตำบล ระดับมัธยมศึกษาและโครงการโรงเรียนประชารัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 35 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. ผู้แต่ง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. ผู้แต่ง.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2551). เรียนให้รู้: ใช้ข้อมูลอย่างผู้ชนะ (พิมพ์ครั้งที่ 2). ชัคเชส มีเดีย.
- จิตวดี วังสนาม. (2564). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านออกเสียงแบบโฟนิกส์ (Phonics) โดยใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, คณะครุศาสตร์.
- จิราภรณ์ เสืออินทร์. (2557). การพัฒนาทักษะความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษโดยการสอนแบบ โฟนิกส์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบุญคุ้มราษฎร์บำรุง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา- บัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ณัฐพล สุริยมณฑล. (2560). การสอนแบบโฟนิกส์เพื่อส่งเสริมการออกเสียงและความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทรงพจน์ สุภาพล. (2557). นักวิจัยช่วยไขปริศนาว่าทำไมเสียงเพลงจึงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพความทรงจำของ คนเราได้. <https://www.voathai.com/a/music-and-memories-ss/1822556.html>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). สุวีริยาสาส์น.
- บุษกร โยธานัก. (2555). พัฒนาการของเด็กวัยเรียน 6-12 ปี. <https://www.gotoknow.org/posts/305078>
- ปราณี กองจินดา. (2549). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และทักษะการคิดเลขในใจของ นักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบชิปปา โดยใช้แบบฝึกหัดที่เน้นทักษะการคิดเลขในใจกับนักเรียนที่ ได้รับการสอนโดยใช้คู่มือครู. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา.
- ปิลันญา วงศ์บุญ. (2550). การศึกษาคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โฟนิกส์คืออะไร. (2557). โฟนิกส์คืออะไร. <https://goodworksheet.wordpress.com/2014/11/14/โฟนิกส์คืออะไร-2/>
- ศิริณา พรหมคำ. (2558). แนวทางทางภาษาศาสตร์ในการสอนการเน้นเสียงพยางค์ภาษาอังกฤษในระดับคำ สำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2532). *การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์.
- สุรวาท ทองบุ. (2550). *การวิจัยทางการศึกษา*. อภิชาติการพิมพ์.
- สำลี รักสุทธี. (2553). *คู่มือการจัดทำสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน และแผนฯ ประกอบสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน*. พัฒนาศึกษา.
- อินทิรา ศรีประสิทธิ์. (2552). ทฤษฎีใหม่ในการสอนภาษาอังกฤษสำหรับคนไทยที่รวมการวางพื้นฐานด้วย Phonemic Awareness & Phonics ตามด้วยการสอนอ่านเป็นคำ (Whole Language) เพื่อแก้ปัญหาอาการภาษาอังกฤษบกพร่อง (Dyslexia) ของคนไทย. ใน *เอกสารการอบรมครูในสภาพแวดล้อมที่มีนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้* (หน้า 1-14). UNESCO-APEID.
- Guglielmino, P. J. & Guglielmino, L. M. (2003). Are your learners ready for e-learning? In Piskurich, G. (Ed.) *The American Management Association handbook of e-learning: Effective design, implementation and technology solutions*. AMACOM.

การนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1

สุดารัตน์ ประกอบมัย¹ทศพร เกตุณอม²

วันที่รับบทความ: 25 กรกฎาคม 2566

วันแก้ไขบทความ: 15 สิงหาคม 2566

วันที่ตอบรับบทความ: 28 สิงหาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 (2) แนวทางการพัฒนาการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 185 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสอบถามมีค่าความตรงระหว่าง 0.67-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) การนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือด้านการนิเทศแบบร่วมมือและด้านการนิเทศแบบไม่ชี้แนะ และระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการนิเทศแบบชี้แนะให้ข้อมูลและด้านการนิเทศแบบชี้แนะควบคุม (2) แนวทางการพัฒนาการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครู มีแนวทาง ดังนี้ (1) แบบร่วมมือ ผู้นิเทศมีขั้นตอนการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหา (2) แบบไม่ชี้แนะ ครูหรือคณะครูรับผิดชอบโดยตรงในการตัดสินใจในเรื่องนั้น ๆ ผู้นิเทศไม่เป็นผู้ชี้แนะและมีส่วนร่วมน้อยที่สุด (3) แบบชี้แนะให้ข้อมูล ควรดำเนินการโดยใช้พฤติกรรมของความเต็มใจที่จะร่วมรับผิดชอบ (4) แบบชี้แนะควบคุม ควรชี้แนะให้ความรู้แก่ครูที่มีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามที่ผู้นิเทศแนะนำ

คำสำคัญ : การนิเทศ; การสอนที่พึงประสงค์ของครู; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

กรุงเทพมหานคร เขต 1

ประเภทบทความ : บทความวิจัย

¹นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

19/1 ถนนเพชรเกษม เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร 10160, ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล E-mail: Sudarat2106@gmail.com

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

เอเชียอาคเนย์ 19/1 ถนนเพชรเกษม เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร 10160, ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล E-mail: kettanom23@gmail.com

Desirable Teaching Supervision of Teachers Under The Secondary Educational Service Area Office Bangkok District 1

Sudarat Pragobmai¹

Thasporn Kettanom²

Received: 25 July 2023

Revised: 15 August 2023

Accepted: 28 August 2023

Abstract

The objectives of this research were to study 1) Desirable teaching supervision of teachers under the Secondary Educational Service Area Office, Bangkok District 1 2) Guidelines for the development of desirable teaching supervision of teachers under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok District 1. The sample group was 185 teachers under Bangkok Secondary Educational Service Area Office, Bangkok District 1. The tools used were a 5 point rating scale questionnaire and structured interview. The validity of the questionnaire was 0.67-1.00 and the reliability was 0.97. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The results showed that; (1) The desirable teaching supervision of the teachers under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office, District 1 in general was at a high level. When considering each aspect, it was found that there were 2 aspects at a high level, namely, cooperative supervision and non-directive supervision and the 2 aspects in a medium level, namely, information-directed supervision and control-directed supervision. (2) Guidelines for the development of desirable teaching supervision of teachers are as follows: 1) Cooperative Type: Supervisors have a negotiating process to find mutual agreement on problem solutions. 2) Non-guided: Teacher or faculty is directly responsible for making decisions on that subject. Supervisors should have no direction and have minimal involvement. 3) Information-directed Supervision should be implemented by using the behavior of willingness to share responsibility. 4) Control-directed Supervision should be implemented for teachers who are likely to follow the supervisor's recommendations.

Keyword: Supervision; Desirable Teaching of Teachers; Secondary Educational Service Area; Office Bangkok District 1

Type of Article: Research Article

¹Master of Education students Education Administration Faculty of Arts and Sciences Southeast Asia University 19/1

Phetkasem Road, Nong Khaem District, Bangkok 10160, Thailand

Corresponding Author: E-mail: Sudarat2106@gmail.com

²Assistant professor Dr. of the Master of Education Program Education Administration Faculty of Arts and Sciences Southeast Asia University 19/1 Phetkasem Road, Nong Khaem District, Bangkok 10160, Thailand

Corresponding Author: E-mail: kettanom23@gmail.com

บทนำ

การพัฒนาครูในยุคปฏิรูปการศึกษาเพื่อสร้างคนให้เป็นผู้มีใจรักที่จะเรียนรู้สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง สังคมความรู้และทักษะที่จำเป็นเพื่อพร้อมเผชิญสถานการณ์ต่างๆ อย่างรู้เท่าทัน ครูจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิดและความเชื่อของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยมีการพัฒนาการสอนอยู่บนพื้นฐานความรู้ ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียนเป็นหลักยึดตามศาสตร์ทางการสอนและเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนมีความสำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยครูต้องเชื่อเสมอว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอน ความคิดและพฤติกรรมการสอนของครูถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ หากครูมีพฤติกรรมการสอนที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนย่อมทำให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ทำให้การจัดการเรียนการสอนของครูดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ (Goytha, 2003, p. 215)

การนิเทศการสอนเป็นส่วนหนึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและในการประกันคุณภาพภายใน มาตรฐานที่ 18 ได้กำหนดให้สถานศึกษามีระบบการนิเทศการสอนและนำผลไปปรับปรุงการสอนอย่างสม่ำเสมอ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1, 2563, หน้า 9) การนิเทศการสอนเป็นงานที่มุ่งพัฒนาระบบการเรียนการสอน เพื่อช่วยพัฒนาครูให้เกิดความเจริญงอกงามในวิชาชีพ มีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาครูให้มีการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือการศึกษาให้มีคุณภาพดี ซึ่งเป็นงานที่ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนและเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการในโรงเรียนและเกี่ยวข้องกับครูโดยตรง (Glickman, 2010, p. 118)

การนิเทศการสอนของครูในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่าปัญหาที่ทำให้การนิเทศการสอนในโรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากการนิเทศการสอนยังขาดการพัฒนา ขาดทักษะกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนและขาดการประสานความร่วมมือ ซึ่งเป้าหมายของการนิเทศการสอนในปัจจุบันก็เพื่อช่วยให้ครูสามารถแก้ปัญหาการสอนของตนเองได้และปฏิบัติตามการจัดการเรียนการสอนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ กลีกแมน กอร์ดอน และ รอสกอร์ดอน (Glickman, Gardon, & Ross-Gordon, 2001, pp. 125-128) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการสอนไว้ 4 แบบ คือ 1. การนิเทศแบบชี้นำควบคุม (Directive with Control) 2. การนิเทศแบบชี้นำให้ข้อมูล (Directive with Information) 3. การนิเทศแบบร่วมมือ (Collaborative Approach) 4. การนิเทศ

แบบไม่ชี้นำ (Non-Directive Approach) เพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาวิเคราะห์ เพื่อใช้ในการวางแผน การดำเนินการนิเทศการสอน เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการทำงานให้แก่ครูทุกคนในสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูสามารถปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอและพัฒนาตรงตามความต้องการของนักเรียนด้วยเทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 849 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 265 คน ที่ได้มาจากการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) จากนั้นใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นชั้น (Strata) และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลาก

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษาในครั้งนี้ คือ การนิเทศการสอนตามแนวคิดของ กลี๊กแมน กอร์ดอน และรอสกอร์ดอน ได้แก่ การนิเทศแบบชี้แนะควบคุม การนิเทศแบบชี้แนะให้ข้อมูล การนิเทศแบบร่วมมือ การนิเทศแบบไม่ชี้นำ

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ครูสามารถนำผลการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ไปพัฒนาต่อยอดให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล
2. ผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่ และผู้อำนวยการโรงเรียน นำแนวทางการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนให้ครูในสังกัด นำไปปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูตามแนวคิดของ กลlickแมน กอร์ดอน และรอสกอร์ดอน (Glickman, Gardon & Ross-Gordon, 2001, pp. 125-128) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการสอนไว้ 4 แบบ คือ

1. การนิเทศแบบชี้นำควบคุม (Directive with Control) เป็นการให้คำแนะนำ ชี้นำแนวทางปฏิบัติ โดยตรงที่เหมาะสมกับครูที่มีระดับพัฒนาการที่ต่ำมาก ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความผูกพันในภาระหน้าที่อยู่ในระดับต่ำมากที่สุดและมีปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนที่เป็นปัญหาสำคัญ ผู้นิเทศควรพิจารณาเลือกใช้วิธีการนิเทศแบบชี้นำควบคุม

2. การนิเทศแบบชี้นำให้ข้อมูล (Directive with Information) เป็นการชี้นำให้ข้อมูล ดำเนินการเช่นเดียวกับการนิเทศแบบชี้นำควบคุม เพียงแต่ไม่ชี้นำหรือไม่แนะนำวิธีการปฏิบัติ แต่ให้ข้อมูลและวิธีการหลายวิธีให้ครูได้เลือกปฏิบัติ ผู้นิเทศควรลดพฤติกรรมกรณินิเทศแบบชี้นำควบคุมให้น้อยลง และพยายามส่งเสริมครูในการตัดสินใจมากขึ้นเรื่อยๆ จนครูสามารถที่จะร่วมคิด ร่วมปฏิบัติงานได้กับบุคคลอื่น

3. การนิเทศแบบร่วมมือ (Collaborative Approach) ในการนิเทศแบบร่วมมือ ผู้นิเทศและครูจะร่วมกันตัดสินใจ ในวิธีการแก้ปัญหาและการปฏิบัติงานตลอดเวลา ทั้งครูและผู้นิเทศจะให้ข้อเสนอแนะแก่กันและกัน เพื่อร่วมกันพิจารณาหาข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติงาน

4. การนิเทศแบบไม่ชี้นำ (Non-Directive Approach) เป็นการนิเทศที่ผู้นิเทศจะใช้พฤติกรรมในการพูดคุยทำงานร่วมกับครู โดยที่ครูจะเป็นผู้ที่ตัดสินใจด้วยตนเอง ผู้นิเทศเป็นเพียงผู้ช่วยในการสนับสนุนในเรื่องต่างๆ

การนิเทศการสอนเป็นงานที่มอบให้ผู้นิเทศกระตุ้นผู้สอนให้มีการพัฒนาวิธีการสอนและนำสื่อการเรียนการสอนมาประยุกต์โดยเน้นถึงทักษะในการติดต่อสื่อสาร เกี่ยวกับงานและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนในเรื่องหลักการ การจัดครูเข้าสอน การจัดสื่อการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก การเตรียมและพัฒนาครูรวมทั้งการประเมินผลการเรียนการสอน

การนิเทศแบบชี้นำควบคุมตามแนวคิดของ แคนซ์ ชัลแมนและสัลลิแวน (Glanz, Shulman & Sullivan, 2007, p. 211) ได้เสนอแนวคิดว่าการนิเทศแบบชี้นำควบคุม เป็นพฤติกรรมกรณินิเทศภายในที่เน้นการประพฤติปฏิบัติด้วยการพูด การใช้ภาษา ท่าทางต่างๆ ในการให้คำแนะนำช่วยเหลือครู ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสามารถกระทำได้กับครูเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

การนิเทศแบบชี้นำให้ข้อมูลตามแนวคิดของ ดาวนีย์ (Downey, 2014, p. 114) ได้เสนอแนวคิดว่าการนิเทศแบบชี้นำให้ข้อมูล เป็นพฤติกรรมกรณินิเทศที่มีลักษณะเช่นเดียวกับการนิเทศแบบชี้นำควบคุม เพียงแต่ไม่ชี้นำ หรือไม่แนะนำวิธีการปฏิบัติให้ครูโดยตรง แต่ให้ข้อมูลและวิธีการหลายวิธีให้ครูได้เลือกปฏิบัติ ซึ่งผู้นิเทศ ควรจะต้องพยายามลดพฤติกรรมกรณินิเทศแบบชี้นำควบคุมให้น้อยลง และพยายามส่งเสริมครูในการตัดสินใจมากขึ้นเรื่อยๆ จนครูสามารถที่จะร่วมคิดร่วมปฏิบัติงานได้กับบุคคลอื่น โดยไม่ต้องอาศัยผู้นิเทศช่วยแนะนำตลอดเวลา

การนิเทศแบบร่วมมือตามแนวคิดของ เซิน, โนลส์, โคลย์ แอนด์ เพรสวูด, จอห์น (Johns, 2000, 219-221; Knowles, Cole & Press wood, 1994; Schon, 1987;) ได้เสนอแนวคิดว่าการนิเทศแบบร่วมมือเป็นการนิเทศที่ใช้กระบวนการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องของครูกับผู้นิเทศร่วมกันตั้งคำถามและการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยส่งเสริมให้ครูคิดวิเคราะห์ด้วยหลักการและเหตุผลรวมทั้งการทบทวนและสะท้อนการทำงานของตน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ เกิดความคิดและมุมมองใหม่ ๆ และหาวิธีการในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นส่งผลให้ครูสามารถปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

การนิเทศแบบไม่ชี้นำตามแนวคิดของ โรเจอร์ (Rogers, 2009, p. 221) ได้เสนอแนวคิดว่าการนิเทศแบบไม่ชี้นำเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศมีอิสระทางความคิดและการกระทำในการจัดการกับปัญหาหรือการจัดการเรียนการสอนได้ด้วยตนเอง แม้จะมีผู้นิเทศคอยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ อยู่บ้าง ผู้นิเทศจะไม่เข้าไปแสดงพฤติกรรมการใช้อำนาจเหนือผู้รับการนิเทศ ทำให้ผู้รับการนิเทศรู้สึกดีต่อผู้นิเทศ เปิดใจยอมรับข้อมูลย้อนกลับใด ๆ จากผู้นิเทศ ส่งผลให้ผู้รับการนิเทศเกิดเจตคติที่ดีต่อการนิเทศทำให้การนิเทศประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมจินตนา แสงทอง (2563, หน้า 98) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนวัดปรกเจริญ ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศแบบไม่ชี้นำ ผู้นิเทศจะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้การสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ ตามที่ครูผู้รับการนิเทศร้องขอ ครูผู้รับการนิเทศเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง การนิเทศแบบไม่ชี้นำผู้นิเทศต้องคำนึงอยู่เสมอว่า ตนเองไม่ใช่ผู้ตัดสินใจในการแก้ปัญหาของครูผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศสามารถกระตุ้นให้ครูผู้รับการนิเทศ มีความมุ่งมั่นในการแก้ปัญหา ส่งเสริมและให้กำลังใจครูผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศกล่าวชื่นชม ยกย่องผลสำเร็จที่เกิดจากการปฏิบัติของครูผู้รับการนิเทศ

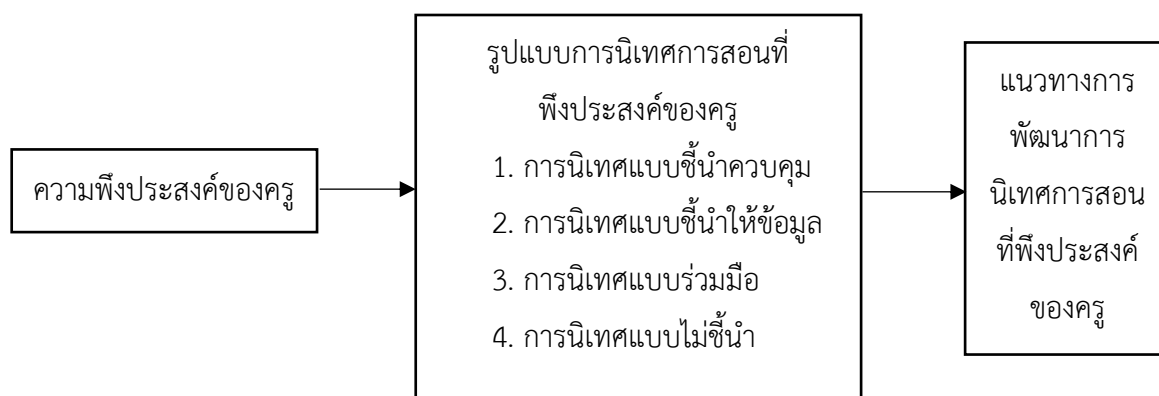
ศุภวิทย์ ศิริผลวุฒิชัย (2563, หน้า 101) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสู่ความสำเร็จของการนิเทศด้วยพฤติกรรม การนิเทศที่เหมาะสม ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศแบบชี้นำควบคุม ผู้นิเทศมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำกับครูผู้รับการนิเทศโดยตรง เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยผู้นิเทศเป็นผู้ที่มีอำนาจหรือตำแหน่งที่สูงกว่าผู้รับการนิเทศ สามารถสั่งการโดยครูผู้รับการนิเทศยอมรับ ผู้นิเทศต้องมีความรู้ในเรื่องนั้นๆ ดีกว่าครูผู้รับการนิเทศจึงจะได้รับความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจ การนิเทศแบบชี้นำควบคุมจะเกิดประโยชน์ต่อการนิเทศด้วยกัน

สถาพร สมอุทัย (2565, หน้า 96) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนิเทศการศึกษาหนึ่งตัวช่วยในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศแบบชี้นำให้ข้อมูล ผู้นิเทศมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำกับครูผู้รับการนิเทศโดยให้ข้อมูลและวิธีการแก้ปัญหามารจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ผู้นิเทศให้คำแนะนำแนวทางในการปฏิบัติ เปิดโอกาสให้ครูผู้รับการนิเทศได้พิจารณาแนวทางที่เหมาะสมไปใช้ และครูผู้รับการนิเทศยอมรับในแนวทางปฏิบัติรวมทั้งให้ความร่วมมือในการดำเนินการ

ณาริณี ทองมี (2564, หน้า 93) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินการนิเทศการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ผลการวิจัยพบว่า ผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศตัดสินใจร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานอื่นๆ ผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศจะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเพื่อพิจารณาและตัดสินใจร่วมกันในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน การนิเทศแบบร่วมมือต้องเกิดจากความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศในทุกๆ ขั้นตอนของการดำเนินงานการนิเทศ

Wanzare (2012, p. 224) ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในประเทศเคนยา ผลการวิจัยพบว่าการนิเทศการเรียนการสอนถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรเพื่อให้มั่นใจว่ามีการปฏิบัติตามกฎระเบียบและขั้นตอน ความซื่อตรงต่อหน่วยงาน ประโยชน์ของการดำเนินงานนิเทศ เพื่อสร้างผลงานทางวิชาการของนักเรียนและการปรับปรุงคุณภาพการสอนของครู

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ที่มา: Glickman, Gardon and Ross-Gordon (2001, pp. 125-128)

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 849 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 265 คน โดยการเปิดตารางของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ใน 4 ด้าน คือ ด้านการนิเทศแบบชี้แนะโดยการควบคุม ด้านการนิเทศแบบชี้แนะโดยการให้ข้อมูล ด้านการนิเทศแบบร่วมมือ ด้านการนิเทศแบบไม่ชี้แนะ ทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างขอบเขตของการวิจัยรวมทั้งวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

5 ระดับ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อพิจารณาความถูกต้อง ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้วนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและแบบสอบถามแต่ละข้อสามารถสอบถามได้ตรงตามเนื้อหา จากนั้นนำผลการตอบของผู้เชี่ยวชาญไปหาค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC เท่ากับ 0.5 ขึ้นไป ผลปรากฏว่าข้อคำถามใช้ได้ทุกข้อ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขถูกต้องสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำมาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.97 นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขแล้ว นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป (Cronbach, 1971, p. 228)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าลิเคิร์ต (Likert Scale) ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอหนังสือจากคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน 265 ชุด ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม พร้อมนัดหมายวันรวบรวมข้อมูลกลับคืน โดยผู้วิจัยติดตามเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 185 ชุด คิดเป็นร้อยละ 70 ของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและนำเสนอด้วยเชิงพรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ วิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์การนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและสรุปผลเป็นรายชื่อ

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์การนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่าการ

นิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.59$, $S.D.=0.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ด้านคือ ด้านการนิเทศแบบร่วมมือ ($\bar{X}=4.29$, $S.D.=0.82$) ด้านการนิเทศแบบไม่ชี้แนะ ($\bar{X}=3.96$, $S.D.=0.93$) และระดับปานกลาง 2 ด้านคือด้านการนิเทศแบบชี้แนะให้ข้อมูล ($\bar{X}=3.36$, $S.D.=0.97$) และด้านการนิเทศแบบชี้แนะควบคุม ($\bar{X}=2.76$, $S.D.=1.07$)

ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ได้แนวทางในการพัฒนา ดังนี้

ด้านการนิเทศแบบร่วมมือ เป็นการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูระดับที่ 1 ผู้นิเทศมีขั้นตอนการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาที่เป็นการยอมรับของครู

ด้านการนิเทศแบบไม่ชี้แนะ เป็นการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูระดับที่ 2 ครูหรือคณะครูรับผิดชอบโดยตรงในการตัดสินใจในเรื่องนั้นๆ ผู้นิเทศไม่เป็นผู้ชี้แนะและมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ด้านการนิเทศแบบชี้แนะให้ข้อมูล เป็นการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูระดับที่ 3 ควรดำเนินการโดยใช้พฤติกรรมของความเต็มใจที่จะร่วมรับผิดชอบ ครูมีความเชื่อมั่นในตัวผู้นิเทศ

ด้านการนิเทศแบบชี้แนะควบคุม เป็นการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูระดับที่ 4 ควรชี้แนะให้ความรู้แก่ครูที่มีความรู้น้อย มีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามที่ ผู้นิเทศแนะนำและคิดว่าเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติตาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการนิเทศแบบร่วมมือ ด้านการนิเทศแบบไม่ชี้แนะ และระดับปานกลาง 2 ด้านคือด้านการนิเทศแบบชี้แนะให้ข้อมูลและด้านการนิเทศแบบชี้แนะควบคุม

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ได้แนวทางในการพัฒนา ดังนี้

ด้านการนิเทศแบบร่วมมือ โดยผู้นิเทศมีขั้นตอนการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาที่เป็นการยอมรับของครู และครูควรจะร่วมกันตัดสินใจ ในวิธีการแก้ปัญหาและการปฏิบัติงานตลอดเวลา ทั้งครูและผู้นิเทศจะให้ข้อเสนอแนะแก่กันและกัน เพื่อร่วมกันพิจารณาหาข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติ

ด้านการนิเทศแบบไม่ชี้แนะ โดยครูหรือคณะครูรับผิดชอบโดยตรงในการตัดสินใจในเรื่องนั้นๆ ผู้นิเทศไม่เป็นผู้ชี้แนะและมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ผู้นิเทศจะใช้พฤติกรรมในการพูดคุยทำงานร่วมกับครูโดยที่ครูจะเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตัวเอง ผู้นิเทศเป็นเพียงผู้ช่วยในการสนับสนุนในเรื่องต่างๆ

ด้านการนิเทศแบบชี้แนะให้ข้อมูล โดยควรฝึกให้ครูมีประสบการณ์ในประเด็นปัญหาที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เป็นปัญหาในการสอนหลายๆ ประเด็น การชี้แนะให้ข้อมูลควรดำเนินการโดยใช้พฤติกรรมของความเต็มใจที่จะร่วมรับผิดชอบ ครูมีความเชื่อมั่นในตัวผู้นิเทศ

ด้านการนิเทศแบบชี้หน้าควบคุม โดยควรชี้แนะให้ความรู้แก่ครูที่มีความรู้แน่น มีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามที่ ผู้นิเทศแนะนำและคิดว่าเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติตามซึ่งการให้คำแนะนำชี้หน้า ควรมีแนวทางปฏิบัติโดยตรงอย่างเหมาะสมสำหรับครูที่มีระดับพัฒนาการที่ต่ำมากให้มีความรู้

การอภิปรายผล

1. การนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการนิเทศแบบร่วมมือ ด้านการนิเทศแบบไม่ชี้หน้า และระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการนิเทศแบบชี้หน้าให้ข้อมูลและด้านการนิเทศแบบชี้หน้าควบคุม ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก การนิเทศการสอนเป็นการช่วยเหลือแนะนำ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู พัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติการสอนซึ่งเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศโดยมีผลลัพธ์อยู่ที่คุณภาพการจัดการศึกษาและคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ ถาวรโชติ (2564, หน้า 99) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศด้วยเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศด้วยเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลของสถานศึกษาในด้านการนิเทศแบบร่วมมือ ด้านการนิเทศแบบไม่ชี้หน้า ด้านการนิเทศแบบชี้หน้าให้ข้อมูล ด้านการนิเทศแบบชี้หน้าควบคุม รูปแบบทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

2.1 ด้านการนิเทศแบบร่วมมือ ผู้นิเทศมีขั้นตอนการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาที่เป็นการยอมรับของครู และครูควรจะร่วมกันตัดสินใจ ในวิธีการแก้ปัญหาและการปฏิบัติงานตลอดเวลา ทั้งครูและผู้นิเทศจะให้ข้อเสนอแนะแก่กันและกัน เพื่อร่วมกันพิจารณาหาข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธาริณี ทองมี (2564, หน้า 93) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินการนิเทศการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ผลการวิจัยพบว่า ผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศตัดสินใจร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหามาตรการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานอื่นๆ ผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศจะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเพื่อพิจารณาและตัดสินใจร่วมกันในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน การนิเทศแบบร่วมมือต้องเกิดจากความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศในทุกๆ ขั้นตอนของการดำเนินงานการนิเทศ ผู้นิเทศรับฟังความคิดเห็นของครูผู้รับการนิเทศและร่วมเสนอความคิดเห็นของผู้นิเทศเกี่ยวกับปัญหาการจัดการสอน ผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศร่วมกันพิจารณาแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน และร่วมกันเสนอวิธีการแก้ปัญหาก่อนที่จะเลือกวิธีการที่เป็นไปได้มากที่สุด และผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศตกลงเกี่ยวกับผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกัน

2.2 ด้านการนิเทศแบบไม่ชี้หน้า ครูหรือคณะครูรับผิดชอบโดยตรงในการตัดสินใจในเรื่องนั้นๆ ผู้นิเทศไม่เป็นผู้ชี้แนะและมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ผู้นิเทศจะใช้พฤติกรรมในการพูดคุยทำงานร่วมกับครูโดยที่ครูจะเป็นผู้ที่ตัดสินใจด้วยตัวเอง ผู้นิเทศเป็นเพียงผู้ช่วยในการสนับสนุนในเรื่องต่างๆ สมจินตนา แสงทอง (2563, หน้า 98)

ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนวัดปรกเจริญ ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศแบบไม่ชี้หน้า ผู้นิเทศจะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้การสนับสนุนในเรื่องต่างๆ ตามที่ครูผู้รับการนิเทศร้องขอ ครูผู้รับการนิเทศเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง การนิเทศแบบไม่ชี้หน้าผู้นิเทศต้องคำนึงอยู่เสมอว่า ตนเองไม่ใช่ผู้ตัดสินใจในการแก้ปัญหาของครูผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศสามารถกระตุ้นให้ครูผู้รับการนิเทศ มีความมุ่งมั่นในการแก้ปัญหา ส่งเสริมและให้กำลังใจครูผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศกล่าวชื่นชม ยกย่องผลสำเร็จที่เกิดจากการปฏิบัติของครูผู้รับการนิเทศ

2.3 ด้านการนิเทศแบบชี้หน้าให้ข้อมูล ควรฝึกให้ครูมีประสบการณ์ในประเด็นปัญหาที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เป็นปัญหาในการสอนหลายๆ ประเด็น การชี้หน้าให้ข้อมูลควรดำเนินการโดยใช้พฤติกรรมของความเต็มใจที่จะร่วมรับผิดชอบ ครูมีความเชื่อมั่นในตัวผู้นิเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สถาพร สมอุทัย (2565, หน้า 96) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนิเทศการศึกษาหนึ่งตัวช่วยในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศแบบชี้หน้าให้ข้อมูลผู้นิเทศมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำกับครูผู้รับการนิเทศโดยให้ข้อมูลและวิธีการแก้ปัญหามาจากการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ผู้นิเทศให้คำแนะนำแนวทางในการปฏิบัติ เปิดโอกาสให้ครูผู้รับการนิเทศได้พิจารณาแนวทางที่เหมาะสมไปใช้และครูผู้รับการนิเทศยอมรับในแนวทางปฏิบัติรวมทั้งให้ความร่วมมือในการดำเนินการ การที่ผู้นิเทศจะสามารถแสดงพฤติกรรมการนิเทศแบบชี้หน้าให้ข้อมูลได้นั้น ผู้นิเทศต้องมีความรู้ความสามารถที่มากกว่าครูผู้รับการนิเทศอย่างชัดเจน มีความเชี่ยวชาญและน่าเชื่อถือ

2.4 ด้านการนิเทศแบบชี้หน้าควบคุม ควรชี้แนะให้ความรู้แก่ครูที่มีความรู้น้อย มีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามที่ ผู้นิเทศแนะนำและคิดว่าเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติตามซึ่งการให้คำแนะนำชี้หน้า ควรมีแนวทางปฏิบัติโดยตรงอย่างเหมาะสมสำหรับครูที่มีระดับพัฒนาการที่ต่ำมากให้มีความรู้ ครูผู้รับการนิเทศมีระดับความสามารถและระดับพัฒนาการในการปฏิบัติงานต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภวิชญ์ ศิริผลวุฒิชัย (2563, หน้า 101) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสู่ความสำเร็จของการนิเทศด้วยพฤติกรรมการนิเทศที่เหมาะสม ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศแบบชี้หน้าควบคุม ผู้นิเทศมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำกับครูผู้รับการนิเทศโดยตรง เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยผู้นิเทศเป็นผู้ที่มีอำนาจหรือตำแหน่งที่สูงกว่าผู้รับการนิเทศ สามารถสั่งการโดยครูผู้รับการนิเทศยอมรับ ผู้นิเทศต้องมีความรู้ในเรื่องนั้นๆ ดีกว่าครูผู้รับการนิเทศจึงจะได้รับความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจ การนิเทศแบบชี้หน้าควบคุมจะเกิดประโยชน์ต่อการนิเทศด้วยกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา การนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะทั่วไป

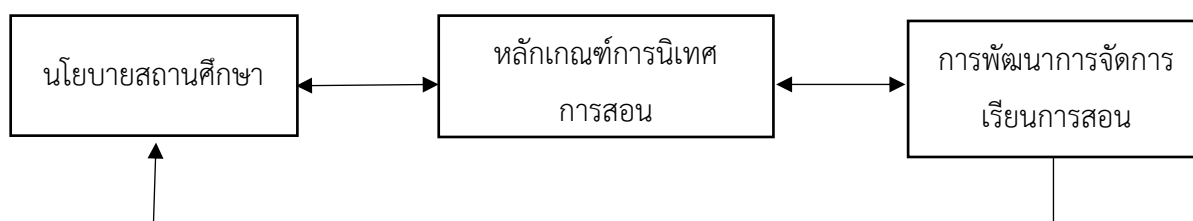
1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ควรสนับสนุนส่งเสริมการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาสู่การจัดการเรียนการสอนให้ครอบคลุมสถานศึกษาทุกแห่ง
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ควรส่งเสริมสนับสนุนการนิเทศการสอนที่มีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อใช้พัฒนาศักยภาพครูผู้รับการนิเทศในการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษารูปแบบการนิเทศการสอนโดยใช้เทคนิคการนิเทศในรูปแบบต่างๆ
2. ศึกษาวิจัยการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัย

การนิเทศการสอนตามทีครุมีความประสงค์ในด้านการนิเทศแบบร่วมมือ ด้านการนิเทศแบบไม่ชี้นำ ด้านการนิเทศแบบชี้แนะให้ข้อมูล ด้านการนิเทศแบบชี้แนะควบคุม ซึ่งผลการวิจัยควรมีการนำมากำหนดให้เป็น นโยบายของสถานศึกษา สามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้อย่างเป็นรูปธรรมและเหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพครูและผู้เรียนในโรงเรียน และควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการนิเทศการสอนเพื่อให้ ครูสามารถนำไปใช้ได้ทิศทางเดียวกัน ผู้นิเทศควรเลือกใช้การนิเทศการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับ ความแตกต่างของครูผู้รับการนิเทศ โดยผู้นิเทศจำเป็นต้องมีความเข้าใจในความแตกต่างของระดับพัฒนาการ ด้านความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความสามารถในการรับรู้และความพยายามในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ของครู ดังนั้น ผู้นิเทศควรแสดงพฤติกรรมการณ์เทศที่เหมาะสมสอดคล้องกับครูผู้รับการนิเทศ รวมทั้งควร ตระหนักด้วยว่า ครูผู้รับการนิเทศคาดหวังกับพฤติกรรมการณ์เทศของผู้นิเทศแบบใด เพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศ เปิดใจยอมรับการนิเทศการสอนด้วยความเต็มใจซึ่งจะส่งผลถึงความสำเร็จของการนิเทศการสอนด้วย พฤติกรรมการณ์เทศที่เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

ทิพวรรณ ถาวรโชติ. (2564). รูปแบบการนิเทศด้วยเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ณาริณี ทองมี. (2564). การดำเนินการนิเทศการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 19. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัย
มหาเมฆราชวิทยาลัย.
- ศุภวิชญ์ ศิริผลวุฒิชัย. (2563). *สู่ความสำเร็จของการนิเทศด้วยพฤติกรรมการนิเทศที่เหมาะสม*. วิทยานิพนธ์
(นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาพร สมอุทัย. (2565). *การนิเทศการศึกษานึ่งตัวช่วยในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ใน
ศตวรรษที่ 21*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมจินตนา แสงทอง. (2563). *แนวทางการส่งเสริมการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียน
วัดปรกเจริญ*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. (2563). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(พ.ศ.2563-2565) กลุ่มนโยบายและแผน*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร
เขต 1.
- Cronbach, L. J. (1971). *Essentials of psychological testing*. (4th ed.). Harper & Row Publishers.
- Downey, C. (2014). *The Three Minute Classroom walk-through: Changing School Supervisory
Practice One Teacher at a Time*. Corwin Press.
- Glanz J., Shulman, V., & Sullivan, S. (2007). *Impact of Instructional Supervision on Student
Achievement: Can We Make the Connection?* Available: January 17.
- Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2001). *Supervision and instructional
leadership: A developmental approach*. Longman Publishing, a Pearson Education
Company.
- Glickman, C. D. (2010). *Supervision and instructional leadership: A developmental
approach*. Allyn and Bacon.
- Goytha, M. (2003). *Teaching behaviors of teachers in the Thai language course under the
office of primary Education Sarabun* (Unpublished doctoral dissertation) Kasetsart
University.
- Johns, C. (2000). *Becoming a reflective practitioner*. Blackwell Science.
- Knowles, J. G., Cole, A. L. & Press wood, C. (1994). *Through preservice teachers' eyes:
Exploring field experiences through narrative and inquiry*. Merrill.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.
Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.

Rogers, C. R. (2009). *Carl Rogers on personal power: Inner strength and its revolutionary impact*. Delacorte.

Schon, D. A. (1987). *Educating the reflective practitioner: Toward a new design for teaching And learning in the professions*. Jossey-Bass.

Wanzare, Z. (2012). Instructional Supervision in Public Secondary Schools in Kenya. *Educational Management Administration & Leadership*, 40(2), 188–216.

จริยธรรมการเขียนบทความตีพิมพ์ วารสารปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์

บทบาทหน้าที่ของผู้เขียน (Duties of Authors)

1. ผู้เขียนต้องรับรองว่าบทความที่ส่งตีพิมพ์เป็นบทความใหม่ที่ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์ และไม่ได้อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารหรือแหล่งเผยแพร่อื่นใด
2. ผู้เขียนต้องเขียนบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบที่วารสารกำหนด
3. ผู้เขียนต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่นและต้องอ้างอิงทุกครั้งเมื่อนำผลงานของผู้อื่นมาเสนอโดยอ้างอิงในเนื้อหาของบทความของตน และจัดทำเอกสารอ้างอิงไว้ท้ายบทความให้ชัดเจน
4. ผู้เขียนต้องรายงานข้อมูลการวิจัยที่เกิดขึ้นจริง ไม่บิดเบือนข้อมูล และไม่ให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ
5. ผู้เขียนที่มีรายชื่อปรากฏในบทความ ต้องมีส่วนในการทำ การวิจัยจริง
6. ผู้เขียนที่คัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) หรือละเมิดลิขสิทธิ์ผู้อื่น ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน
7. บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารถือเป็นผลงานของผู้เขียน ผู้เขียนและคณะต้องรับผิดชอบต่อบทความของตน
8. ผู้เขียนต้องแก้ไขความถูกต้องของบทความตามข้อเสนอแนะของผู้ประเมินเบื้องต้นในการตรวจสอบรูปแบบและหลักการอ้างอิงตามที่วารสารกำหนด และแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ที่พิจารณาคุณภาพของบทความ
9. ในกรณีที่ผู้เขียนทำผิดจริยธรรมจะถูกตัดสิทธิ์การตีพิมพ์เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 3 ปี โดยแจ้งผู้เขียนและหน่วยงานสังกัดของผู้เขียน
10. การพิจารณาอนุญาตให้ลงตีพิมพ์ในวารสารขึ้นอยู่กับพิจารณาจากบรรณาธิการและให้ถือเป็นที่สุด
11. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในมนุษย์ ควรมีหนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (ถ้ามี)

บทบาทหน้าที่ของบรรณาธิการ (Duties of Editors)

1. บรรณาธิการมีหน้าที่ควบคุมดูแลการบริหารงานวารสารเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามหลักเกณฑ์ที่วารสารปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์กำหนด
2. ดำเนินการตีพิมพ์เผยแพร่บทความ และพัฒนาคุณภาพของวารสารอย่างต่อเนื่อง และให้เป็นไปตามขอบเขตและวัตถุประสงค์ของวารสาร
3. ปกป้องข้อมูลส่วนตัวของผู้เขียนและผู้ประเมินบทความ เพื่อให้กระบวนการประเมินบทความนั้นมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นและเป็นไปตามเกณฑ์ของวารสาร

4. บรรณาธิการไม่ใช้อำนาจหรือหน้าที่ครอบงำ ผู้ประเมินบทความให้ประเมินบทความตามที่ตนเองต้องการ
5. บรรณาธิการต้องเลือกผู้ประเมินบทความที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญตรงกับบทความนั้นๆ
6. บรรณาธิการต้องหยุดกระบวนการประเมินบทความหากเกิดการคัดลอกผลงานผู้อื่น และต้องแจ้งให้ผู้เขียนทราบทันที หากเจ้าของบทความไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำ บรรณาธิการสามารถปฏิเสธการตีพิมพ์บทความนั้น ๆ
7. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้เขียน ผู้ประเมิน และต้องมีความรับผิดชอบในการรักษาข้อมูลได้เป็นอย่างดี
8. บรรณาธิการต้องไม่ร้องขอให้มีการอ้างอิงผลงานใดเพื่อเพิ่มจำนวนการอ้างอิง (Citation) หรือค่า Impact Factor ของวารสาร หรือเพื่อเพิ่มจำนวนการอ้างอิงของผลงานของตนหรือพวกพ้อง
9. บรรณาธิการต้องไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว โดยต้องมีการตรวจสอบการคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง และใช้โปรแกรมที่เชื่อถือได้เช่น โปรแกรม CopyCat เว็บไซต์ ThaiJO ในระดับไม่เกิน 10% เพื่อให้แน่ใจว่า บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น และหากตรวจพบ การคัดลอกผลงานของผู้อื่น เกินตามที่กำหนดไว้ จะต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้เขียนบทความหลักทันที เพื่อขอคำชี้แจง เพื่อประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความนั้นๆ
10. บรรณาธิการจะต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้เขียน และผู้ประเมิน โดยเด็ดขาด เพื่อรักษาไว้ซึ่งธรรมาภิบาลในการดำเนินงานอย่างเคร่งครัด
11. บรรณาธิการต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง
12. บทความที่ตรวจพบว่า มีการลอกเลียนบทความอื่นโดยมิชอบ หรือมีการปลอมแปลงข้อมูล ซึ่งสมควรถูกถอดถอน แต่ผู้เขียนปฏิเสธที่จะถอนบทความ บรรณาธิการสามารถดำเนินการถอดถอนบทความได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เขียนถือเป็นสิทธิและความรับผิดชอบต่อบทความของบรรณาธิการ
13. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแล การเก็บค่า Page Charge หรือ Processing Fee คือ ต้องมีการดำเนินการอย่างโปร่งใส เช่น กำหนดให้มีการประกาศกระบวนการเรียกเก็บอย่างชัดเจน หรือ ระบุราคาหรือเงื่อนไขของการเรียกเก็บค่า Page Charge ตามที่ได้ประกาศไว้อย่างเคร่งครัด

บทบาทหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ (Duties of Reviewers)

1. ผู้ประเมินบทความต้องมีความรู้ ความเข้าใจและเชี่ยวชาญในเนื้อหาของบทความที่ประเมิน หากบทความไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เชี่ยวชาญผู้ประเมินสามารถปฏิเสธที่จะประเมินบทความเรื่องนั้นให้ผู้ประสานงานของกองบรรณาธิการทราบ
2. ผู้ประเมินบทความต้องคำนึงถึงคุณภาพของบทความเป็นหลัก พิจารณาบทความภายใต้หลักการและเหตุผลทางวิชาการโดยปราศจากอคติ หรือความคิดเห็นส่วนตัว และเป็นไปในเชิงสร้างสรรค์
3. ผู้ประเมินบทความต้องประเมินบทความตามแบบประเมิน และหากมีข้อเสนอแนะนอกเหนือประเด็นตามแบบประเมินก็สามารถเสนอเพิ่มเติมเป็นลายลักษณ์อักษรให้ชัดเจน

4. ผู้ประเมินบทความจะต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนใด ๆ กับวารสาร บรรณาธิการ และผู้เขียน ซึ่งหากบรรณาธิการทราบในภายหลังจะขอยกเลิกผลการประเมินนั้น และทางวารสารจะสงวนสิทธิ์ไม่ส่งบทความให้ประเมินในครั้งต่อไป
5. ผู้ประเมินบทความต้องประเมินบทความตามกรอบระยะเวลาที่วารสารกำหนด
6. ผู้ประเมินบทความต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความที่ประเมินไปเป็นผลงานของตนเอง
7. ผู้ประเมินบทความควรให้ข้อเสนอแนะที่สอดคล้องและเป็นประโยชน์แก่ผู้เขียนบทความ
8. ผู้ประเมินบทความจะต้องรักษาความลับ ไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง
9. ผู้ประเมินบทความที่ตรวจพบว่าบทความที่พิจารณาอยู่มีความเหมือนหรือความซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่น ผู้ประเมินจะต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบ

หลักเกณฑ์การเขียนบทความเพื่อตีพิมพ์ วารสารปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์

หลักเกณฑ์การเขียนบทความวิชาการ

วารสารปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ มีกำหนดการจัดพิมพ์ปีละ 3 ฉบับ (ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน, ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม และฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในรูปแบบของบทความวิจัย บทความวิชาการ บทวิจารณ์หนังสือและเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ทางด้านสังคมศาสตร์

ข้อกำหนดในการส่งบทความ บทความจัดทำขึ้นโดยใช้ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษเท่านั้น บทความที่นำมาลงในวารสารต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างตีพิมพ์ในหนังสือหรือวารสารใดมาก่อน กระบวนการคัดเลือกบทความโดยใช้วิธีการประเมินแบบ Double-Blind Review บทความจะถูกส่งไปยังนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ เพื่อเป็นผู้อ่านประเมินบทความ

แนวทางการเขียนบทความวิชาการ ประกอบด้วย

- มีประเด็นหรือความแนวคิดที่ชัดเจน มีเนื้อหาทางวิชาการที่ถูกต้อง สมบูรณ์ และทันสมัย
- วิเคราะห์ประเด็นตามหลักวิชาการ มีการสังเคราะห์ความรู้จากแหล่งต่าง ๆ และเสนอความรู้หรือวิธีการที่เป็นประโยชน์

- สอดแทรกความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ หรือแสดงทัศนะทางวิชาการของผู้เขียนอย่างชัดเจนและเที่ยงตรง

- มีการค้นคว้าอ้างอิงจากแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้ ทันสมัย และครอบคลุม

- มีการนำเสนอข้อมูลที่เข้าใจง่ายและเป็นระบบ ใช้ภาษาทางวิชาการอย่างเหมาะสม

การส่งต้นฉบับ

1. **การตั้งค่าหน้ากระดาษ** ใช้แบบอักษร TH Sarabun New พิมพ์แบบหน้าเดียวในกระดาษขนาด A4 ตั้งขอบกระดาษทุกด้าน 1 นิ้ว (2.54 เซนติเมตร) ใส่เลขหน้ากำกับทุกหน้าที่มุมขวาด้านบน ความยาวของบทความ 12-15 หน้า

2. **ชื่อเรื่อง (Title)** ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

3. **ชื่อผู้เขียน (Author)** ประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล หน่วยงานที่สังกัด ที่อยู่ และอีเมลที่ติดต่อได้

4. **เนื้อหา (Text)** ควรใช้ภาษาแบบทางการที่ผู้อ่านเข้าใจง่ายและมีความชัดเจน ประกอบด้วย

- 4.1 **บทคัดย่อ (Abstract)** ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สรุปสาระสำคัญของบทความไว้อย่างครบถ้วน

- 4.2 **คำสำคัญ (Keywords)** จำนวน 3-5 คำ

- 4.3 **บทนำ (Introduction)** อธิบายที่มาและความสำคัญ โดยเขียนให้สอดคล้องกับชื่อเรื่อง

4.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง (Concept and Theory) อธิบายแนวคิดและทฤษฎีเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

4.5 กรอบในการวิเคราะห์ (Analysis Framework) นำเสนอกรอบสำหรับใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.6 ผลการวิเคราะห์ (Result) เป็นการอธิบายผลตามกรอบในการวิเคราะห์ โดยเขียนข้อมูลให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้อ่านได้

4.7 บทสรุป (Conclusion) เป็นการสรุปเชิงอภิปรายและมีการนำเสนอแนวคิดของผู้เขียนด้วย

4.8 ข้อเสนอแนะ (Recommendation) เป็นข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ และข้อเสนอแนะสำหรับนำไปใช้ประโยชน์

4.9 องค์ความรู้ที่ได้จากบทความ (Body of Knowledge) เป็นการนำเสนอองค์ความรู้ที่วิเคราะห์และสังเคราะห์ได้จากการเขียนบทความ

4.10 การอ้างอิง (References) ใช้รูปแบบ APA Style (7th ed.) ดังนี้

4.10.1 การเรียงลำดับ ให้เรียงลำดับจากภาษาไทยก่อนภาษาอังกฤษ ก-ฮ และ A-Z

4.10.2 ชื่อผู้เขียน เอกสารภาษาไทยใช้ชื่อ นามสกุล เอกสารภาษาอังกฤษใช้นามสกุล และอักษรย่อตัวแรกของชื่อ

4.10.3 ปีที่พิมพ์ เอกสารภาษาไทยใช้ปี พ.ศ. เอกสารภาษาอังกฤษใช้ปี ค.ศ. ใส่ในวงเล็บ หากผู้เขียนคนเดียวกันเขียนเอกสารหลายเล่ม ให้เรียงลำดับปีที่พิมพ์จากน้อยไปหามาก

4.10.4 ชื่อเรื่อง ให้ใช้ตัวเอน กรณีเป็นเรื่องย่อในหนังสือให้ระบุ “ใน” หรือ “in” ตามด้วยผู้แต่ง และชื่อหนังสือ

4.10.5 สถานที่พิมพ์และสำนักพิมพ์ เป็นรูปแบบของเอกสารประเภทหนังสือ หรือตำรา กรณีประเภทบทความในวารสาร ให้ระบุชื่อบทความ ชื่อวารสาร ปีที่ ฉบับที่ และหมายเลขหน้าของบทความ ตั้งแต่หน้าแรกถึงหน้าสุดท้าย (การอ้างอิงในเนื้อหาให้ระบุเฉพาะหน้าที่ใช้อ้างอิง)

4.10.6 การอ้างอิง Website ให้ระบุชื่อผู้เขียน ชื่อเรื่อง และค้นจาก Website

5. การส่งบทความ ให้ส่งต้นฉบับบทความออนไลน์ (ไฟล์ Word) และ (ไฟล์ PDF) ไปที่ <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/dpssj>

หมายเหตุ วารสารปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ ขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาตีพิมพ์

ตัวอย่างการเขียนบทความวิชาการ

1 นิ้ว

1 นิ้ว

1 นิ้ว

TH Sarabun New 18 Point Bold

ชื่อเรื่อง

16 Point

ชื่อและนามสกุลของผู้เขียน¹

กรณีมีผู้เขียนหลายคนให้ใส่ชื่อและนามสกุลทุกคน²

16 Point
Bold

บทคัดย่อ

16 Point

- นำเสนอให้กระชับ เน้นประเด็นสำคัญที่ต้องการนำเสนอ โดยสรุปสาระสำคัญของบทความตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับชื่อเรื่อง เพื่อดึงดูดให้ผู้อ่านอยากอ่านเนื้อหาฉบับเต็ม
- ใช้ภาษาแบบทางการ แสดงเฉพาะเนื้อหา ไม่แสดงความรู้สึก อารมณ์ หรืออคติ ไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย ควรใช้ “เทคนิคของการใช้คำ” เพื่อประโยชน์ในการค้นหาคำย่อให้พบได้ง่ายที่สุด
- ความยาวประมาณ 250 คำ

ภาษาไทย

16 Point
Bold

คำสำคัญ:

16 Point

- นำเสนอโดยเลือกใช้คำที่มีอยู่ในวัตถุประสงค์ของบทความที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องของบทความ และเป็นคำที่นิยมใช้ เพื่อต้องการให้ผู้อ่านที่สนใจค้นพบบทความ จำนวน 3-5 คำ

ประเภทบทความ: บทความวิชาการ

12 Point

¹[กรณีที่เป็นนักศึกษา] ระบุชื่อหลักสูตร สาขาวิชา คณะ สถาบันการศึกษา ที่อยู่ และอีเมลที่ติดต่อได้

²[กรณีที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหรือบุคคลทั่วไป] ระบุหน่วยงานที่สังกัด ที่อยู่ และอีเมลที่ติดต่อได้

1 นิ้ว

1 นิ้ว

1 นิ้ว

1 นิ้ว

TH Sarabun New 18 Point Bold

Title

16 Point

ชื่อและนามสกุลของผู้เขียน¹

กรณีมีผู้เขียนหลายคนให้ใส่ชื่อและนามสกุลทุกคน²

16 Point
Bold

Abstract

16 Point

- นำเสนอให้กระชับ เน้นประเด็นสำคัญที่ต้องการนำเสนอ โดยสรุปสาระสำคัญของบทความตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับชื่อเรื่อง เพื่อดึงดูดให้ผู้อ่านอยากอ่านเนื้อหาฉบับเต็ม
- ใช้ภาษาแบบทางการ แสดงเฉพาะเนื้อหา ไม่แสดงความรู้สึก อารมณ์ หรืออคติ ไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย ควรใช้ “เทคนิคของการใช้คำ” เพื่อประโยชน์ในการค้นหาคำย่อให้พบได้ง่ายที่สุด
- ความยาวประมาณ 250 คำ

ภาษาอังกฤษ

16 Point
Bold

Keywords :

16 Point

- นำเสนอโดยเลือกใช้คำที่มีอยู่ในวัตถุประสงค์ของบทความที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องของบทความ และเป็นคำที่นิยมใช้ เพื่อต้องการให้ผู้อ่านที่สนใจค้นพบบทความ จำนวน 3-5 คำ

Type of Article: Academic Article

12 Point

¹[กรณีที่เป็นนักศึกษา] ระบุชื่อหลักสูตร สาขาวิชา คณะ สถาบันการศึกษา ที่อยู่ และอีเมลที่ติดต่อได้

²[กรณีที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหรือบุคคลทั่วไป] ระบุหน่วยงานที่สังกัด ที่อยู่ และอีเมลที่ติดต่อได้

1 นิ้ว

16 Point
Bold

▶ บทนำ

16 Point

นำเสนอเนื้อหาเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่านสู่เนื้อเรื่อง ให้ความสำคัญ และสร้างบรรยากาศให้น่าติดตามต่อไป ควรเขียนให้กระชับตรงประเด็น ไม่ยืดเยื้อ สอดคล้องกับชื่อเรื่อง โดยจับประเด็นจากชื่อเรื่องแล้วนำเสนอสรุปเนื้อหา ในส่วนนี้สามารถกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของบทความ ที่มาของบทความ ขอบเขตของบทความ อาจมีคำจำกัดความหรือนิยามที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

16 Point
Bold

▶ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

16 Point

นำเสนอให้สอดคล้องกับชื่อเรื่องหรือประเด็นที่เขียน จัดวางโครงสร้างเนื้อหาและจัดลำดับให้เหมาะสม เนื้อหาสาระควรมีความต่อเนื่องกัน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูล และอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้

16 Point
Bold

▶ กรอบในการวิเคราะห์

16 Point

นำเสนอกรอบในการวิเคราะห์ที่ได้จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในรูปแบบภาพ หรือข้อความ อันเป็นใจความสำคัญที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูล

16 Point
Bold

▶ ผลการวิเคราะห์

16 Point

นำเสนอให้เป็นไปตามหลักการ ทฤษฎี ตามกรอบในการวิเคราะห์ มีหลักฐานการอ้างอิงอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ มีความเป็นเหตุเป็นผล

16 Point
Bold

บทสรุป

16 Point

นำเสนอสรุปประเด็นสำคัญ ๆ ของบทความ โดยการเลือกประเด็นสำคัญ ๆ ของบทความนั้นมาเขียนรวมไว้อย่างสั้น ๆ ทำย่อบท หรืออาจใช้วิธีการบอกผลลัพธ์ว่า สิ่งที่กำลังกล่าวมาทั้งหมดมีความสำคัญอย่างไรสามารถนำไปใช้อะไรได้บ้าง หรือจะทำให้เกิดอะไรต่อไป หรือ อาจใช้วิธีการตั้งคำถามหรือให้ประเด็นทิ้งท้ายกระตุ้นให้ผู้อ่านไปแสวงหาความรู้เพื่อคิดค้นพัฒนาเรื่องนั้นต่อไป

16 Point
Bold

ข้อเสนอแนะ

16 Point

นำเสนอข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิเคราะห์สำหรับนำไปใช้ในเชิงทฤษฎีและการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้

16 Point
Bold

องค์ความรู้ที่ได้จากบทความ

16 Point

นำเสนอองค์ความรู้ที่วิเคราะห์และสังเคราะห์ได้จากการเขียนบทความ สำหรับให้ผู้อ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

16 Point
Bold

References

เอกสารอ้างอิงใช้ภาษาอังกฤษตามรูปแบบ APA Style (7th ed.) มีวิธีการ ดังนี้

- การเรียงลำดับ ให้เรียงลำดับตามตัวอักษร ตั้งแต่ ก-ฮ แล้วตามด้วย A-Z
- การเขียนอ้างอิงประเภทหนังสือ (Book)

ชื่อ นามสกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

- การเขียนอ้างอิงประเภทวารสาร (Journal)

ชื่อ นามสกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), หน้าแรกถึงหน้าสุดท้ายของบทความ.

- การเขียนอ้างอิงประเภท ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ (Dissertation/Thesis)

ชื่อ นามสกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. หลักสูตรปริญญา, มหาวิทยาลัย

หลักเกณฑ์การเขียนบทความวิจัย

วารสารปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ มีนโยบายจัดพิมพ์ปีละ 3 ฉบับ (ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน, ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม และฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในรูปแบบของบทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความทวิภาคีทางหนังสือ ทางด้านสังคมศาสตร์ และเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ของคณาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ข้อกำหนดในการส่งบทความ บทความจัดทำขึ้นโดยใช้ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษเท่านั้น บทความที่นำมาลงในวารสารต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างตีพิมพ์ในหนังสือหรือวารสารใดมาก่อน กระบวนการคัดเลือกบทความโดยใช้วิธีการประเมินแบบ Double-Blind Review บทความจะถูกส่งไปยังนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ เพื่อเป็นผู้อ่านประเมินบทความ

การส่งต้นฉบับ

1. **การตั้งค่าหน้ากระดาษ** ใช้แบบอักษร TH Sarabun New พิมพ์แบบหน้าเดียวในกระดาษขนาด A4 ตั้งขอบกระดาษทุกด้าน 1 นิ้ว (2.54 เซนติเมตร) ใส่เลขหน้ากำกับทุกหน้าที่มุมขวาด้านบน ความยาวของบทความ 12-15 หน้า

2. **ชื่อเรื่อง (Title)** ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

3. **ชื่อผู้เขียน (Author)** ประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล หน่วยงานที่สังกัด ที่อยู่ และอีเมลที่ติดต่อได้

4. **เนื้อหา (Text)** ควรใช้ภาษาแบบทางการที่ผู้อ่านเข้าใจง่ายและมีความชัดเจน ประกอบด้วย

4.1 **บทคัดย่อ (Abstract)** ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สรุปสาระสำคัญของบทความไว้อย่างครบถ้วน

4.2 **คำสำคัญ (Keywords)** จำนวน 3-5 คำ

4.3 **ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (Background and Significance of the Problems)** นำเสนอโดยใช้ภาษาแบบทางการ เป็นแบบแผน เลือกใช้คำที่ถูกต้องตามหลักภาษาและค่านิยมของคำ ใช้คำให้เกิดความหมายตรงประเด็น และไม่ซับซ้อน เพื่อให้สามารถอ่านแล้วเข้าใจทันที

4.4 **วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)** นำเสนอให้สอดคล้องกับชื่อเรื่องและเนื้อหาเพื่อเป็นแนวทางในการหาคำตอบของการวิจัย

4.5 **ขอบเขตของการวิจัย (Scope of the Research)** นำเสนอให้ครอบคลุมเนื้อหา ลักษณะประชากร จำนวนประชากร ขนาดกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่ศึกษา โดยอาจจะระบุช่วงระยะเวลาที่ศึกษาด้วย

4.6 **ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย (Research Benefits)** นำเสนอประโยชน์ที่ได้รับตามวัตถุประสงค์และแนวทางการนำไปใช้ประโยชน์เชิงวิชาการและการนำไปปฏิบัติ

4.7 **แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Concepts, Theories, and Related Literatures)** นำเสนอให้มีความสัมพันธ์กันของตัวแปรทุกตัวและต้องอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อนำไปสู่กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

4.8 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย (Conceptual Framework) นำเสนอให้ครอบคลุมและครบถ้วนทุกตัวแปรเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย โดยอาจนำเสนอเป็นรูปภาพเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย

4.9 สมมติฐานของการวิจัย (Hypotheses of the Research (if any)) นำเสนอถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้กับคำตอบที่ผู้วิจัยคาดคะเน โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายสามารถสื่อความหมายได้โดยตรง (ถ้ามี)

4.10 ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) อธิบายวิธีดำเนินการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล

4.11 ผลการวิจัย (Result) นำเสนอผลที่ได้จากการวิจัยเป็นขั้นตอนโดยสรุป

4.12 การอภิปรายผล (Discussion) เป็นการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ หรือสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.13 ข้อเสนอแนะ (Recommendation) เป็นข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ และข้อเสนอแนะสำหรับนำไปใช้ประโยชน์

4.14 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย (Body of Knowledge) เป็นการนำเสนอองค์ความรู้ใหม่ที่วิเคราะห์และสังเคราะห์ได้จากการวิจัย

4.15 การอ้างอิง (References) ใช้รูปแบบ APA Style (7th ed.) ดังนี้

4.15.1 การเรียงลำดับ ให้เรียงลำดับจากภาษาไทยก่อนภาษาอังกฤษ ก-ฮ และ A-Z

4.15.2 ชื่อผู้เขียน เอกสารภาษาไทยใช้ชื่อ นามสกุล เอกสารภาษาอังกฤษใช้นามสกุล และอักษรย่อตัวแรกของชื่อ

4.15.3 ปีที่พิมพ์ เอกสารภาษาไทยใช้ปี พ.ศ. เอกสารภาษาอังกฤษใช้ปี ค.ศ. ใส่ในวงเล็บ หากผู้เขียนคนเดียวกันเขียนเอกสารหลายเล่ม ให้เรียงลำดับปีที่พิมพ์จากน้อยไปหามาก

4.15.4 ชื่อเรื่อง ให้ใช้ตัวเอน กรณีเป็นเรื่องย่อในหนังสือให้ระบุ “ใน” หรือ “In” ตามด้วยผู้แต่ง และชื่อหนังสือ

4.15.5 สถานที่พิมพ์และสำนักพิมพ์ เป็นรูปแบบของเอกสารประเภทหนังสือ หรือตำรา กรณีประเภทบทความในวารสาร ให้ระบุชื่อบทความ ชื่อวารสาร ปีที่ ฉบับที่ และหมายเลขหน้าของบทความ ตั้งแต่หน้าแรกถึงหน้าสุดท้าย (การอ้างอิงในเนื้อหาให้ระบุเฉพาะหน้าที่ใช้อ้างอิง)

4.15.6 การอ้างอิง Website ให้ระบุชื่อผู้เขียน ชื่อเรื่อง และค้นจาก Website

5. การส่งบทความ ให้ส่งต้นฉบับบทความออนไลน์ (ไฟล์ Word) และ (ไฟล์ PDF) ไปที่ <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/dpssj>

หมายเหตุ วารสารปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ ขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาตีพิมพ์

ตัวอย่างการเขียนบทความวิจัย

1 นิ้ว

1 นิ้ว

1 นิ้ว

TH Sarabun New 18 Point Bold

ชื่อเรื่อง

16 Point

ชื่อและนามสกุลของผู้เขียน¹

กรณีมีผู้เขียนหลายคนให้ใส่ชื่อและนามสกุลทุกคน²

16 Point
Bold

บทคัดย่อ

16 Point

- นำเสนอให้กระชับ เน้นประเด็นสำคัญที่ต้องการนำเสนอ โดยสรุปสาระสำคัญของบทความตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับชื่อเรื่อง เพื่อดึงดูดให้ผู้อ่านอยากอ่านเนื้อหาฉบับเต็ม
- ใช้ภาษาแบบทางการ แสดงเฉพาะเนื้อหา ไม่แสดงความรู้สึก อารมณ์ หรืออคติ ไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย ควรใช้ “เทคนิคของการใช้คำ” เพื่อประโยชน์ในการค้นหาคำย่อให้พบได้ง่ายที่สุด
- ความยาวประมาณ 250 คำ

ภาษาไทย

16 Point
Bold

คำสำคัญ:

16 Point

- นำเสนอโดยเลือกใช้คำที่มีอยู่ในวัตถุประสงค์ของบทความที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องของบทความ และเป็นคำที่นิยมใช้ เพื่อต้องการให้ผู้อ่านที่สนใจค้นพบบทความ จำนวน 3-5 คำ

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

12 Point

¹[กรณีที่เป็นนักศึกษา] ระบุชื่อหลักสูตร สาขาวิชา คณะ สถาบันการศึกษา ที่อยู่ และอีเมลที่ติดต่อได้

²[กรณีที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหรือบุคคลทั่วไป] ระบุหน่วยงานที่สังกัด ที่อยู่ และอีเมลที่ติดต่อได้

1 นิ้ว

1 นิ้ว

1 นิ้ว

1 นิ้ว

TH Sarabun New 18 Point Bold

Title

16 Point

ชื่อและนามสกุลของผู้เขียน¹

กรณีมีผู้เขียนหลายคนให้ใส่ชื่อและนามสกุลทุกคน²

16 Point
Bold

Abstract

16 Point

- นำเสนอให้กระชับ เน้นประเด็นสำคัญที่ต้องการนำเสนอ โดยสรุปสาระสำคัญของบทความตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับชื่อเรื่อง เพื่อดึงดูดให้ผู้อ่านอยากอ่านเนื้อหาฉบับเต็ม
- ใช้ภาษาแบบทางการ แสดงเฉพาะเนื้อหา ไม่แสดงความรู้สึก อารมณ์ หรืออคติ ไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย ควรใช้ “เทคนิคของการใช้คำ” เพื่อประโยชน์ในการค้นหาคำย่อให้พบได้ง่ายที่สุด
- ความยาวประมาณ 250 คำ

ภาษาอังกฤษ

16 Point
Bold

Keywords :

16 Point

- นำเสนอโดยเลือกใช้คำที่มีอยู่ในวัตถุประสงค์ของบทความที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องของบทความ และเป็นคำที่นิยมใช้ เพื่อต้องการให้ผู้อ่านที่สนใจค้นพบบทความ จำนวน 3-5 คำ

Type of Article: Research Article

12 Point

¹[กรณีที่เป็นนักศึกษา] ระบุชื่อหลักสูตร สาขาวิชา คณะ สถาบันการศึกษา ที่อยู่ และอีเมลที่ติดต่อได้

²[กรณีที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหรือบุคคลทั่วไป] ระบุหน่วยงานที่สังกัด ที่อยู่ และอีเมลที่ติดต่อได้

1 นิ้ว

16 Point
Bold

→ **ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา**

16 Point

นำเสนอโดยใช้ภาษาแบบทางการ เป็นแบบแผน เลือกใช้คำที่ถูกต้องตามหลักภาษาและความนิยมของคำ ใช้คำให้เกิดความหมายตรงประเด็น ไม่ซับซ้อน อ่านแล้วเข้าใจทันที การแปลคำศัพท์จากต่างประเทศควรตรวจสอบความนิยมและใช้ความหมายเดียวกันตลอดบทความ เช่น Organization พบแปลเป็นไทยว่า องค์กรหรือองค์การ เป็นต้น และภายในหนึ่งย่อหน้าควรมีใจความสำคัญประเด็นเดียวเป็นเอกภาพ และต้องอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้

16 Point
Bold

→ **วัตถุประสงค์ของการวิจัย**

16 Point

16 Point
Bold

→ **ขอบเขตของการวิจัย**

16 Point

นำเสนอให้ครอบคลุมเนื้อหา ลักษณะประชากร จำนวนประชากร การเลือกกลุ่มตัวอย่าง วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง ขนาดกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่ศึกษา โดยอาจจะระบุช่วงระยะเวลาที่ศึกษด้วย

16 Point
Bold

→ **ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย**

16 Point

16 Point
Bold

→ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

16 Point

- นำเสนอแนวคิดและทฤษฎีให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัยพอสังเขปของตัวแปรทุกตัว และจำเป็นต้องอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ หลีกเลี่ยงการ”อ้างอิงใน” หรือหลีกเลี่ยงการอ้างอิงต่อ ๆ กันมา ควรใช้ต้นฉบับมาอ้างอิง
- นำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการอภิปรายผล
- นำเสนอให้มีความสัมพันธ์กันทั้งแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

16 Point
Bold

→ กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

16 Point
Bold

→ สมมติฐานของการวิจัย (ถ้ามี)

16 Point

16 Point
Bold

→ ระเบียบวิธีวิจัย

16 Point

นำเสนอโดยอธิบายวิธีดำเนินการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล ควรอ้างอิงเจ้าของทฤษฎีที่ผู้เขียนอ้างอิงโดยตรง หลีกเลี่ยงการอ้างอิงต่อ ๆ กันมา เขียนให้กระชับ นำเสนอเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของบทความ

16 Point
Bold

➔ ผลการวิจัย

16 Point

นำเสนอข้อมูลเชิงประจักษ์ การวิเคราะห์ และผลการวิเคราะห์ โดยอาจจะมีการนำเสนอในรูปแบบตาราง และการแปลความหมายอย่างกะทัดรัดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ตัวอย่างการนำเสนอในรูปแบบตาราง

ตาราง 1

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ข้อความ	$\bar{X}$	SD	แปลความหมาย

16 Point
Bold

➔ การอภิปรายผล

16 Point

- สรุปสาระประเด็นสำคัญ และอภิปรายผลในแง่มุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานวิจัยให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ หากมีสมมติฐานของการวิจัยควรอภิปรายรายข้อ ข้อค้นพบที่ขัดแย้งหรือสอดคล้องกับงานวิจัยของงาน
- อภิปรายข้อจำกัดและข้อบกพร่องในการวิจัย รวมถึงการอภิปรายคุณประโยชน์ของงานวิจัย

16 Point
Bold

➔ ข้อเสนอแนะ

16 Point

นำเสนอข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยสำหรับนำไปใช้ในเชิงทฤษฎีและการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้

16 Point
Bold

→ องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

16 Point

นำเสนอองค์ความรู้ใหม่ที่วิเคราะห์และสังเคราะห์ได้จากการวิจัย สำหรับให้อ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

16 Point
Bold

→ References

เอกสารอ้างอิงใช้ภาษาอังกฤษตามรูปแบบ APA Style (7th ed.) มีวิธีการ ดังนี้

- การเรียงลำดับ ให้เรียงลำดับตามตัวอักษร ตั้งแต่ ก-ฮ แล้วตามด้วย A-Z

- การเขียนอ้างอิงประเภทหนังสือ (Book)

ชื่อ นามสกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

- การเขียนอ้างอิงประเภทวารสาร (Journal)

ชื่อ นามสกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), หน้าแรกถึงหน้าสุดท้ายของบทความ.

- การเขียนอ้างอิงประเภท ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ (Dissertation/Thesis)

ชื่อ นามสกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. หลักสูตรปริญญา, มหาวิทยาลัย

แบบเสนอบทความเพื่อตีพิมพ์ วารสารปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์

เรียน บรรณาธิการวารสารปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์

ข้าพเจ้า ☐ นาย ☐ นาง ☐ นางสาว ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย).....

ชื่อ-นามสกุล (ภาษาอังกฤษ)

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน.....

หน่วยงานที่สังกัด.....

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้.....

หมายเลขโทรศัพท์.....Email.....

มีความประสงค์ขอส่งบทความ เรื่อง :

ชื่อบทความ (ภาษาไทย).....

.....

.....

ชื่อบทความ (ภาษาอังกฤษ).....

.....

.....

ประเภทของบทความ ☐ บทความวิชาการ ☐ บทความวิจัย

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้า ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ที่จะระบุชื่อในผลงาน

บทความนี้ยังไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และจะไม่นำไปเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่นอีก

นับจากวันที่ข้าพเจ้าได้ส่งผลงานต้นฉบับนี้มายังบรรณาธิการวารสารโครงการปรัชญาดุสิตบัณฑิตทาง

สังคมศาสตร์ พร้อมนี้ ข้าพเจ้าได้ส่งต้นฉบับบทความ/แบบเสนอบทความ (ไฟล์ Word) และ (ไฟล์ PDF) ไปที่

Email : phdjournal.ru@gmail.com เรียบร้อยแล้ว

ลงชื่อ.....เจ้าของบทความ

(.....)

วันที่.....เดือน.....ปี.....

**โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง**
**Doctor of Philosophy Programs in Social Sciences
Ramkhamhaeng University**